

รายงานการวิจัย

ทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

**Consumers' Attitudes and Perceptions Toward Electronic
Commerce Law**

ผู้วิจัย

วิษณุ เพ็ชรไทย

TNI

คณะบริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น

พ.ศ. 2557

ชื่อโครงการ ทักษะคิดและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน
Consumers' Attitudes and Perceptions Toward Electronic Commerce Law

นักวิจัย วิษณุ เพ็ชรไทย

หน่วยงาน สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ

ปีที่จัดพิมพ์ ธันวาคม 2557

แหล่งทุน สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและเกี่ยวกับการรับรู้ถึงกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัยพบว่า จากสมมติฐาน สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลกับทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกัน และระยะเวลาการใช้งานที่แตกต่างกันมีแนวโน้มที่ทำให้รู้กฎหมายไม่แตกต่างกัน

TNI

Project Consumers' Attitudes and Perceptions Toward Electronic Commerce Law
Researcher Wisanu Petchthai
Institution Thai-Nichi Institute of Technology. Faculty of Business Administration.
Year December 2014
Funding Source Thai-Nichi Institute of Technology

ABSTRACT

The objective of this research is studying for attitude and perception of consumers toward the current e-commerce laws via the sample of 400 Internet users in Bangkok and tools of collective data as for survey in regard to attitude and perception toward the current e-commerce laws of consumers, data analysis due to percentage, average, and standard deviation.

According to hypothesis, the result of the research can summarize as; the personal differentiate factors that can less effect on for attitude and perception of e-commerce laws and the period of different using which have more tendency to accept the laws is less different.

TNI

Keywords: Attitude / Perception / Consumer

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยตามศาสตร์เรื่อง “ทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์คณะบริหารธุรกิจทุกท่าน สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น อาจารย์รังสรรค์ เกศในสัตย์ คณบดีคณะบริหารธุรกิจ อาจารย์วิจิณัฐ ภักพรหมินทร์ รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดวิจัยตามศาสตร์นี้ อีกทั้งยังคอยให้คำแนะนำ และติดตามผล จนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ที่ให้ทุนอุดหนุนงานวิจัยตามศาสตร์ในครั้งนี้ และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ขอบคุณผลงานวิจัยที่ได้อ้างอิง และแหล่งข้อมูลที่ได้สืบค้นเพื่อนำมาทำงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทีมงานทุกท่านที่ได้เสียสละเวลา และเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์จนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ และคุณประโยชน์ของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในภายหน้าสืบต่อไป

วิษณุ เพ็ชรไทย

คณะบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจญี่ปุ่น
สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น พ.ศ. 2557

TNI

THAI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

ข

ABSTRACT

ค

กิตติกรรมประกาศ

ง

สารบัญ

จ

สารบัญตาราง

ช

สารบัญภาพ

ญ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา แนวทางเหตุผล และปัญหา

1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4

สมมติฐานในการวิจัย

4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5

ขอบเขตของการวิจัย

5

นิยามศัพท์เฉพาะ

6

แผนงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน

7

บทที่ 2 ทฤษฎี และเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

8

องค์ประกอบของทัศนคติ

10

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

10

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

11

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

12

หมวด 1 ฐานความคิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

14

ส่วนที่ 1 ฐานความคิดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์

14

ส่วนที่ 2 ฐานความคิดแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

27

ส่วนที่ 3 ฐานความคิดเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย

36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ 4 หมวดเบ็ดเตล็ด

45

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

52

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

52

การเก็บรวบรวมข้อมูล

56

การวิเคราะห์ข้อมูล

57

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

58

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

62

การวิเคราะห์กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

65

การวิเคราะห์ทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

67

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

67

บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

111

ข้อเสนอแนะ

113

บรรณานุกรม

114

ภาคผนวก

ก. แบบสอบถามทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 แผนงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน	7
4.1.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเพศ	59
4.1.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอายุ	59
4.1.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพ	60
4.1.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับการศึกษา	60
4.1.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาชีพ	61
4.2.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค	62
4.2.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้	62
4.2.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแหล่งที่มาของการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	63
4.2.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริโภคต่อการรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	64
4.3.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้าใจต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	65
4.4.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำคัญของทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	67
4.5.1 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	68
4.5.2 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	69
4.5.3 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	70
4.5.4 แสดงผลสรุปทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	71
4.5.5 แสดงทัศนคติของเพศชายต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ	72
4.5.6 แสดงทัศนคติของเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ	73
4.5.7 แสดงทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.5.8 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ	75
4.5.9 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายแต่ละอาชีพ	76
4.5.10 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงแต่ละอาชีพ	77
4.5.11 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงแต่ละอาชีพ	78
4.5.12 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละอาชีพ	79
4.5.13 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาของเพศชาย	80
4.5.14 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาของเพศหญิง	81
4.5.15 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง	82
4.5.16 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของระดับการศึกษา	83
4.5.17 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	84
4.5.18 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	85
4.5.19 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	86
4.5.20 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศต่างๆ	87
4.5.21 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายในอาชีพต่างๆ	88
4.5.22 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงในอาชีพต่างๆ	89
4.5.23 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงในอาชีพต่างๆ	90
4.5.24 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละอาชีพต่างๆ	91
4.5.25 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายในระดับการศึกษาต่างๆ	92
4.5.26 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงในระดับการศึกษาต่างๆ	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.5.27 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง ในระดับการศึกษาต่างๆ	94
4.5.28 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในระดับการศึกษาต่างๆ	95
4.5.29 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	96
4.5.30 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	97
4.5.31 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	98
4.5.32 แสดงผลสรุประยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศ ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	99
4.5.33 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับปริญญาตรี ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	100
4.5.34 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	101
4.5.35 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	102
4.5.36 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	103
4.5.37 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับต่างๆ ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	104
4.5.38 แสดงผลสรุปของระดับการศึกษาต่างๆ ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	105
4.5.39 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.5.40 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพสมรส ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	107
4.5.41 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพโสด ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	108
4.5.42 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพต่างๆ ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	109
4.5.43 แสดงผลสรุประยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	110

TNI

TAHT - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 การติดต่อปกติ	17
2.2 การโจมตีแบบ SYN Flood	18
2.3 มาตรการการป้องกันการเข้าถึง	22
2.4 การเปิดเผยข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น	23
2.5 ภาพประกอบ	25
2.6 การทำ Sniffer	27
2.7 การรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์	29
2.8 อ้างอิงจากเว็บ www.cnn.com	31
2.9 อีเมลที่มีลักษณะการทำ Phishing หลอกหลวง	32
2.10 การโจมตีแบบ DoS (Denial of Service)	33
2.11 ตัวอย่าง Parody	44
2.12 วงจรของการส่งข้อมูลแบบ Spam mail และการสร้าง	46
2.13 www.kapook.com	51

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา แนวทางเหตุผล และปัญหา

ในปัจจุบันทั่วโลกเต็มไปด้วยเทคโนโลยี มีการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีนั้น จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น การส่งข้อมูลสามารถทำได้ในตลอดเวลาและทุกสถานที่ (Any Time, Any Where) ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีสื่อหลากหลาย (Multimedia) ที่ส่งผลให้การส่งข้อมูล ภาพ เสียง รวมทั้งภาพเคลื่อนไหวสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันรวดเร็ว รวมทั้งเทคโนโลยีทางด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการเข้ารหัส (Cryptography) ได้รับการพัฒนาไปอย่างก้าวหน้า ส่งผลให้อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นและได้รับการพัฒนาไปอย่างมั่นคงจนกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นมากขึ้น หรืออาจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เพิ่มขึ้นมาจากปัจจัย 4 ก็ได้ เช่น การติดต่อสื่อสาร การเก็บข้อมูล แม้กระทั่งการค้าขาย เป็นต้น เมื่อพูดถึงผลกระทบ ส่วนหนึ่งมาจากเทคโนโลยี (อินเทอร์เน็ต) ซึ่งจะเห็นได้ว่า สังคมใดที่เจริญก้าวหน้ามากแค่ไหนสังคมนั้นย่อมมีความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรมมากขึ้นเท่านั้น หรือมากกว่านั้น สาเหตุนี้จึงต้องมีการร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อปกคลุมสังคมให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย และเรื่องอื่นๆ เช่น การคุ้มครองทางการค้า คุ้มครองลิขสิทธิ์ อาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ รวมไปถึงในปัจจุบันนั้นยังไม่สามารถที่จะประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสมบูรณ์เนื่องมาจากปัญหาดังต่อไปนี้

1. **ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ** ที่ยังไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะให้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มรูปแบบ
2. **ปัญหาในเรื่องความปลอดภัย (Security)** เนื่องจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการดำเนินธุรกิจในรูปแบบใหม่ ที่ต้องอาศัยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์รวมทั้งต้องอาศัยการส่งผ่านข้อมูลทางโครงข่ายโทรคมนาคม คำถามที่เกิดขึ้นคือ ในการติดต่อสื่อสารที่จะดำเนินธุรกิจดังกล่าวจะมีความมั่นใจได้อย่างไรว่าจะมีความมั่นคงอย่างเพียงพอ ที่จะไม่ถูกแทรกแซงจากบุคคลภายนอก และจากควมมีประสิทธิภาพของระบบดังกล่าวเอง

3. ปัญหาในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) เนื่องจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบใหม่ ปัญหาจึงมีอยู่ว่าในรูปแบบดังกล่าว จะทำอย่างไรจึงจะป้องกันการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัญหาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างชัดเจน

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาในเรื่องของกฎหมายธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นความรู้ต่อไป การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการติดต่อสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์โดยอาศัยพัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรูปแบบใหม่ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะมีความแตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันบนเครือข่ายโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ล้วนแต่ทำอยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มิได้ทำลงบนกระดาษดังเช่นเดิม

ดังนั้น การนำวิธีการดังกล่าวมาใช้จึงส่งผลให้ต้องมีการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เสมอกับหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ รับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการรับฟังพยานหลักฐาน และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความน่าเชื่อถือ และก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ซึ่งเอื้อต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้ง ได้มีการตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีอำนาจในการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนแก้ไขปัญหาละอูปสรรคที่เกี่ยวข้อง ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เสนอแนะให้คำปรึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อการตราพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายนี้ และออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ หรือตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายนี้

จากปัญหาที่กล่าวมาประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของกฎหมาย โดยคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบดำเนินการในเรื่องกฎหมายว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce) และอนุมัติโครงการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของไทยเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2540 และดำเนินการยกร่าง พ.ร.บ. การพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในการจัดทำ “โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ” ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ และเห็นชอบให้คณะกรรมการเทคโนโลยีฯ เป็นศูนย์กลางดำเนินการและประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆที่กำลังดำเนินการจัดทำกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2541 ซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย 6 ฉบับ ได้แก่

1. กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (เดิมเรียกว่า กฎหมายแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์)
2. กฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
4. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
5. กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์
6. กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ต่อมามีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2542 เพื่อพิจารณารวบรวม พ.ร.บ.การพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่กระทรวงยุติธรรมจัดทำขึ้น และร่าง พ.ร.บ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพราะมีเนื้อหาสำคัญหลายส่วนที่คล้ายคลึงกัน จึงได้ข้อสรุปในการรวมร่างกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ให้ใช้ชื่อว่า ร่างพ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ และร่างพ.ร.บ.ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2543 ในชั้นการพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานฯ ได้เสนอให้รวมหลักกฎหมายของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับและเสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป เมื่อร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา จึงประกาศเป็นกฎหมายชื่อว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544” เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2544 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2545

หลักการพื้นฐานสำคัญของพระราชบัญญัติ

คนส่วนใหญ่เกรงว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ออกมาใช้บังคับได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่เราไม่รู้จัก หรือเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก หากออกมาแล้วก็จะล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ตามแก้ไขไม่ทัน เพราะระบบนิติบัญญัติทำงานช้ามาก ผู้ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่กล่าวถึง และได้ใช้หลักการสากล 3 หลักการ เพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีไม่มีช่องโหว่ และไม่ล้าสมัยไปตามความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ดังนี้

1. หลักความเท่าเทียมกันระหว่างวิธีการเท่ากับแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Functional Equivalent Approach) ทำให้การทำธุรกรรมทางออนไลน์มีผลทางกฎหมายที่แน่นอน กล่าวคือ กลไกและผลกระทบใดๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือในรูปกระดาษในทุกๆ ด้าน ต้องมีสิ่งที่เทียบเท่ากันเมื่อทำเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น การกำหนดว่าต้นฉบับคืออะไร เวลาที่ส่ง เวลาที่รับ สถานที่ส่ง สถานที่รับ การแจ้งบอกรับ ฯลฯ

2. หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology Neutrality) กฎหมายนี้ต้องเขียนโดยไม่อิงเทคโนโลยีใดๆ ในปัจจุบัน และต้องใช้ภาษาที่สามารถรองรับสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ทั้งๆ ที่สิ่งนั้นยังไม่เกิด หรือยังไม่เป็นที่รู้จัก การกำหนดกลไกต่างๆ ในกฎหมาย ต้องใช้ภาษาที่บรรยายถึงความประสงค์ที่จะทำ แต่ไม่อิงวิธีการหรือเทคโนโลยีที่เรา รู้จักกัน ในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น คำว่าข้อความ (message) หรือคำว่าอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น จะต้องเขียนแบบกลางๆ ไม่ไปผูกติดกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

3. หลักเสรีภาพในการแสดงเจตนา (Party Autonomy) กฎหมายนี้เปิดช่องให้ผู้สัญญาหรือคู่กรณีใดๆ สามารถตกลงกันในรายละเอียดที่แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดได้ เพราะไม่กระทบกับหลักการสำคัญของกฎหมาย ดังนั้นหากคู่กรณีที่มีธุรกรรม ประสงค์ที่จะใช้วิธีการใหม่ๆ หรือที่จะสามารถตกลงกันเองได้ กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ปิดกั้นเสรีภาพของประชาชนที่จะใช้วิธีการที่สองฝ่ายจะนำมาใช้กัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อสำรวจความรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลกับทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน
3. ระยะเวลาการใช้งานที่แตกต่างกันทำให้รู้กฎหมายที่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น
2. ทราบทัศนคติของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
3. ทราบถึงความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชาชนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริโภคที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

- เพศชาย - เพศหญิง

1.2 อายุ

- 15-20 ปี -	21-25 ปี -	26-30 ปี
- 31-35 ปี -	36-40 ปี -	41-45 ปี
- 46-50 ปี -	51-55 ปี -	มากกว่า 55 ปี

1.3 สถานภาพ

- โสด - สมรส - แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย

1.4 การศึกษา

- ประถมศึกษา	- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี	

1.5 อาชีพ

- นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	- ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	

2. ตัวแปรตาม

2.1 ทักษะการคิดของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.2 การรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ธุรกรรม** หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ หรือในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด 4

2. **อิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ เช่นว่านั้น

3. **ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

4. **ข้อความ** หมายถึง เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียง ภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ

5. **ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศัพท์ หรือโทรสาร

6. **ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง อักษร อักษรระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

7. **ระบบข้อมูล** หมายถึง กระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับสร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

8. **การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง การส่งหรือรับข้อความด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

9. **ผู้ส่งข้อมูล** หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนจะมีการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อส่งไปตามวิธีการที่ผู้นั้นกำหนด โดยบุคคลนั้นอาจจะส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ตนเอง หรือมีการส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในนามหรือแทนบุคคลนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

10. ผู้รับข้อมูล หมายถึง บุคคลซึ่งผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ และได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

11. บุคคลที่เป็นสื่อกลาง หมายถึง บุคคลซึ่งกระทำการในนามผู้อื่นในการส่ง รับ หรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ รวมถึงให้บริการอื่นที่เกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

12. ใบรับรอง หมายถึง ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการบันทึกอื่นใด ซึ่งยืนยันความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของลายมือชื่อกับข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

13. เจ้าของลายมือชื่อ หมายถึง ผู้ซึ่งถือข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นในนามตนเองหรือแทนบุคคลอื่น

14. ผู้กระทำความผิด หมายถึง ผู้ซึ่งอาจกระทำการใดๆ โดยขึ้นอยู่กับใบรับรองหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

15. หน่วยงานของรัฐ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในการใด ๆ

16. คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

แผนงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตารางที่ 1.1 แผนงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เดือน / ปี 2557			เดือน / ปี 2558	
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
ศึกษาข้อมูลและหัวข้อการวิจัย					
สร้างแบบสำรวจ					
เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย					
บันทึกข้อมูล					
ประมวลผล สรุปผล และอภิปรายผลวิจัย					
จัดทำรูปเล่ม					

บทที่ 2

ทฤษฎีและเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

“ทัศนคติ” เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “ทัศน” ซึ่งแปลว่า ความเห็น กับคำว่า “คติ” ซึ่งแปลว่า แบบอย่างหรือลักษณะเมื่อรวมกันเข้า “ทัศนคติ” จึงแปลว่า ลักษณะของความเห็นซึ่งหมายถึงความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 393)

“ทัศนคติ” หมายถึงความโน้มเอียงที่เรียนรู้ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจ หรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง เช่น ตราสินค้า ร้านค้า เป็นต้น เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่ต้องแสดงว่าบุคคลกล่าวถึงอะไร หรือทำอะไร (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2538: 43)

“ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึกความคิดเห็น ความเชื่อ และความพร้อมที่จะมีปฏิกริยาด้านบวก หรือลบต่อสิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคคลสิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทัศนคตินี้เปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ที่บุคคลได้รับ (สิทธิพันธ์ เจริญรัตน์, 2543: 26)

“ทัศนคติ” หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งจะบ่งชี้ให้ทราบล่วงหน้าว่าแต่ละคนจะมีปฏิกริยาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อสิ่งต่าง ๆ และสภาวะการณ์ที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง โดยทางด้านการตลาดนั้น ทัศนคติจะหมายถึงการประเมินอย่างกว้าง ๆ ในความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบที่มีต่อสินค้า ชื่อของสินค้า หรือลักษณะบางอย่างที่เกี่ยวกับสินค้า ดังนั้น พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าจำนวนมาก จึงได้รับอิทธิพลจากทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า ชื่อของสินค้า ร้านค้า แม้กระทั่งในเรื่องของการโฆษณา จึงเห็นได้ว่า ทัศนคติจะมีผลต่อการตัดสินใจ และการรับรู้ลักษณะต่าง ๆ ของสินค้า จึงทำให้มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ในขณะที่ทำการเลือกซื้อสินค้าอยู่ (Holoway 1971 อ้างถึงใน สมสกุล ใจโกศลกิจปรกรณ์, 2546: 18)

“ทัศนคติ” หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของบุคคลเกี่ยวกับความรู้สึกอคติ ความคิดเห็น ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกด้านคำพูดเป็นความคิดเห็น และความคิดเห็นเป็นสัญลักษณ์ของ

ทัศนคติ ดังนั้น การวัดทัศนคติอาจจะทำได้โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ (Thurstore 1967 อ้างถึงใน คริขศรี สุกากิจ, 2547: 7)

“ทัศนคติ” หมายถึง แนวโน้มของการรับรู้และการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ตรงกับลักษณะของความชอบหรือความไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้นหรือความคิด เช่น ผลิตภัณฑ์ บริการ ตราสินค้า บริษัทห้างร้าน หรือต่อตัวบุคคล เป็นต้น (Fishbein 1975 อ้างถึงใน คริขศรี สุกากิจ, 2547: 7)

Forter and Rcharle (1952 อ้างถึงใน คริขศรี สุกากิจ, 2547: 6) กล่าวว่า ทัศนคติเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสภาพการณ์ ต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการพบเห็นคุ้นเคย เรียกว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง และโดยการได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แต่ไม่เคยประสบด้วยตัวเอง เรียกว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ และเข้าใจ ดังนั้นบุคคลจะไม่มีทัศนคติต่อสิ่งที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและค่านิยมหรือมาตรฐานของกลุ่มที่กลุ่มนั้นดำเนินชีวิตอยู่ทัศนคติเป็นสภาวะทางอารมณ์และความรู้สึก เช่นเดียวกับคำว่า ความคิดสร้างสรรค์ ความวิตกกังวล ซึ่งต่างก็เป็นสภาวะสันนิฐาน ที่ไม่สามารถสังเกต หรือวัดได้โดยตรงแต่สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกมา ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับทัศนคติ (คริขศรี สุกากิจ, 2547: 7) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นวิธีของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีทั้งในแง่บวก และลบ ทำให้เกิดแนวโน้มที่จะแสดง หรือมีปฏิกิริยาในทางบวก หรือทางลบเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ

2. แนวคิดรวบยอดของทัศนคติได้รับพื้นฐานจากประสบการณ์ในอดีต เป็นผลพวงมาจากการเรียนรู้อดีต ความคิด ความกลัวต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึก และจะแสดงเป็นรูปธรรมโดยแสดงออกด้านคำพูด ความคิดเห็น หรือมติ และการกระทำเหล่านี้ถือเป็นสัญลักษณ์ของทัศนคติ

3. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เองและยังเป็นลักษณะที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วฉับพลัน แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่มีมั่นคงถาวรจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นเมื่อได้รับประสบการณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม

4. ทักษะคิดเป็นกลุ่มของความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ประสานกัน ทักษะคิดมีทิศทางชัดเจน คือ ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะมีระดับความมากน้อยแตกต่างกันไป

องค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบของทัศนคติสามารถแบ่งออกได้ (คริสศรี สุภากิจ, 2547: 8) ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component or Believes) เป็นการนำข้อเท็จจริงที่ได้จากประสบการณ์มาทำความเข้าใจ นำไปใช้วิเคราะห์และประเมินผล ซึ่งจะเป็นบ่อเกิดแห่งความคิดและความสนใจ ถ้าเราไม่มีความรู้กับสิ่งนั้นๆ เราย่อมมีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งนั้นไม่ได้ เช่น ผู้ที่ไม่เคยทราบมาก่อนว่า กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์อย่างไร ก็จะไม่สามารถมีทัศนคติอย่างไรต่อการใช้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective Comment) คือลักษณะของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่มีผลสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึกจะมีทั้งทางบวกและทางลบ โดยบางครั้งบุคคลที่แสดงออกนั้นอาจจะไม่รู้สึกรู้สีกตัว องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกนี้จะแตกต่างกันไปตามค่านิยม และบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของทัศนคติ เป็นความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะแสดงออกต่อสิ่งที่ตนมีทัศนคติ แต่การแสดงออกของบุคคล มักจะมีปัจจัยของทัศนคติที่เกิดจากบรรทัดฐานของสังคมและครอบครัวด้วยซึ่งจะมีผลทำให้บางกรณีบุคคลไม่สามารถแสดงออกตามทัศนคติของตนเองได้ สาเหตุหลักสำคัญคือ ต้องการแสดงออก หรือมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทัศนคติส่วนใหญ่รอบตัวบุคคล

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ฉะนั้นทัศนคติจึงสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ McGuire (1969: 200 อ้างถึงใน พรพิมล วรวิทย์พุทธพงศ์, 2528: 81-116) ได้วิเคราะห์ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็น 5 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ

1. การเอาใจใส่ (Attention) การที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นในขั้นต้นจะต้องสร้างความสนใจ และเอาใจใส่รับรู้ข้อความในการชักจูง ถ้าผู้รับการชักจูงขาดการเอาใจใส่รับรู้สิ่งที่ชักจูง การชักจูงจะถูกชะงักงันเสียตั้งแต่เริ่มต้น ตัวอย่างเช่น ในกรณีการโฆษณา สารที่ส่งไปยังผู้บริโภคจะต้องเป็นสารที่น่าสนใจ จะต้องชักจูงให้มีการเปลี่ยนทัศนคติด้วยข้อมูลที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

โครงสร้างจะต้องเป็นสารที่น่าสนใจ จะต้องชักจูงให้มีการเปลี่ยนทัศนคติด้วยข้อมูลที่เหมาะสมอย่างยิ่ง โครงสร้างของทัศนคติของเขา เสียงหรือภาพที่ดึงดูดความสนใจก็ล้วนแล้วแต่สร้างความเอาใจใส่ได้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อ บุคคลเอาใจใส่รับฟังสาร สื่อ นอกจากนั้นมีย่อประกอบอื่น ๆ ที่จะเข้าใจสารสื่อชักจูงที่สำคัญ เช่น องค์ประกอบเกี่ยวกับสารที่สื่อ ควรใช้ข้อความชักจูงที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจได้ง่าย มีความน่าเชื่อถือ และมีวิธีการชักจูงที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้รับ

3. การยอมรับ (Yielding) มีสามแบบด้วยกัน คือ การยอมรับตาม (Compliance) เป็นการยอมรับการชักจูงเพื่อหวังรางวัล และหลีกเลี่ยงการลงโทษ การเลียนแบบเทียบเคียง (Identification) เป็นการชักจูงเพราะหวังที่จะทำให้ตนคล้ายกับผู้ชักจูง การยอมรับไว้ภายในใจตน (Internalization) เป็นการยอมรับเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับ และทำให้เข้าใจโลกดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น โฆษณาส่วนใหญ่มักจะแสดงออกมาในรูปของผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์มักจะเป็นคนที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของสังคม และคนรอบข้าง

4. การจดจำ (Retention) เมื่อเกิดการยอมรับแล้ว การเปลี่ยนทัศนคติจะอยู่คงทนนานสักเท่าไร ขึ้นอยู่กับความจำในเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคตินั้น ตัวอย่างในการโฆษณาการสื่อความหมายเพื่อเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริโภคให้จดจำในตัวสินค้า มักใช้คำพูดที่กินใจ แปลก ๆ และเข้าใจง่ายต่อการจดจำ

5. การกระทำ (Action) เป็นกระบวนการสุดท้ายของการเปลี่ยนทัศนคติ คือการแสดงผลพฤติกรรม เพื่อแสดงถึงการมีทัศนคตินั้น ๆ

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการเลือก การรวบรวม และการตีความ สิ่งเร้าทางการตลาด และสภาพแวดล้อม ให้กลายเป็นภาพรวมที่เชื่อมโยงกันจนสามารถเข้าใจได้ (Assael 1998: 205)

การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการของการคัดเลือก การจัดระเบียบ และการตีความความรู้สึกเป็นสิ่งที่มี (Hanna และ Wozniak 2001: 102)

การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลเลือก จัดระเบียบ และตีความสิ่งเร้าเป็นภาพที่มีความหมายและเชื่อมโยงกัน ซึ่งแม้ว่าบุคคลจะได้รับสิ่งเร้าสิ่งเดียวกันแต่การรับรู้ในแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันตามความต้องการ ค่านิยม และความคาดหวังของแต่ละบุคคล (Schiffman และ Kanuk, 2007: 148)

การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความ ความรู้สึกประทับใจของตนเองเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการรับรู้ของคนๆ หนึ่ง สามารถ

ตีความหมายให้แตกต่างจากความเป็นจริงได้อย่างมาก เช่น พนักงานทุกคนในองค์กรแห่งหนึ่งอาจรับรู้ว่าองค์กรของตนเป็นบริษัทที่ดีและรับผิดชอบต่อสังคม แต่ในความเป็นจริงอาจไม่เป็นดังที่รับรู้ก็ได้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2552: 116)

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการรับรู้ได้ว่าการรับรู้เป็นการทำความเข้าใจ และ ตีความต่อสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมให้กลายเป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยผู้รับรู้แต่ละคนอาจจะตีความหมายนั้นออกมาเหมือนกัน หรือแตกต่างกันก็ได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

แม้ว่าบุคคลจะเจอกับสิ่งเร้าสิ่งเดียวกัน แต่การรับรู้ในแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล (Individual Factors) ลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญต่อการรับรู้ของผู้บริโภคไว้ 2 ลักษณะ คือ (Assael, 1998: 211-216)

1.1 ความสามารถในการแยกความแตกต่างในสิ่งเร้า (Stimulus Discrimination) หมายถึงความสามารถในการรับรู้ความแตกต่างระหว่างตราผลิตภัณฑ์ โดยความสามารถดังกล่าวนี้ อาจเกิดจากการเรียนรู้ได้ ผู้ที่มีความคุ้นเคยกับสิ่งใด ๆ จะสังเกตเห็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อยในคุณสมบัติของแต่ละตราผลิตภัณฑ์ได้ดีกว่าผู้ที่ไม่คุ้นเคย หรือไม่ได้สัมผัสกับสิ่งนั้นเป็นประจำ ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยกฎของ Weber (Weber's Law) ที่เสนอว่า การสร้างความแตกต่างต้องอยู่ในระดับที่สังเกตได้ เนื่องจากบุคคลส่วนใหญ่จะไม่สามารถรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยได้ไม่ว่าจะในเรื่องราคา ขนาด หรือลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงต้องหาระดับการเปลี่ยนแปลงที่บุคคลสามารถรับรู้ได้ เช่น การเปลี่ยนสีของตราผลิตภัณฑ์เพียงเล็กน้อย บุคคลส่วนมากอาจไม่สังเกตเห็นถึงความแตกต่าง ในขณะที่เมื่อเปลี่ยนทั้งสีและรูปแบบของตราผลิตภัณฑ์ บุคคลจะสามารถรับรู้ในความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ เป็นต้น

1.2 ความสามารถในการสรุปลักษณะทั่วไปของสิ่งเร้า (Stimulus Generalization) เมื่อสิ่งเร้า 2 สิ่งมีความคล้ายคลึงกันหรือมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องกัน บุคคลจะทำการเชื่อมโยงและสรุปผลรวมจากสิ่งเร้าหนึ่งไปยังสิ่งเร้าอีกสิ่งหนึ่ง กระบวนการนี้ช่วยให้การประเมินค่าเป็นไปได้ง่ายขึ้น เนื่องจากบุคคลไม่จำเป็นต้องพิจารณาในทุก ๆ ส่วนของสิ่งเร้า

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าอยู่ก่อนแล้วจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในภายหลังด้วยเช่นเดียวกัน (Hanna and Wozniak, 2001: 120) โดยจะก่อให้เกิดการประเมิน

คุณค่าและกลายเป็นความคาดหวังในการรับรู้ ในทำนองเดียวกัน (Schiffman และ Kanuk, 2007: 156) ได้กล่าวถึงความคาดหวังไว้อย่างสอดคล้อง โดยอธิบายว่าบุคคลมักคาดหวังในสิ่งที่ตัวเองปรารถนา ซึ่งความคาดหวังนั้นขึ้นอยู่กับความคุ้นเคย ประสบการณ์ ตลอดจนสถานะที่กำลังเผชิญอยู่ นอกเหนือจากความคาดหวังแล้ว ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจอันเกิดมาจากความจำเป็นความต้องการ และความสนใจของบุคคล ยังมีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วบุคคลมีแนวโน้มในการรับรู้สิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับความต้องการหรือความสนใจของตนเองสูง และมีแนวโน้มที่รับรู้ในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องต่ำกว่า เช่น ผู้ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย จะอ่านหรือให้ความสนใจข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างละเอียดกว่าผู้ที่ไม่ได้กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย เป็นต้น ดังนั้นในการทอ้งค์กรจะสื่อสารข้อมูลใดออกไป จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความต้องการและความสนใจของบุคคลกลุ่มเป้าหมายอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การสร้างการรับรู้ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ ยกตัวอย่างเช่น หากพบว่าในอนาคตจะมีผู้ให้ความสนใจในการเรียนด้านการแพทย์แผนโบราณเป็นจำนวนมาก สถาบันการศึกษาจึงนำข้อมูลที่ค้นพบดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดตำแหน่งสถาบันการศึกษาของตน ว่าเป็นสถาบันที่เน้นหรือเป็นเลิศในหลักสูตรดังกล่าว เพื่อสร้างการรับรู้ของนักศึกษา เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situation Factor) การเปิดรับสิ่งเร้าเดียวกันในสถานการณ์ที่ต่างกันย่อมส่งผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกันไปด้วย โดยบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง (Hanna และ Wozniak, 2001: 115) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านสถานการณ์ดังกล่าวว่า มักได้แก่สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Surroundings) โดยบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราในขณะนั้นเช่น สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อน ล้วนแต่ส่งผลต่อการรับรู้ทั้งสิ้น อาทิเช่น การให้ข้อมูลที่เป็นทางบวกของคนแวดล้อมอาจนำไปสู่การเปิดรับในข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังพิจารณาได้ง่ายหรือเกิดการตีความในทางบวกต่อสิ่งนั้น นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านสภาพที่เคยเป็นมาก่อน (Antecedent) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพและจิตวิทยาที่เคยเผชิญมาก่อน อันได้แก่ ฐานะทางการเงินในขณะนั้นว่า มีเพียงพอหรือกำลังขาดแคลน สภาวะทางอารมณ์ เช่น มีความสุขอยู่หรือกำลังเศร้า เป็นต้น

3. ปัจจัยทางด้านตัวสิ่งเร้า (Stimulus Factor) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของสิ่งเร้าซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น ชื่อตราสินค้า รูปแบบของโฆษณา ตำแหน่งของโฆษณาในสื่อเวลาในการออกอากาศ รวมถึงลักษณะของการสื่อสารต่าง ๆ ด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะเฉพาะในสิ่งเร้าแต่ละตัวซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการรับรู้ให้มีความแตกต่างกันไป (Hanna and Wozniak, 2001: 112; Schiffman and Kanuk, 2007:156)

หมวด 1 ฐานความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ความผิดตามกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 หมวดใหญ่ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ฐานความผิดฐานเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์

(Unauthorized Access) ระบุไว้ในมาตรา 5, 6, 7 และ 8

ส่วนที่ 2 ฐานความผิดฐานแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

(Computer Distortion) มาตรา 9, 10 และ 12

ส่วนที่ 3 ฐานความผิดฐานเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย (Dissemination of Illegal Content) มาตรา 14, 15 และ 16

ส่วนที่ 4 หมวดเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous) ซึ่งระบุความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไว้หลายประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับการส่งอีเมลล์ขยะ (Junk mail หรือ Spamming) (มาตรา 11) การจำหน่าย หรือเผยแพร่ชุดคำสั่งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด (มาตรา 13) ฯลฯ

ส่วนที่ 1 ฐานความผิดฐานเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์

(มาตรา 5, 6, 7 และ 8)

การเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ (Unauthorized Access)

มาตรา 5 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

องค์ประกอบความผิดของมาตรานี้จะต้องประกอบด้วยกัน 3 ส่วนคือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง บุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำคือ “เข้าถึง (Access)” หมายถึงการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด โดยทางกายภาพ (Physical) โดยตรง หรือเข้าถึงโดยวิธีการทาง

อิเล็กทรอนิกส์ (E-Method) หรือโดยใช้ระบบสื่อสารโทรคมนาคมอย่างอื่น ไม่ว่าในรูปแบบสัญญาณคลื่นแสง หรือเสียงก็ตาม

การเข้าถึงดังกล่าวต้องมีองค์ประกอบภายในตามกฎหมายอาญาคือ ผู้เข้าถึงต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือถึงเห็นผลว่าการกระทำของตนเป็นการเข้าถึงซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ หรือเข้าถึงโครงสร้างการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยการใช้แป้นพิมพ์ หรือคีย์บอร์ด โดยบุคคลโดยตรง หรือการเข้าถึงโดยการใช้อุปกรณ์ไร้สาย (Wireless) หรือใช้การสื่อสารระบบโทรคมนาคมระยะไกล (Remote Access) เช่น การเข้าถึงข้อมูลในอินเทอร์เน็ตโดยใช้ระบบ Web mail การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยระบบอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม (Satellite) ฯลฯ

การเข้าถึงไม่ได้มีความหมายว่าเพียงแต่การสัมผัสระบบคอมพิวเตอร์ทางกายภาพเท่านั้นก็เป็นความผิด การเข้าถึงต้องกระทำไปโดยมีเจตนาที่จะเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ด้วย เช่น นาย ก. เข้าไปหน้าจอและกดคีย์บอร์ด โดยมีเจตนาเพื่อรีเซ็ตเครื่องคอมพิวเตอร์ของบริษัท ข. เพื่อแก้ไขรหัสผ่านของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Windows 7 เป็นต้น

การกระทำที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายฉบับนี้ทุกมาตรามี 2 กรณี คือ

1. พยายามกระทำความผิด (ตาม ป.อ. มาตรา 80 และ 81)
2. การกระทำความผิดสำเร็จ

หลักกฎหมายอาญาทั่วไปที่ใช้พิจารณาเรื่องพยายามว่าอย่างไรถือว่าการลงมือกระทำความผิดแล้ว (final act) และการกระทำที่ถือว่าความผิดสำเร็จก็นำมาปรับใช้กับกรณีพยายามและความผิดสำเร็จตามกฎหมายฉบับนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น หากนาย ก. ต้องการขโมยข้อมูลคอมพิวเตอร์ของนาย ข. ถ้าพึ่งเพียงแต่การเดินไปที่คอมพิวเตอร์ของนาย ก. และสัมผัสเครื่องคอมพิวเตอร์ยังไม่ถือว่าการพยายามกระทำความผิดหรือความผิดสำเร็จตามมาตรานี้ ต้องดูพยานบุคคลและพยานเอกสารอื่นประกอบกันอย่างน้อยนาย ก. ต้องมีเจตนาที่จะใช้แท่นคีย์บอร์ดหรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ประมวลผลข้อมูลคอมพิวเตอร์ซึ่งมีมาตรการป้องกันการเข้าถึง จึงจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ ซึ่งในทางเทคนิค พฤติการณ์และพยานแวดล้อมจะเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงเจตนาของผู้กระทำความผิด

หมายเหตุ

1. ความผิดตามมาตรา 5 และมาตรา 7 นี้ ไม่มีองค์ประกอบเรื่อง “ความเสียหาย” ดังนั้นแม้จะมีการเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์ แต่ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จตามมาตรา 5 และ 7 แล้ว

2. ความหมายของคำว่า “โดยมิชอบ” ตามกฎหมายฉบับนี้ เดิมมีการกำหนดนิยามความหมายคำว่า “โดยมิชอบ” ไว้ในร่างกฎหมายฉบับเดิม ต่อมากรรมาธิการฯ ได้ตัดนิยามความหมายคำว่า “โดยมิชอบ” และ “เข้าถึงโดยมิชอบ” ออกไป โดยให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นเนื่องจากคำว่า “โดยมิชอบ” มีการระบุไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญาในหมวดฐานความผิดไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญามาตรา 269/1-7 อันว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างเช่น

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 269/5 ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จากเหตุดังกล่าว กรรมาธิการฯ จึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องระบุนิยามหรือความหมาย คำว่า “โดยมิชอบ” ในกฎหมายอีกเนื่องจากหลีกเลี่ยงเรื่องการซ้ำซ้อนในการปรับใช้และตีความกฎหมาย รวมถึงให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจในการปรับใช้เรื่อง “โดยมิชอบ” เป็นกรณีๆ ไป เช่นเดียวกับกฎหมายอาญาตามมาตราอื่นที่ใช้คำว่า “โดยมิชอบ” เช่นเดียวกัน

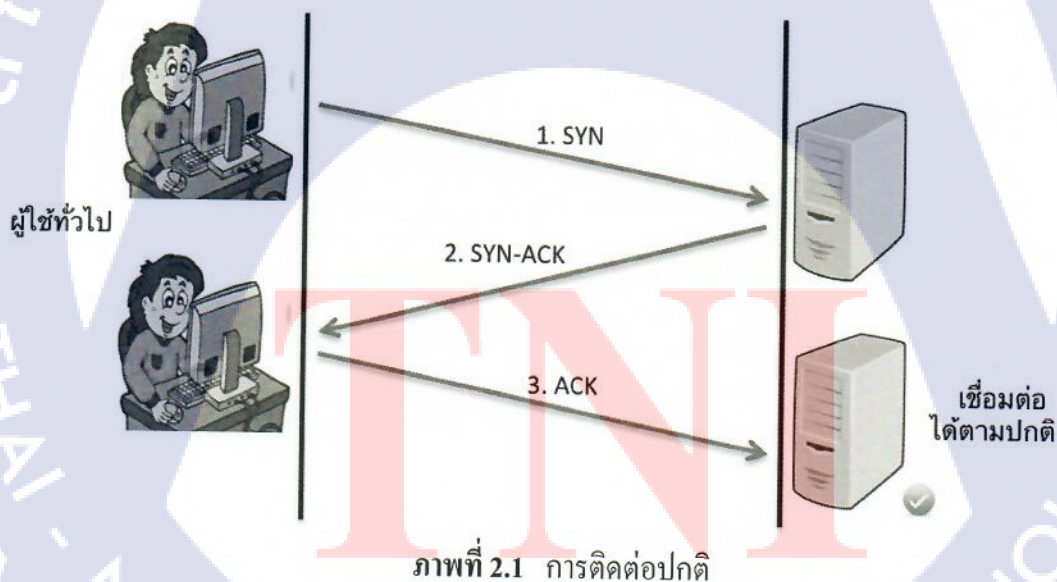
นอกจากนี้ กรรมาธิการฯ ยังได้วางหลักเกณฑ์ในการใช้ตีความขอบเขตของความหมายของคำว่า “โดยมิชอบ” ว่าหมายถึง การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ (Without legal right) โดยอ้างอิงความหมายคำว่า “โดยมิชอบ” โดยเทียบเคียงกับมาตรา 269/1-7 ของประมวลกฎหมายอาญาในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์

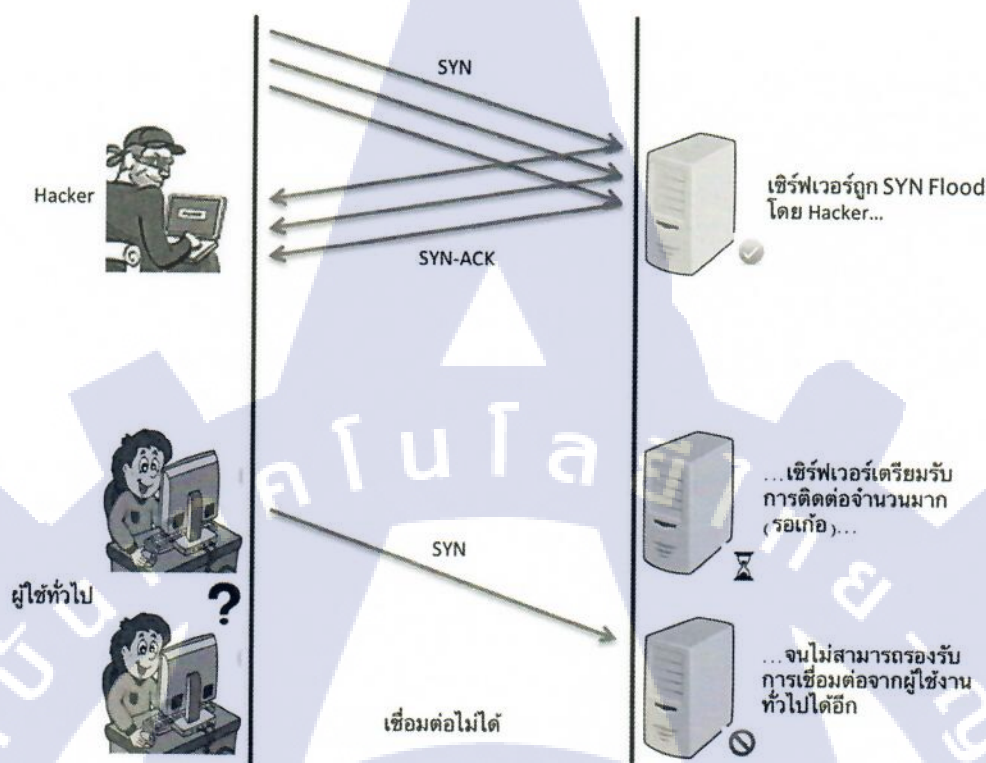
ดังนั้น คำว่า “โดยมิชอบ” ในกฎหมายฉบับนี้จึงมี 3 ความหมายคือ

- ก. เข้าถึงโดยปราศจากความยินยอม (Without Consent)
- ข. เข้าถึงโดยเกินจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ตนเองได้รับ (Beyond the scope of their authorities)
- ค. เข้าถึงโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ (Without legal right)

ก. เข้าถึงโดยปราศจากความยินยอม (Without Consent)

กรณีเข้าถึงโดยปราศจากความยินยอม หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดเข้าถึง (Access) ระบบคอมพิวเตอร์โดยเจ้าของระบบคอมพิวเตอร์ไม่ได้ให้ความยินยอม (Consent) (ไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย) หรือไม่ได้อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ได้ อาทิเช่น นาย ก. – (แฮกเกอร์) กระทำการเจาะระบบ (hack) คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานราชการ ข. ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานราชการ ข. ดังกล่าวมีระบบไฟร์วอลล์ (Firewall) (ซึ่งเป็นระบบป้องกันรักษาความปลอดภัยชนิดหนึ่ง โดยระบบไฟร์วอลล์นี้จะทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์ของหน่วยราชการ ข. ได้) การที่นาย ก. ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของตนเองเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยราชการ ข. โดยการเจาะเข้าระบบคอมพิวเตอร์ (hack) จากที่พักอาศัยของตนเอง โดยใช้การเข้าถึงด้วยวิธี Remote Access (การเข้าถึงโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในระยะไกล) โดยไม่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากหน่วยงานราชการ ข. เช่นนี้ถือเป็นการ “การเข้าถึงโดยมิชอบ” ตามมาตรา 5

ภาพที่ 2.2 การโจมตีแบบ SYN Flood

จากรูปเป็นตัวอย่างการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบการโจมตีที่เรียกว่า SYN Flood ซึ่งในกรณีปกติของการสื่อสารแบบ TCP/IP นั้น เมื่อผู้ใช้จะเชื่อมต่อเครื่องของตนเข้ากับเซิร์ฟเวอร์จะมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ใช้จะส่งแพ็คเกจ (Packet) TCP ที่เรียกว่า SYN (Synchronize) ไปหาเซิร์ฟเวอร์เพื่อเริ่มต้นร้องขอการติดต่อ
2. เซิร์ฟเวอร์ก็จะตอบสนองโดยเตรียมทรัพยากรที่จำเป็นในการเชื่อมต่อ เช่น พื้นที่หน่วยความจำ หมายเลขพอร์ต และอื่นๆ เอาไว้ พร้อมทั้งส่งแพ็คเกจ SYN-ACK กลับมายังผู้ใช้ตาม IP address ต้นทางที่ระบุไว้และรอคำตอบ
3. ผู้ใช้จะส่งแพ็คเกจ ACK (Acknowledge) กลับไปที่เซิร์ฟเวอร์อีกครั้งเพื่อให้สัญญาณว่ารับทราบและพร้อมจะเริ่มติดต่อแล้ว (ดังรูปบน)

แต่ในกรณีของการโจมตีแบบ SYN Flood นั้น Hacker หรือผู้โจมตีจะใช้วิธีส่ง SYN เพื่อขอเชื่อมต่อซ้ำๆ กันไปที่เซิร์ฟเวอร์เป็นจำนวนมาก โดยปลอม IP address ต้นทางให้เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ซึ่งแต่ละครั้งที่ได้รับ SYN เข้ามาจาก IP address ใหม่ เซิร์ฟเวอร์ก็จะเตรียมจัดสรรทรัพยากรขึ้นมารองรับการ

เชื่อมต่อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และส่ง SYN-ACK ตอบกลับไปทุกครั้ง พร้อมทั้งรอให้ผู้เชื่อมต่อส่ง ACK กลับมา แต่ทุกครั้งก็จะเป็นการรอก่อ เพราะ Hacker จะไม่ส่ง ACK มาให้ แต่จะส่ง SYN จาก IP Address ปลอมอื่นๆ เข้ามาอีกเรื่อยๆ จนท่วมไปหมด (จึงเรียกว่า SYN Flood) ในที่สุดเซิร์ฟเวอร์ก็จะหมดทรัพยากรไม่สามารถรองรับการขอเชื่อมต่อ (จากผู้ใช้งานจริง) รายใหม่ๆ ที่ส่ง SYN เข้ามา หลังจากนั้นได้อีก (ดังรูปล่าง) ยิ่งไปกว่านั้นการโจมตีด้วยวิธีนี้ยังอาจจะทำให้เกิดการใช้แบนด์วิดท์ในการเชื่อมต่อของเซิร์ฟเวอร์ไปจนหมดโดยไม่ได้เกิดการติดต่อจริงอีกด้วย

ในประเด็นเรื่อง “โดยมิชอบ” หมายถึง “ปราศจากคำยินยอม” นั้น มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยในเรื่องความหมายของคำว่า “โดยมิชอบ” ในประมวลกฎหมายอาญาว่า หมายถึง “ปราศจากความยินยอม” ไว้ดังนี้

- (1) คำพิพากษากฎีกาที่ 464/2551 จำเลยลักบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารกรุงเทพฯ ซึ่งออกให้แก่รายวิชาผู้เสียหาย ไปถอนเงินสดจากตู้เอทีเอ็มโดยทุจริต เป็นการกระทำโดยมิชอบตามมาตรา 269/5 ของประมวลกฎหมายอาญา
- (2) คำพิพากษากฎีกาที่ 2512/2550 จำเลยลักบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารกสิกรไทย ซึ่งออกให้แก่ผู้เสียหาย ไปถอนเงินสดโดยทุจริต เป็นการกระทำโดยมิชอบตามมาตรา 269/5 ของประมวลกฎหมายอาญา

หมายเหตุ

ทั้งสองคำพิพากษาเป็นกรณีที่จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ATM ไปใช้โดย “ไม่ได้รับความยินยอม” จากเจ้าของบัตร ถือว่าเป็นการกระทำ “โดยมิชอบ” และความผิดตามมาตรา 269/5 ของประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 269/5 ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. เข้าถึงโดยเกินจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ตนเองได้รับ (Beyond the Scope of their Authorities)

ในชั้นพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ กรรมการฯ ได้ทราบว่า ปัญหาเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์โดยส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นกรณีที่ผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Manager) ซึ่งมีสิทธิเข้าถึงระบบและข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้ เป็นผู้กระทำความผิดโดยการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาการตีความกฎหมายว่า หากผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ดูแลระบบเข้าถึงโดยเกินจากขอบเขตอำนาจแล้ว จะถูกตีความว่าเป็นเรื่อง “ทางแพ่ง” เท่านั้น กรรมการฯ จึงวางแนวการตีความ ความหมายของการ “เข้าถึงโดยมิชอบ” ตามกฎหมายฉบับนี้ว่า หมายความว่า “การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยเกินจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ตนเองได้รับ หรือการใช้อำนาจในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วย”

ตัวอย่างเช่น นาย ก. เป็นผู้จัดการดูแลควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Manager) ของบริษัท ข. (ซึ่งล่วงรู้ชื่อผู้ใช้บริการ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) ซึ่งเป็นระบบรักษาความปลอดภัย หรือมาตรการป้องกันการเข้าถึงของระบบคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในบริษัท ข.) กระทำการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์ของฝ่ายการเงินของบริษัท ข. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบเงินเดือนของนาย ค. และข้อมูลลับทางธุรกิจของบริษัท ข. (เพราะนาย ก. ทราบชื่อผู้ใช้บริการ และรหัสผ่านของพนักงานทุกคนที่บริษัท ให้ไว้เพื่อดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์) เพื่อจะนำไปเผยแพร่และจำหน่ายให้บริษัท ค. คู่แข่งของบริษัท ข. การกระทำเช่นนี้ถือว่าการเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 5 และมาตรา 7 เช่นกัน เนื่องจาก แม้นาย ก. ได้รับมอบหมายให้ดูแลและเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัท ข. แต่บริษัท ข. มอบอำนาจดังกล่าวให้ใช้เพื่อตรวจสอบระบบคอมพิวเตอร์เท่านั้น และมีวัตถุประสงค์ในการจ้างงานเพื่อรักษาความปลอดภัยของระบบและซ่อมบำรุง แต่นาย ก. กลับทำเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน โดยใช้ชื่อผู้ใช้บริการและรหัสผ่านเข้าถึงระบบข้อมูลทางการเงินเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทั้งที่ตนเองไม่ได้รับอนุญาตจากบริษัท ข. ก็ถือว่าการเข้าถึง “โดยมิชอบ” ตามมาตรานี้

คำพิพากษาศาลในส่วนประมวลกฎหมายอาญาที่วินิจฉัยในเรื่องคำว่า “โดยมิชอบ” หมายถึง “เกินจากอำนาจที่ตนเองได้รับ” มีดังนี้

- (1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7663/2543 จำเลยใช้ดุลพินิจเกินจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ตนเองในการแต่งตั้งข้าราชการ เป็นการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157
- (2) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1931/2522 เจ้าพนักงานตำรวจประทับตรา นายทะเบียนพาหนะที่แท้จริงลงในใบเสร็จรับเงินปลอม เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 253

หมายเหตุ

ทั้งสองฎีกาเป็นกรณีที่บุคคลใช้อำนาจเกินขอบเขตหน้าที่ที่ตนเองได้รับ ถือว่าเป็นการกระทำ “โดยมิชอบ” ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกันกับคำว่า “โดยมิชอบ” ของกฎหมายฉบับนี้

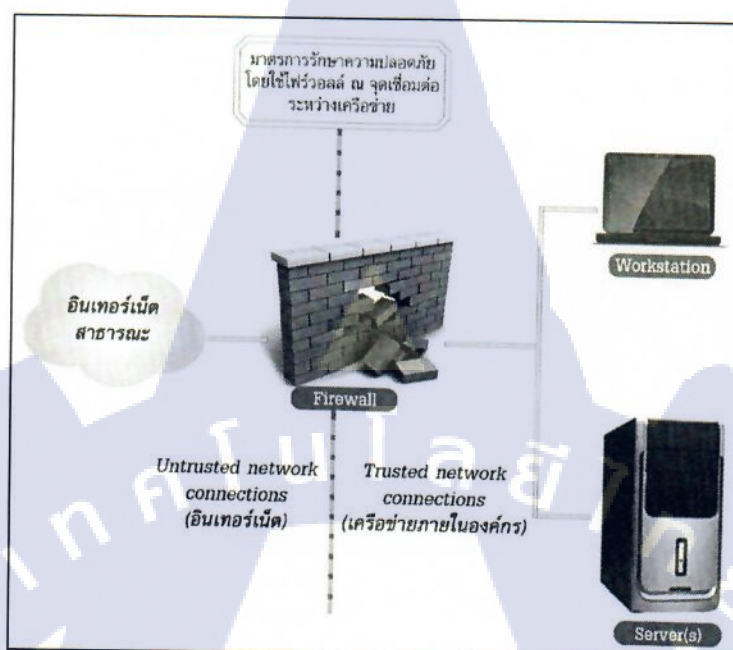
ค. เข้าถึงโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ (Without legal right)

ความหมายประการสุดท้ายนี้ของคำว่า “โดยมิชอบ” หมายถึง กระทำการไม่ว่าโดยประการใดๆ เพื่อเข้าถึง (access) ระบบคอมพิวเตอร์ โดยที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ เช่น หน่วยงานราชการ ก. สั่งให้นาย ข. ข้าราชการ เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัท ค. โดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ หน่วยงานราชการ ก. และนาย ข. มีความผิดร่วมกันตามมาตรา 5

องค์ประกอบที่ 3 จะต้องเป็นการเข้าถึงซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ “ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ (Specific Measure) และมาตรการนั้นมีได้มิไว้สำหรับตน” คำว่า “มาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ” หมายถึง “ระบบรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Security Measure)” ซึ่งระบบรักษาความปลอดภัยดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ เช่น โปรแกรม SSL, โปรแกรม Firewall หรือรหัสผ่านใดๆ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ได้

มาตรการป้องกันการเข้าถึง หรือระบบรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ปัจจุบันและข้อมูลคอมพิวเตอร์มีหลายรูปแบบ อาทิเช่น การเข้ารหัส (Encryption) ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบลายนิ้วมือ (Finger Print) ม่านตา (Eye Shutter) หรือรหัสกุญแจเดี่ยว กุญแจคู่ (Private Key and Public Key) รหัสส่วนตัว (PIN Code) ของระบบ ATM มาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะยังรวมถึงการที่ผู้ในระบบคอมพิวเตอร์กำหนดชื่อผู้ใช้ (User name) และรหัสผ่าน (Password) เองหรือ PIN Number ของบัตร ATM ด้วย

วัตถุประสงค์ของกฎหมายในมาตรา 5 และ 7 คือ กฎหมายต้องการคุ้มครองความลับของข้อมูล (Confidentiality) ความสมบูรณ์ของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Integrity of computer data) และความเป็นส่วนตัว (Privacy Right) ของเจ้าของระบบคอมพิวเตอร์หรือเจ้าของข้อมูลคอมพิวเตอร์มิให้บุคคลอื่นสามารถเข้าถึง (Access) ตรวจสอบหรือดูและใช้ประโยชน์จากข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของระบบคอมพิวเตอร์และ/หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือไม่มีสิทธิตามกฎหมาย (without legal right)

ภาพที่ 2.3 มาตรการการป้องกันการเข้าถึง

ข้อสังเกต

หากระบบคอมพิวเตอร์ไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือมาตรการป้องกันการเข้าถึง แม้ว่าจะมีการเข้าถึงโดยมิชอบก็ไม่ใช่ความผิดตามมาตรา 5 และมาตรา 7 เช่น มือถือประเภทคอมพิวเตอร์พกพา (PDA) หากไม่มีการกำหนดรหัสผ่านก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ แม้ผู้กระทำความผิดจะมีเจตนาและกระทำการเข้าถึงโดยไม่ได้รับความยินยอมก็ตาม เพราะไม่เข้าองค์ประกอบความผิดมาตรา 5 และมาตรา 7

การเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น (มาตรา 6)

มาตรา 6 ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

องค์ประกอบความผิดตามมาตรานี้ ต้องประกอบด้วย

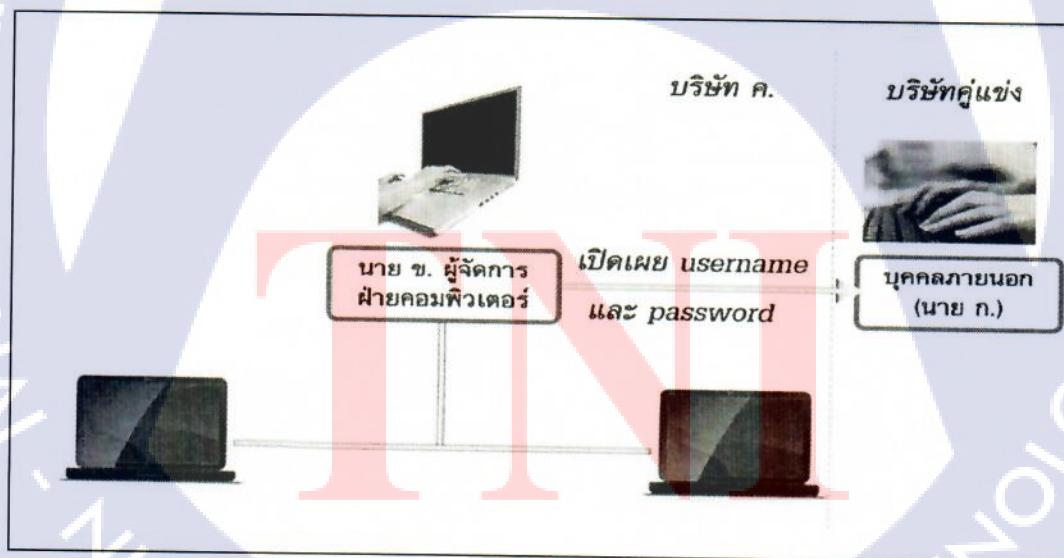
องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง บุคคลซึ่งล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ (มาตรการรักษาความปลอดภัย ตามที่อธิบายไว้ในมาตรา 5) ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการ เฉพาะ

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ “เปิดเผย” หมายถึง บอก กล่าว เล่า อธิบาย หรือกระทำใดๆ เพื่อให้บุคคลอื่นทราบถึงมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยมิชอบ

องค์ประกอบที่ 3 การทำความผิดตามมาตรานี้ ต้องมีองค์ประกอบพิเศษ คือ “ต้องเปิดเผย ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น”

ตัวอย่าง

นาย ก. เป็นเพื่อนกับนาย ข. (ซึ่งนาย ข. เป็นผู้จัดการฝ่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Manager) ของ บริษัท ค.) นาย ข. บอกชื่อผู้ใช้ (User name) และ รหัสผ่าน (Password) ของพนักงานทุกคนของบริษัท ค. ให้กับนาย ก. ทราบ นาย ก. นำข้อมูลรหัสลับดังกล่าว ไปจำหน่ายให้คู่แข่งทางธุรกิจและก่อให้เกิดความเสียหาย การกระทำของนาย ก. และนาย ข. เป็นความผิดตามมาตรานี้

ภาพที่ 2.4 การเปิดเผยข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น

หมายเหตุ

- 1) คำว่า “โดยมิชอบ” มีความหมายเช่นเดียวกับมาตรา 5 และมาตรา 7
- 2) มาตรานี้อาจรวมถึงการกระทำผิดในกรณีที่บุคคลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลมาตรการรักษาความปลอดภัยหรือมาตรการป้องกันการเข้าถึงของระบบคอมพิวเตอร์ นำเอารายละเอียดของการมาตรการป้องกันการเข้าถึงหรือระบบรักษาความปลอดภัยผู้ให้บริการไปเปิดเผยแก่บุคคลภายนอก ซึ่งเป็นการเปิดเผยความลับและละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายด้วย

การเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ (มาตรา 7)

มาตรา 7 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการมิได้มีไว้สำหรับตนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

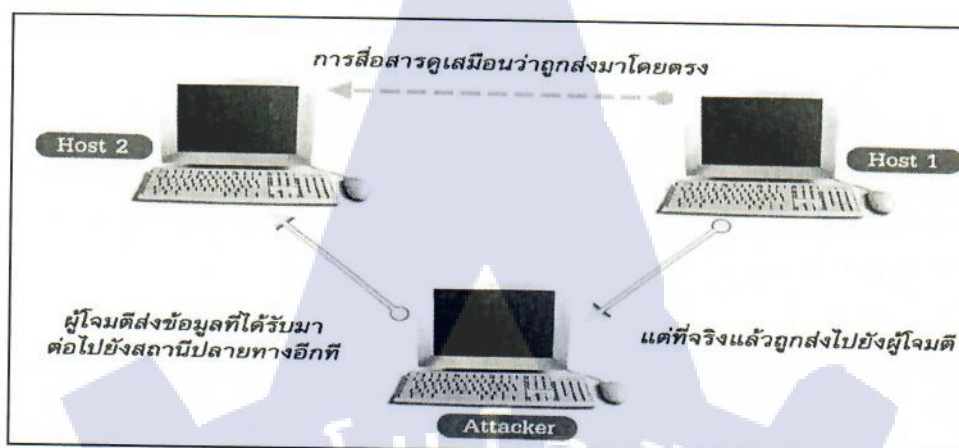
คำอธิบาย

ความหมายและองค์ประกอบความผิดทั้งหมดของมาตรานี้ มีความหมายเช่นเดียวกับมาตรา 5 ผู้เขียนจึงไม่อธิบายรายละเอียดซ้ำอีก มีข้อแตกต่างคือ องค์ประกอบความผิดของมาตรา 5 แตกต่างจากมาตรา 7 คือวัตถุที่ถูกระงับโดยการเข้าถึงโดยมิชอบตามมาตรา 7 คือ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” ขณะที่มาตรา 5 คือ “ระบบคอมพิวเตอร์” เท่านั้น

ข้อสังเกต

โดยปกติการกระทำความผิดตามมาตรา 7 นั้น มักเกิดขึ้นควบคู่กับการกระทำความผิดตามมาตรา 5 เนื่องจากการเจาะรหัสข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 7 ในทางปฏิบัติจะเป็นการกระทำ ความผิดสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาก่อน กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ได้ก่อนจึงจะเข้าดูหรือเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้

นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ ผู้กระทำความผิดโดยการเจาะรหัส หรือเข้าถึงโดยมิชอบ (Hacker) ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์นั้น อาจใช้ “โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ไม่พึงประสงค์ (Malware)” ที่อยู่ในรูปแบบของไวรัส (Virus) เพื่อทำลายระบบรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดตามมาตรา 9 ก่อน จึงสามารถจะเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ภายในของบุคคลอื่นได้ รายละเอียดปรากฏตามรูปภาพที่อธิบายข้างท้ายนี้

ภาพที่ 2.5 ภาพประกอบ

องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๖ ซึ่งใช้องค์ประกอบความผิดและหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับมาตรา ๕ แตกต่างกันเพียงแต่ **วัตถุประสงค์แห่งการถูกระงับตามมาตรา ๖ เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์เท่านั้น** ดังนั้น การปรับใช้หลักเกณฑ์การตีความว่า “โดยมิชอบ” ทั้งสามความหมาย ในมาตรา ของประมวลกฎหมายอาญา และความหมายของคำว่า “โดยมิชอบ” ตามมาตรา ๖ ก็นำมาปรับใช้กับมาตรา ๖ และทุกมาตราในกฎหมายฉบับนี้เช่นเดียวกัน

การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ผู้อื่นโดยการดักจับข้อมูลที่อยู่ระหว่างการส่ง (Interception)

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

ความผิดตามมาตรา ๘ ต้องการลงโทษการกระทำความผิดที่มีการเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยการดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีการส่งผ่านระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ ๒ เครื่องหรือในระบบเครือข่าย การดักจับข้อมูลนั้นในเทคนิคที่เรียกว่า การทำ “Sniffing” หรือ “Interception” โดยองค์ประกอบความผิดจะประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ

องค์ประกอบที่ ๑ ผู้ใด หมายถึง บุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ อาทิเช่น ใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์เพื่อดักจับคลื่นที่ส่งผ่านระบบ WLAN (Wireless LAN) ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดักจับสัญญาณที่ส่งผ่านสายโทรศัพท์ ฯลฯ การดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น อาจดักจับสัญญาณที่อยู่ในรูปแบบสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อความ แสง ฯลฯ ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลในการดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น

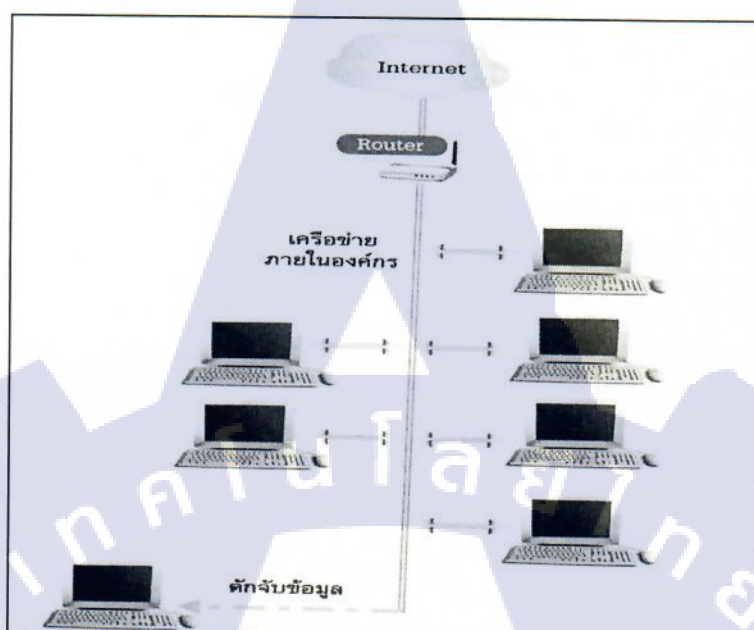
องค์ประกอบที่ 3 วัตถุแห่งการกระทำความผิด คือ “ข้อมูลที่ถูกดักจับไว้” ต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลที่ถูกดักจับนั้น ไม่ใช่ข้อมูลที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อสังเกต

- 1) หากเป็นการเผยแพร่ข้อมูลโดยภาครัฐหรือเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะและมีการดักจับไม่เป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ แต่อาจเป็นความผิดตามกฎหมายมาตราอื่นหรือกฎหมายฉบับอื่น
- 2) มาตรา 8 ตามกฎหมายฉบับนี้บัญญัติขึ้นมาเพื่ออุดช่องว่างทางกฎหมายของการดำเนินคดีกับอาชญากรที่ใช้เทคโนโลยีในการดักหรือรับไว้ซึ่งข้อมูลที่มีการส่งผ่านระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ในรูปแบบอีเมล หรือเทคโนโลยีไร้สาย (Wireless LAN) ซึ่งแต่เดิมมีระบุไว้เพียงความผิดที่เกี่ยวข้องกับการดักฟังโทรศัพท์ตามมาตรา 74 ของพ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 เท่านั้น

พ.ร.บ .การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ .2544

มาตรา 74 ผู้ใดกระทำความผิดประการใดๆ เพื่อดักจับไว้ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความข่าวสาร หรือข้อมูลอื่นใดที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภาพที่ 2.6 การทำ Sniffer

Sniffer ที่จริงแล้วเป็นอุปกรณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับดักจับข้อมูลที่วิ่งอยู่ในระบบเครือข่าย เพื่อทำการวิเคราะห์และตรวจสอบการจราจรภายในระบบเครือข่าย (network traffic) หรือที่เรียกว่าการทำ Network Monitoring ซึ่งเป็นขั้นตอนปกติในการดูแลระบบให้ทำงานได้ปกติ แต่ก็อาจถูกนำมาใช้ดักจับข้อมูลในเครือข่ายเพื่อวัตถุประสงค์ในทางร้ายได้

ส่วนที่ 2 ความผิดฐานแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ผู้อื่นโดยมิชอบ (Computer Distortion) มาตรา 9, 10 และ 12

มาตรา 9 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

องค์ประกอบความผิดของมาตรานี้มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง บุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ กระทำโดยไม่ว่าด้วยวิธีใดอันมีผลทำให้

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ถูกทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมโดยมิชอบ

การกระทำโดยการทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์อาจกระทำโดย

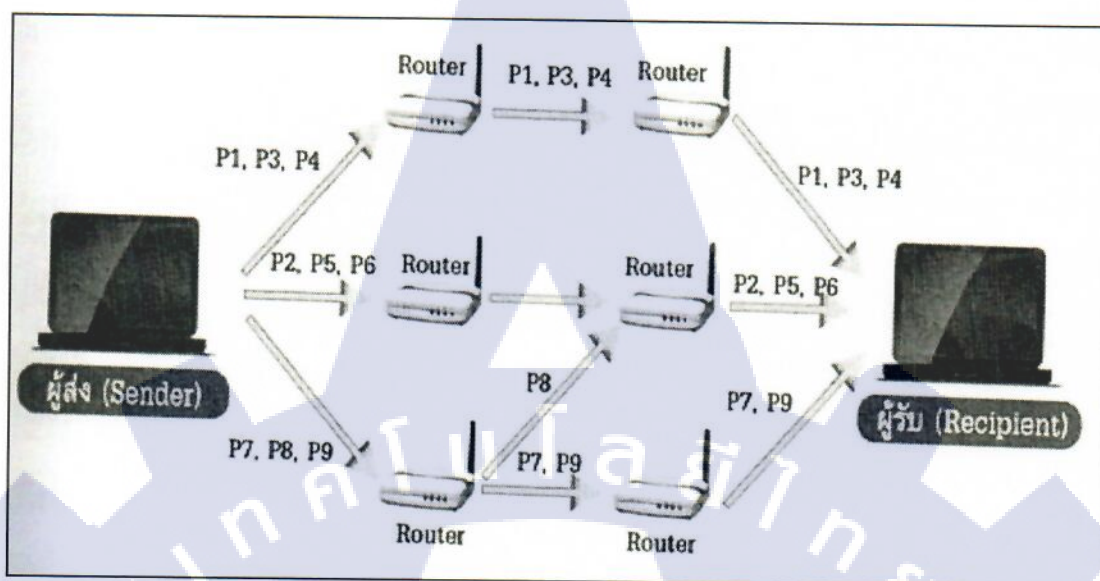
1. ด้วยตนเอง โดยกระทำผ่านคีย์บอร์ด (keyboard) ของคอมพิวเตอร์ (ที่มีข้อมูลคอมพิวเตอร์) เครื่องนั้นโดยตรง หรือ
 2. การทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลงโดยระยะไกล (Remote Access) เช่น การส่งโปรแกรมไม่พึงประสงค์ (malware) ไวรัส หรือสิ่งอื่นใดเพื่อเข้าไปทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลงความสมบูรณ์ของข้อมูล (Integrity of Data) หรือระบบคอมพิวเตอร์
- องค์ประกอบที่ 3 วัตถุที่ถูกกระทำโดยการ แก้ไข เปลี่ยนแปลง คือ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น”

ข้อสังเกต

คำว่า “โดยมิชอบ” ในมาตรานี้มีความหมายเดียวกับคำว่า “โดยมิชอบ” ในมาตรา 5 และ 7 ดังที่อธิบายไปข้างต้น

คำอธิบาย

ความผิดตามมาตรา 9 นั้น โดยวัตถุประสงค์ของผู้ร่างกฎหมายมาตรานี้ต้องการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ดำเนินการแก้ไข ทำลาย ทำให้เสียหาย เพิ่มเติม หรือตัดทอน ซึ่งความสมบูรณ์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน กล่าวคือ ในการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกันเองนั้น ทุกครั้งที่มีการรับ-ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ระหว่างกัน เครื่องคอมพิวเตอร์จะแปลงแฟ้มข้อมูล ภาพ เสียง และข้อมูลอื่นๆ ที่แสดงไว้หน้าจอคอมพิวเตอร์ เป็นจำนวนบิต (bit) หรือไบต์ (byte) ก่อนทำการรับ-ส่งข้อมูลซึ่งในทางเทคนิค เมื่อมีการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์จากจุด ก. (ต้นทาง) ไปยัง จุด ข. (ปลายทาง) จำนวนข้อมูลที่เป็นจำนวนบิตหรือไบต์ ณ จุดตำแหน่งที่ส่งข้อมูล ณ ต้นทางและปลายทางจะต้องมีจำนวนเท่ากัน หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์แม้เพียงเล็กน้อยย่อมมีผลทำให้จำนวนบิตหรือไบต์ของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ณ จุด ข. ที่ตำแหน่งปลายทางของผู้รับเปลี่ยนแปลงไปดังปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 2.7 การรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์

หมายเหตุ

สิ่งที่กฎหมายต้องการคุ้มครองคือ ความสมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Integrity of Computer Data)

การกระทำความผิดที่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 9 มีหลายประการอาทิเช่น การปล่อยไวรัสคอมพิวเตอร์ เมลล์บอมบ์ (Mail Bombs) โทรจัน (Trojan) การส่งโปรแกรมไม่พึงประสงค์ (Malware) หรือ Spyware เข้าไปทำลายข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมเหล่านี้เมื่อเข้าไปฝังตัวในเครื่องคอมพิวเตอร์จะไปทำลาย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่แต่เดิม หรือจะทำการบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยอัตโนมัติ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะมีผลทำให้จำนวนบิตหรือไบนารีของข้อมูลคอมพิวเตอร์ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง

ในกรณีที่มีการส่งไวรัสเข้าไปในระบบนั้น โปรแกรมไวรัสจะมีความสามารถในการทำซ้ำ ดัดแปลง แก้ไข เพิ่มเติม โครงสร้างการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่รับไวรัสเข้าไปโดยอัตโนมัติ และจะทำให้โครงสร้างข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่รับไวรัสถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง ซึ่งถือว่าเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ผู้อื่นโดยมิชอบ มีวิธีการทางซอฟต์แวร์หลายอย่าง ที่จะสามารถเข้าไปแก้ไขหรือทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในเครื่องหรือที่รับส่งกันภายในเครือข่ายติดขัดหรือเกิดความเสียหายได้ อาทิเช่น

เมลบอมพ์ (Mail Bombs) มีจุดประสงค์หรือก่อความผู้รับหรือระบบเมลล์ของเครือข่ายนั้นๆ โดยจะส่งเมลล์จำนวนมากไปหาคนๆหนึ่งหรือระบบเมลล์อันใดอันหนึ่ง ซึ่งการส่งจดหมายเป็นจำนวนหลายพันหลายหมื่นฉบับนั้น เพื่อให้เครื่องที่รับเมลล์นั้นรับไม่ไหวและหยุดการทำงาน บางครั้งผู้ก่อความสร้างระบบจดหมายวนลูป เช่น ให้ส่งจากเครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง แล้วให้เครื่องนั้นส่งต่อๆกันไป จนในที่สุดวนกลับมาเครื่องเดิม เกิดการทำงานแบบไม่รู้จบ และสร้างปัญหาให้กับระบบสื่อสารได้ในที่สุด โปรแกรมไม่พึงประสงค์ หรือมัลแวร์ (Malware : Malicious Software) เป็นชื่อรวมๆของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำลายหรือสร้างความเสียหายให้แก่ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย หรือทรัพย์สินและข้อมูลของผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นไวรัส สปายแวร์ โปรแกรมดักจับข้อมูล หรืออื่นๆ

โทรจัน (Trojan) คือ โปรแกรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการหลอกล่อให้ผู้ใช้งานทั่วไปดาวน์โหลดไปใช้งาน โดยที่ไม่รู้ตัวเลยว่ามัลแวร์โปรแกรมอื่นแอบแฝงมาด้วย เช่น โปรแกรมประเภทที่สามารถดาวน์โหลดฟรีจากอินเทอร์เน็ต หากเป็นเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถือ โปรแกรมที่ดาวน์โหลดมาอาจจะเป็นโทรจันก็ได้ ซึ่งเมื่อลงโปรแกรมที่มีโทรจันอยู่ด้วย ก็ยังสามารถใช้งานโปรแกรมนั้นได้ตามปกติ แต่โทรจันจะทำงานอยู่เงียบๆเบื้องหลัง โดยการฝังตัวลงไปเครื่องของผู้ใช้ และก่อการร้ายแบบอื่นๆที่ผู้ใช้ไม่ได้รับรู้มาก่อน เช่น การติดตั้งโปรแกรมประเภท backdoor เพื่อเปิดช่องทางลับให้ผู้บุกรุกที่ต้องการล้วงข้อมูลเข้าสู่เครื่องของเราได้ทุกเมื่อโดยที่เราไม่รู้ตัว

สปายแวร์ (Spyware) เป็น Malware ชนิดหนึ่งซึ่งจะติดตั้งตัวมันเองลงไปในเครื่องของเราอย่างลับๆ และเมื่อ Spyware ถูกติดตั้งลงในเครื่องแล้ว มันจะคอยทำงานโดยจะบันทึกข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานภายในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเรา เช่น ของเราเข้าเว็บไซต์อะไรบ้าง พิมพ์ตัวอักษรอะไรบนคีย์บอร์ดบ้าง เป็นต้น ดังนั้น Spyware จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ผู้โจมตีสามารถใช้เพื่อเข้าไปขโมย Username, Password หรือข้อมูลบัตรเครดิตได้ด้วย โดยจะส่งข้อมูลที่ได้กลับผู้โจมตีผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือระบบเน็ตเวิร์กอย่างลับๆโดยที่เราไม่รู้ตัว

ภาพที่ 2.8 อ้างอิงจากเว็บ www.cnn.com

ข้อสังเกต

มาตรา 9 ตามกฎหมายฉบับนี้ บัญญัติเพื่ออุดช่องว่างทางกฎหมาย (loophole) ของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 358 เรื่องความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งเป็นกฎหมายดั้งเดิมที่ระบุไว้เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการทำลาย ทำให้เสื่อมค่าซึ่งทรัพย์ แต่อาจไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือความสมบูรณ์ของข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือเพิ่มเติม แก้ไขข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ

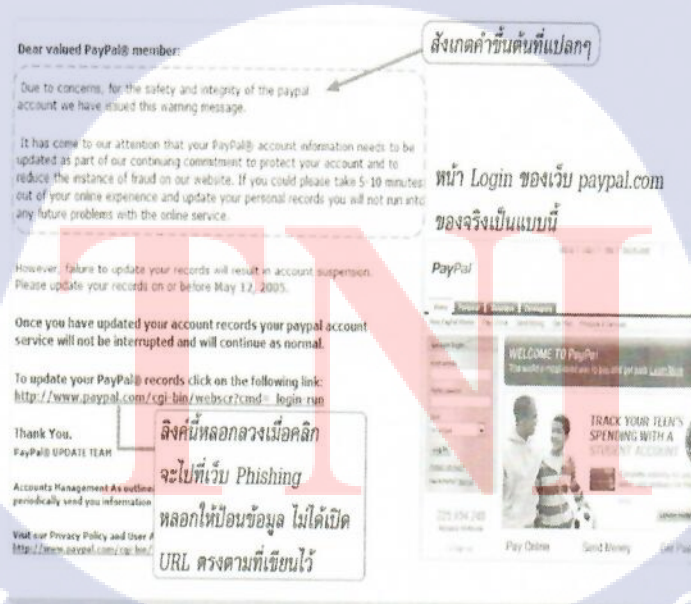
หมายเหตุ

การกระทำความผิดตามมาตรา 9 นั้น อาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายฉบับอื่นด้วย อาทิเช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายอาญา พ.ร.บ.โทรคมนาคม ฯลฯ ดังนั้นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น (ซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์) เพื่อฉ้อโกงบุคคลอื่น เช่น การทำฟิชซิง (Phishing) หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ มาตรา 9 อาจถูกนำมาปรับใช้กับความผิดในกฎหมายฉบับอื่นด้วย ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ การกำหนดโทษก็จะให้หลักกฎหมายเรื่อง “กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท” ในมาตรา 90 ประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้

Phishing คืออะไร

Phishing เป็นรูปแบบหนึ่งของการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต เทียบได้กับการวางเหยื่อตกปลา (เทียบเคียงกับคำว่า fishing แต่ใช้ตัว Ph สะกดแทนตัว f) ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบที่พบได้บ่อย มักใช้การปลอมแปลงอีเมล เช่น ส่งข้อความที่สร้างขึ้นเพื่อหลอกให้เหยื่อเปิดเผยข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลส่วนตัวต่างๆ อาทิเช่น ข้อมูลหมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขประจำตัวผู้ใช้ (Username) รหัสผ่าน (Password) หมายเลขบัตรประจำตัว เป็นต้น

อีเมลที่เป็น Phishing มักมีข้อความที่อ้างว่ามาจากองค์กรต่างๆที่เราติดต่อกับ เช่น บริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) เกมออนไลน์ หรือธนาคาร โดยส่งข้อความเพื่อขอให้เรา “อัพเดท” หรือ “ยืนยัน” ข้อมูลบัญชีผู้ใช้ของเรา โดยให้คลิกลิงค์ในอีเมล ซึ่งจะนำไปสู่เว็บปลอมที่ทำหน้าตาให้ดูคล้ายเว็บของเจ้าของบริการเหล่านั้นจริงๆ เมื่อเข้าสู่เว็บไซต์ปลอมเหล่านี้ ผู้ใช้อาจถูกล่อลวงให้กรอกข้อมูลส่วนตัวต่างๆ รวมทั้งรหัสผ่านของบริการอีเมลที่เราใช้และอื่นๆ ซึ่งจะถูส่งไปยังเจ้าของเว็บไซต์ลวงเหล่านี้ และสามารถนำข้อมูลของเราไปใช้ประโยชน์ เช่น ชื้อสินค้า ข่ายไอเท็มหรือแต้มในเกมออนไลน์ สมัครบัตรเครดิต ส่งอีเมลไปขอความช่วยเหลือหรือขอยืมเงินจากคนอื่นที่มีชื่ออยู่ในรายชื่ออีเมลของเรา หรือแม้แต่ทำสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆในนามของเราได้ด้วย

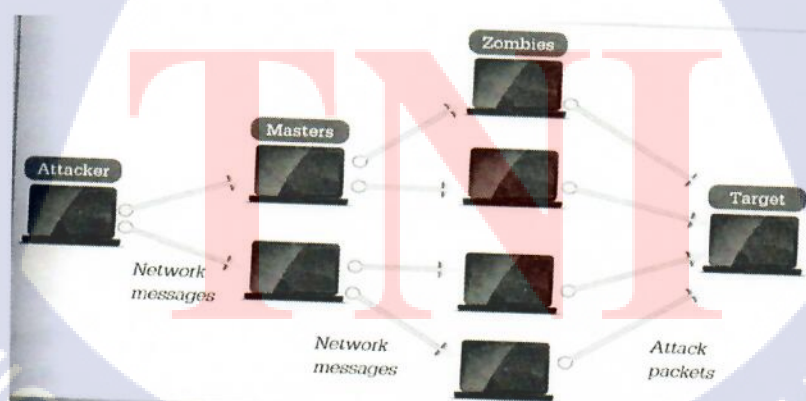

ภาพที่ 2.9 อีเมลที่มีลักษณะการทำ Phishing หลอกลวงว่ามาจากเว็บ Paypal.com

มาตรา 10 ผู้ใดกระทำได้ด้วยประการใดโดยมิชอบ เพื่อให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ ขัดขวางหรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

เจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายมาตรา 10 ก็เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับ “การทำ DoS (Denial of Service)” ซึ่งมีผลทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์เป้าหมายทำงานช้าลงจนไม่สามารถให้บริการได้อีกต่อไป เช่น กรณีที่แฮกเกอร์ใช้การส่งข้อมูลในลักษณะอีเมลขยะ(Junk mail) จำนวนมหาศาลเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์เป้าหมาย เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์เซิร์ฟเวอร์ของเว็บไซต์ต่างๆไม่สามารถให้บริการได้ จนต้องระงับการให้บริการลง(deny service) ในที่สุด ตัวอย่างเช่น กรณีเว็บไซต์ Yahoo ถูกโจมตีด้วยวิธีนี้ในปี 2544 เป็นต้น การโจมตีแบบนี้ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นจำนวนมากซึ่งไม่ใช่ของผู้โจมตีเอง เป็นการหยิบยืมเครื่องของบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องโดยเผยแพร่โปรแกรมที่ใช้โจมตีออกไปด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ไวรัสหรืออื่นๆ เมื่อเครื่องของบุคคลอื่นจำนวนมากนับหมื่นนับแสนเครื่องได้รับโปรแกรมเหล่านั้นไปเปิดใช้งาน พอถึงเวลาที่จะโจมตี ผู้โจมตีจะส่งคำสั่งไปยังเครื่องเหล่านั้น (หรืออาจใช้การตั้งเวลาให้โจมตีพร้อมกันอัตโนมัติก็ได้) ซึ่งตกอยู่ในสภาพของผีดิบ (Zombies) ไม่ทำตามคำสั่งเจ้าของเครื่อง แต่ตกเป็นทาสของผู้โจมตีไปแล้ว และรุมกันส่งข้อมูลไปโจมตีเป้าหมายโดยพร้อมเพรียงกันแทน

ภาพที่ 2.10 การโจมตีแบบ DoS (Denial of Service) โดยใช้เครื่องที่เป็น Zombies และมีการควบคุมการหลายชั้น เช่น ผ่านเครื่องที่เป็น Master อีกทีหนึ่ง

องค์ประกอบความผิดของมาตรา 10 ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ กระทำการไม่ว่าโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการใดก็ตาม มีผลทำให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ ชัดขวาง หรือรบกวน

องค์ประกอบที่ 3 มีเจตนาเพื่อให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ หรือชัดเจน และต้องมียุทธศาสตร์ประกอบพิเศษคือ “ต้องถึงขนาดที่ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่สามารถทำงานตามปกติได้”

ข้อสังเกต

1. คำว่า “โดยมิชอบ” ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับมาตรา 5 และ 7
2. การที่จะวินิจฉัยว่าการกระทำใดเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือ 10 นั้นต้องใช้หลักเกณฑ์เรื่อง “เจตนา” ประสงค์ต่อผลและเล็งเห็นผลในประมวลกฎหมายอาญา และหลักเกณฑ์เรื่องการตีความคำว่า “โดยมิชอบ” ตามมาตรา 5 และ 7 ตามที่กล่าวข้างต้นมาปรับใช้ ประกอบกับความรู้ในทางเทคโนโลยีเกี่ยวกับชนิดและประเภทของซอฟต์แวร์ที่ใช้กระทำความผิด ว่ามีผลจนถึงขนาดทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานปกติได้หรือไม่

หมายเหตุ

หากบริษัท ก. ทำการอัปเดต (update) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเองหรือเจ้าของเว็บไซต์ต้องการตรวจสอบว่ามีไวรัสอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของตนหรือไม่ และทำการอัปเดตซอฟต์แวร์เพิ่มเติมในเว็บไซต์ของตน ซึ่งในทางเทคนิคจะมีผลทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานช้าลง อันมีผลให้ผู้ให้บริการของบริษัท ก. ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของตนในการดาวน์โหลดข้อมูลคอมพิวเตอร์ช้าลง กรณีดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 10 เพราะขาดองค์ประกอบเรื่องเจตนาและการกระทำโดยมิชอบ

บทบัญญัติเพิ่มโทษสำหรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล (ตามมาตรา 9 และ 10)

มาตรา 12 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10

(1) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นในทันทีหรือในภายหลังและไม่ว่าจะเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท

(2) เป็นการกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือการบริการสาธารณะหรือเป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตาม (2) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

คำอธิบาย

มาตรา 12 เป็นบทบัญญัติเพิ่มโทษกับผู้กระทำความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดต้องกระทำความผิดตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 9 หรือมาตรา 10 เสียก่อนและผลแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความเสียหายกับประชาชนหรือก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้างต่อความมั่นคงในประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ หรือบริการสาธารณูปโภคต่างๆ

การปรับใช้มาตรา 12 ใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องหลักเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล (Causation) ในประมวลกฎหมายอาญาทั่วไปมาเป็นหลักในการวินิจฉัยประเด็นเรื่องเพิ่มโทษ

ตัวอย่าง

นาย ก. ซึ่งเป็นแฮกเกอร์ ทำการเจาะรหัสข้อมูลของหน่วยงานราชการ คือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยการปล่อยไวรัสเพื่อทำลายระบบรักษาความปลอดภัยก่อนเจาะระบบและข้อมูลคอมพิวเตอร์ การกระทำความผิดดังกล่าวมีผลทำให้กระแสไฟฟ้าที่จ่ายให้กับประชาชนในเขตอุตสาหกรรมดังกล่าวถึงเป็นความผิดตามมาตรา 9 และมาตรา 12 เนื่องจาก ขณะที่นาย ก. ทำการเจาะรหัส นาย ก. ย่อมทราบได้ว่าการปล่อยไวรัสใส่หน่วยงานดังกล่าวจะเกิดความเสียหายโดยตรง จนเกิดผลทำให้กระแสไฟฟ้าดับลงได้

หมายเหตุ

หากการกระทำความผิดตามมาตรา 9 และมาตรา 10 มีผลทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย การกระทำความผิดดังกล่าวจะเพิ่มโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปีตามมาตรา 12 ของกฎหมายฉบับนี้ นอกจากนี้ หากกระทำความผิดดังกล่าวมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลได้ว่าการทำลายระบบคอมพิวเตอร์แล้ว จะส่งผลให้บุคคลอื่นเสียชีวิตได้ การกระทำความผิดดังกล่าวก็อาจมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญาเพิ่มเติม หรือความผิดอื่นตามที่ระบุในหมวดความผิดเกี่ยวกับชีวิต (มาตรา 288-

297) ซึ่งวิธีการปรับใช้กฎหมายก็นำเอาหลักการของประมวลอาญาทั่วไปเรื่อง “กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท” ตามมาตรา 90 มาปรับใช้เช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 3 ความผิดฐานเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมาย (Dissemination of illegal contents) มาตรา 14, 15 และ 16

มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

คำอธิบาย

ในมาตรานี้จะระบุความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย (Distribution of Illegal Contents) ซึ่งความผิดหลักของมาตรา 14 จะเป็นบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับอาญาเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในกฎหมายอาญาเดิม โดยมุ่งเน้นความผิดที่เกิดจากการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ (Facilitating to Access Computer System) และความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ (Distribution) รวมถึงการส่งต่อ (Forward) ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม (มาตรา 14 (1))

องค์ประกอบความผิดของมาตรา 14 (1) ต้องประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 กระทำการ โดยมีเจตนาเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เท็จ

คำว่า “นำเข้าสู่” หมายถึง กระทำการไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ให้เข้าถึง อ่าน รับทราบ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายได้

องค์ประกอบที่ 3 และการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ซึ่งข้อมูลปลอม และเท็จต้องมีองค์ประกอบพิเศษคือ “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน”

คำว่า “ปลอม” และ “เท็จ” ความหมาย เช่นเดียวกับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร และการจัดทำเอกสารเท็จตามที่ระบุไว้ในมาตรา 264 และ 267 ของประมวลกฎหมายอาญา

ตัวอย่าง

นาย ก. โพสต์ข้อความในเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตว่า นางสาว ข. มีอาชีพขายบริการทางเพศ หรือโพสต์ข้อความที่เป็นการใส่ความนางสาว ข. โดยนาย ก. รู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อความเท็จหรือปลอม และอาจทำให้นางสาว ข. เสียหาย การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดตามมาตรา

ในส่วนเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลปลอมและเท็จนั้น จะมีความผิดก็ต่อเมื่อเจ้าของเว็บไซต์นั้นรู้หรือทราบว่าข้อความถูกโพสต์เป็นข้อความปลอมหรือเท็จ

ข้อสังเกต

หากมีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 (1) ของกฎหมายฉบับนี้แล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวยังอาจเป็นความผิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องการปลอมแปลงเอกสาร การทำเอกสารเท็จ ความผิดฐานหมิ่นประมาท และความผิดอื่นๆด้วย หากการกระทำความผิดดังกล่าวเข้าองค์ประกอบในเรื่องของฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาแต่ละมาตรา

ข. การนำเข้าสู่คอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ (มาตรา 14 (2))

องค์ประกอบตามความผิดของมาตรานี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 มีการกระทำคือ ต้องมีเจตนาเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ คำว่า “เท็จ” มีความหมายเดียวกับว่า “เท็จ” ในมาตรา 267 ของประมวลกฎหมายอาญา และ

องค์ประกอบที่ 3 การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องมีองค์ประกอบพิเศษ คือ “ต้องก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน”

ตัวอย่าง

นาย ก. ต้องการทำให้เกิดความเสียหายและตื่นตระหนกแก่ประชาชนจึงโพสต์ข้อความว่า “จะมีการปฏิวัติรัฐประหาร รัฐบาลจึงลดค่าเงินบาท” การโพสต์ข้อความดังกล่าว ถือเป็นการเผยแพร่ข้อความเท็จ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ

ข้อสังเกต

ความแตกต่างระหว่างมาตรา 14 (1) และ (2) คือมาตรา 14 (2) มุ่งเน้นการเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงของประเทศ และในหมู่ประชาชน ขณะที่มาตรา 14 (1) เป็นเรื่องความเสียหายต่อปัจเจกบุคคลหรือบุคคลทั่วไป

ก. การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงและการก่อการร้าย
องค์ประกอบความผิดของมาตรา 14 (3) จะต้องประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์”

องค์ประกอบที่ 3 โดยการนำข้อมูลเข้าสู่คอมพิวเตอร์ดังกล่าว บุคคลนั้นทราบว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง ความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทั่วไป

1. ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อันได้แก่

- ก) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (มาตรา 107-112)
- ข) ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (มาตรา 113-118)
- ค) ความผิดต่อความมั่นคงภายนอกราชอาณาจักร (มาตรา 119-129)

- ง) ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ (มาตรา 130-138)
2. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย (มาตรา 135/1-135/4)

ง. การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะลามก

ความผิดตามมาตรา 14 (4) นั้นเป็นความผิดที่บัญญัติไว้เพิ่มเติมจากความผิดในมาตรา 287 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งระบุเกี่ยวกับเรื่องการจำหน่ายแจกซึ่งสิ่งพิมพ์ลามกอนาจารเพื่อการค้า องค์ประกอบของมาตรานี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์”

องค์ประกอบที่ 3 ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะลามกและประชาชนอาจเข้าถึงได้

หมายเหตุ

1. คำว่า “ลามก” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ลามก” ที่ระบุไว้ในมาตรา 287 ของประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 287 ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มิไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ ซึ่งเอกสารภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว จำหน่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นนั้น

(3) เพื่อจะช่วยให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณา หรือ ไขข่าวโดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา 287 หรือ โฆษณาหรือไขข่าวว่าวัตถุ หรือสิ่งของลามก ดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในคำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์ ได้อธิบายความหมายของคำว่า “สิ่งอันลามก” ว่า สิ่งลามกมี 2 ลักษณะคือ

- 1) **Pornography** ได้แก่ การแสดงถึงพฤติกรรมทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการเขียน หรือภาพที่นำไปสู่การตื่นเต้นทางเพศ หรือยั่วยุคมารมณ์ หรือก่อกำหนด
- 2) **Obscenity** หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกน่ารังเกียจ เช่น แสดงด้วย หรือวัตถุสิ่งของทางเพศในลักษณะหยาบช้า น่าเกลียด ซึ่งคำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความหมายของคำว่า “ลามก” ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 3510/2531 ภาพหญิงยืนเปลือยกายกอดชายภาพหญิงสวมกางเกงในโปรงตามีผู้ชายนอนกอดมือโอบบริเวณทรวงอก ภาพหญิงเปลือยกายท่อนบนใช้มือจับหูโทรศัพท์กดที่อวัยวะเพศ ภาพหญิงเปิดเสื้อให้เห็นนม ล้วงมือเข้าไปในกระโปรง ภาพหญิงเปลือยอกสวมกางเกงในมือล้วงอวัยวะเพศ และภาพหญิงเปลือยอกสวมกางเกงขาสั้น มือข้างหนึ่งล้วงไปจับอวัยวะเพศ ภาพดังกล่าวแม้ไม่เห็นอวัยวะเพศชัดเจน แต่ก็มีลักษณะส่อไปในด้านยั่วยุคมารมณ์ และภาพหญิงเปลือยตลอดร่างซึ่งพอเห็นอวัยวะเพศได้บ้างถือได้ว่าเป็นภาพอันลามก ไม่ใช่ภาพศิลปะ ที่แสดงถึงสัดส่วนความสมบูรณ์ของร่างกาย

ข้อความต่างๆ ที่ได้บรรยายถึงการร่วมประเวณีของชายและหญิงอย่างชัดเจน ละเอียดลออ โดยบรรยายถึงอารมณ์ของชายและหญิงไปในทางยั่วยุคมารมณ์ แม้จะมีได้ใช้ถ้อยคำหยาบคาย ถือได้ว่าเป็นข้อความอันลามก

2. คำว่า “ประชาชน” ไม่ได้มีความหมายถึงบุคคลจำนวนมากในชั้นกรรมการฯ มีข้อถกเถียงว่าควรจะใช้คำว่า “ผู้อื่น” หรือ คำว่า “ประชาชน” และท้ายที่สุดกรรมการฯ ตกลงใช้คำว่า “ประชาชน” โดยได้รับคำชี้แจงจากตัวแทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดและที่ปรึกษากฎหมายของกรรมการฯ ว่า คำว่า “ประชาชน” ที่ระบุไว้ในมาตรา 14 (4) นั้นมีความหมายว่าถึง “บุคคลที่มากกว่า 1 คนขึ้นไป” ก็ถือว่าเป็น “ประชาชน” ในความหมายของกฎหมายฉบับนี้แล้ว ทั้งนี้โดยอ้างอิงจากคำพิพากษาฎีกาและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 3213/2426 “มีวิธีโอเทปลามกไว้ให้เช่า หรือแลกเปลี่ยน ระหว่าง “สมาชิก” ผิดตามมาตรานี้”

คำพิพากษาฎีกาที่ 2875/2531 “มีโทรทัศน์สีและเครื่องเล่นวีดีโอเทปที่ใช้ฉายภาพยนตร์ลามกเพื่อแสดงอวดแก่ประชาชน โดยเก็บเงิน ผิดตามมาตรานี้”

ดังนั้น หากเว็บไซต์ ก. ให้บริการจำหน่ายภาพลามกอนาจารผ่านอินเทอร์เน็ต เฉพาะสมาชิกเท่านั้น การกระทำของเว็บไซต์ ก. ก็ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 14 (4)

จ. การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมายตามมาตรา 14 (1) (2) (3) และ (4)

ในมาตรา 14 (5) นั้น องค์ประกอบความผิด คือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 กระทำความผิด โดยทำการเผยแพร่หรือการส่งต่อ (Forward) ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายตามมาตรา 14 (1) – (4) ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผล โดยรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเท็จ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง หรือก่อการร้าย รวมถึงข้อมูลที่มีลักษณะลามก และทำการส่งต่อให้บุคคลอื่น

ข้อสังเกต

หากบุคคลสองคนส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะลามกอนาจารระหว่างกันเพียงลำพังสองคน ผู้เขียนมีความเห็นว่า ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จตามมาตรา 14 (5) แล้ว ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อมูลที่ประชาชนอาจเข้าถึงได้ด้วย

มาตรา 15 ผู้ให้บริการผู้ใดจงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตนต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14

มาตรานี้มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “ผู้ให้บริการ” ตามมาตรา 3

องค์ประกอบที่ 2 มีเจตนาจงใจ สนับสนุนหรือยินยอม ให้มีการนำเข้าสู่ระบบ เผยแพร่หรือส่งต่ออันเป็นความผิดตามมาตรา 14 (1) – (5)

องค์ประกอบที่ 3 การกระทำผิดเกิดขึ้นในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของ “ผู้ให้บริการ”

คำอธิบาย

ในมาตรานี้ผู้ร่างกฎหมายต้องการดำเนินคดีกับผู้ให้บริการ (Online Service Provider) (ที่ไม่มีมาตรการดูแลข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของตนเอง) ซึ่งในมาตรา 3 ของกฎหมายฉบับนี้ระบุไว้ว่า “ผู้ให้บริการ” หมายถึง

1. ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อกันผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ และ
2. ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อบุคคลอื่น (ตามที่ระบุไว้ในประกาศของกระทรวงไอซีที)

โดยกฎหมายระบุให้ผู้ให้บริการดังกล่าวมีหน้าที่ต้องตรวจสอบ (Monitor) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ให้บริการแต่ละรายต้องเป็นผู้ควบคุม หรือจัดทำมาตรการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายสำหรับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของพนักงานหรือผู้ให้บริการที่อยู่ในความควบคุมของตนเอง

ดังนั้นหากผู้ให้บริการทราบว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปลอม เท็จ หรือลามก แต่ยังมีเจตนาจงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ผู้ให้บริการผู้นั้นก็จะมีความผิดระวางโทษ เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14

ข้อสังเกต

คำว่า “ยินยอม” ในกฎหมายฉบับนี้หมายถึง “ยินยอมโดยชัดแจ้งและยินยอมโดยปริยาย” ซึ่งในการปรับใช้กฎหมายอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์องค์ประกอบเรื่องเจตนาว่า ก) หากนาย ก. ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัทเอ็กซ์ ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม เท็จ หรือลามกอนาจารภายในองค์กรของตนเอง ผู้บริหารของบริษัทเอ็กซ์จะมีความผิดตามมาตรา 15 หรือไม่ หรือ ข) เว็บไซต์ท่า (Portal Website) หรือเว็บไซต์ทั่วไปที่ให้บริการพื้นที่แก่ผู้ให้บริการ (User) ในการแสดงความคิดเห็นได้ แต่ปรากฏว่านาย ข. มาโพสต์ภาพลามกอนาจาร เว็บไซต์นั้นต้องรับผิดชอบตามมาตรา 15 หรือไม่ ในทางปฏิบัติการพิสูจน์เรื่องเจตนาเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยุ่งยาก เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องดังกล่าวบริษัทและเว็บไซต์ทั่วไป ซึ่งเป็นผู้ให้บริการตามกฎหมายฉบับนี้จึงควรจัดทำคู่มือการใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet Policy) สำหรับพนักงานในองค์กรของตน หรือกรณีเว็บไซต์ก็ควรมีการระบุข้อกำหนด เงื่อนไข (Terms & Conditions) ในเว็บไซต์ของตน โดยระบุห้ามมิให้ใช้เผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องการพิสูจน์เรื่องเจตนาหรือการยินยอมโดยปริยายให้พนักงานในองค์กรกระทำความผิดตามมาตรา 14

มาตรา 16 ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติมหรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าหากกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริตผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความกันได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

คำอธิบาย

มาตรานี้เป็นมาตราเดียวในหมวดฐานความผิดทั้งที่เป็นความผิดที่ “สามารถยอมความได้” วัตถุประสงค์ของผู้ร่างกฎหมายมาตรา 16 คือ แก้ไขปัญหาช่องว่างเรื่องในกฎหมายอาญาเรื่องหมิ่นประมาท ในมาตรา 326 และ 328 เนื่องจากในปัจจุบันการใช้สื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้าง ตัดต่อ หรือดัดแปลงภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงไปในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีค่อนข้างมาก อาทิเช่น ตัดต่อภาพของบุคคลผู้มีชื่อเสียงในลักษณะภาพลามกอนาจาร หรือตัดต่อเพื่อสร้างความให้เกิดความเสียหายซึ่งกฎหมายฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวได้

องค์ประกอบความผิดของกฎหมายมาตรานี้ด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ “นำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนอาจเข้าถึงได้ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏนั้น “เป็นภาพ” ของผู้อื่น” อาทิเช่น เปิดเว็บไซต์หรือนำภาพไปโพสต์ในเว็บไซต์

องค์ประกอบที่ 3 เป็นการเผยแพร่ภาพที่เกิดจากการตัดต่อ สร้างขึ้น เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด

องค์ประกอบพิเศษ คือ โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

ส่วนที่ 4 หมวดเบ็ดเตล็ด

ความผิดเกี่ยวกับอีเมลขยะ (Spamming)

มาตรา 11 ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่น โดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

คำอธิบาย

มาตรา 11 เป็นมาตราเดียวในกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งมีปัญหาในการปรับใช้มากที่สุด โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกฎหมายมาตรานี้ในการปรับใช้ เดิมทีในชั้นกรรมาธิการฯ ไม่ได้มีความประสงค์ในการนำเอาหลักเกณฑ์ในมาตรา 11 ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้ส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นลักษณะขยะ (Junk mail หรือ Spamming) มาระบุเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้แต่อย่างใด แต่เนื่องจากกรรมาธิการฯ หลายท่านเสนอว่า ปัจจุบันอีเมลขยะหรือ Junk mail ถูกใช้เป็นเครื่องมือที่ผู้กระทำความผิดมักใช้ในการหลอกลวงประชาชนผู้บริโภค ใช้ในการเสนอขายบริการทางเพศ ยาเสพติด และวัตถุที่ผิดกฎหมาย กรรมาธิการฯ จึงได้หยิบยกเอาแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย Anti-CAN SPAM Act ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางในการร่างมาตรา 11 ใช้เพื่อป้องกันปัญหาการส่งอีเมลขยะในรูปแบบของ SMS, MMS หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ในระหว่างที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้แก้ปัญหา

องค์ประกอบความผิดของมาตรานี้คือ

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด คือ “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำคือ การส่ง “ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์” แก่ผู้อื่นโดยต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลในการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้กับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการส่ง SMS MMS MSN หรือการใช้ BB ให้กับอีกบุคคลหนึ่ง

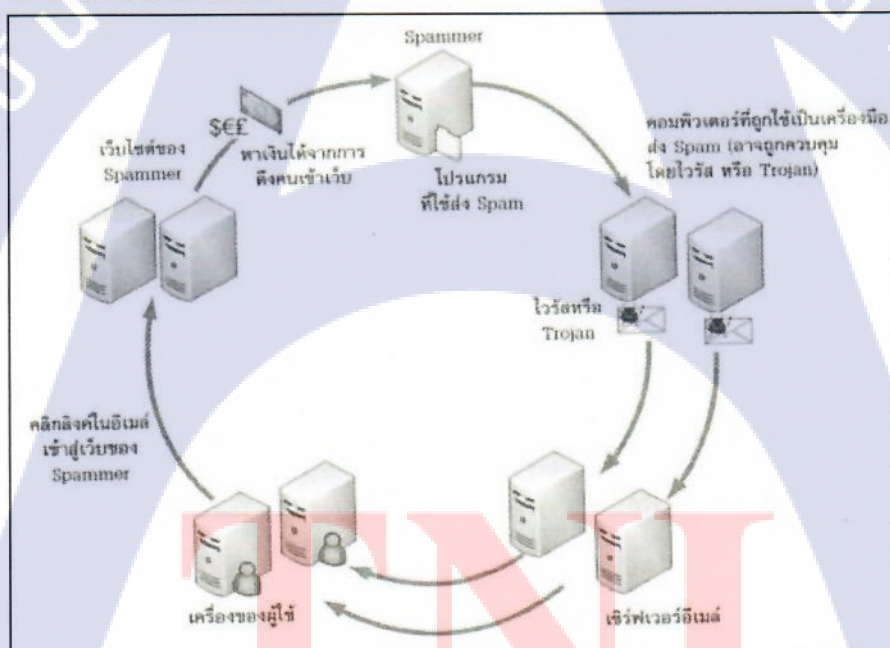
ข้อสังเกต

องค์ประกอบในข้อนี้จะต้องมีองค์ประกอบในเรื่องเจตนา ดังนั้นความผิดตามมาตรานี้จึงไม่ปรับใช้ในกรณีที่ผู้ส่งข้อความคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ประเภทเลนเล่อ หรือส่งข้อความอัตโนมัติโดยคอมพิวเตอร์ (Auto-reply) เนื่องจากระบบคอมพิวเตอร์ติดไวรัส หรือ Malware

องค์ประกอบที่ 3 การส่งข้อมูลหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวต้องมีเจตนาปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูล

ความหมายของ **“แหล่งที่มาของข้อมูล”** มี 2 ความหมาย คือ

1. **ชื่อจดหมายไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่ง (E-mail address)** หมายถึง ที่อยู่ของผู้ส่งที่เรียกว่า **“Sender's Address”** ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของระบบอีเมล เอสเอ็มเอส เอ็มเอ็มเอส บีบี หรือระบบอื่นใดก็ตาม หรือ

ภาพที่ 2.12 วงจรของการส่งข้อมูลแบบ Spam mail และการสร้าง

2. **หมายเลขประจำตัวอินเทอร์เน็ต (IP Address)** ของเครื่องคอมพิวเตอร์เซิร์ฟเวอร์ของผู้ส่งที่ส่งผ่านระบบ SMTP หรือ POP3 ดังรูป

Junk mail หรือ Spam mail คือ อีเมลที่ถูกส่งมาโดยที่ผู้รับไม่ได้ขอร้อง (unsolicited) โดยผู้ส่งกับผู้รับไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาก่อน เพราะใช้โปรแกรมในการพยายามส่งไปให้ทั่วมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อีเมลเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ตั้งแต่การโจมตี (bomb) การล่อลวงเพื่อหาผลประโยชน์ต่างๆ (phishing) หรือเป็นการส่งโฆษณาสินค้าต่างๆเพื่อเชิญชวนให้เราซื้อ ซึ่งจัดเป็นวิชาในการทำการตลาดที่ไม่ถูกวิธีและกาลเทศะ (วิธีที่ถูกก็คือ การที่เราส่งอีเมลไปเฉพาะผู้ที่ต้องการทราบข่าวสารสินค้าจริงๆ โดยอาจจะเปิดให้สมัครรับข้อมูลข่าวสารทางอีเมลจากในเว็บไซต์ของร้านค้า โดยให้ผู้ที่ต้องการรับมาลงทะเบียนอีเมลไว้ก่อน หากมีประกาศใดของร้านค้าก็ส่งอีเมลให้เฉพาะคนที่มาลงทะเบียนไว้เท่านั้น ไม่ส่งไปทั่วๆ ถึงใครก็ได้)

อีเมลที่ไม่พึงปรารถนาเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็เป็นเรื่องที่สร้างความเสียหายให้กับผู้รับด้วยกันทั้งสิ้น ตั้งแต่ข้อมูลเสียหายหรือเสียเวลาถูกระบบกั้นในกรณีถูกโจมตีด้วย mail bomb เสียผลประโยชน์หรือเสียทรัพยากรจากการถูกหลอกลวงในกรณีของ Phishing หรืออย่างน้อยก็เสียทรัพยากรของระบบคอมพิวเตอร์ในการรับอีเมลที่ไม่พึงปรารถนาเหล่านี้เข้ามา เปลืองทั้งแบนด์วิธในการสื่อสารโดยไม่จำเป็น เปลืองที่เก็บในฮาร์ดดิสก์ เปลืองเวลา เครื่องและผู้รับในการเปิดอ่าน รวมถึงสิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการคัดกรองเอาอีเมลเหล่านี้ทิ้งไป ซึ่งจะต้องทำอย่างระมัดระวังไม่ให้อีเมลที่ต้องการใช้จริงๆ ติดยาวไปด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากขึ้นไปอีกอีเมลที่ไม่พึงปรารถนาเหล่านี้จัดเป็นปัญหาอันดับหนึ่งที่เพิ่มภาระและกินที่หรือความสามารถในการรับส่งข้อมูล (แบนด์วิธ) ของอินเทอร์เน็ตไปมาก ในปีหนึ่งๆ ประมาณกันว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละคนจะได้รับอีเมลเหล่านี้หลายพันฉบับ (แต่อาจไม่ได้เห็นทั้งหมดเพราะถูกคัดกรองออกไปโดยผู้ให้บริการอีเมลต่างๆ) และกินแบนด์วิธไปไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 หรืออาจถึงกว่าครึ่งหนึ่งของความสามารถในการรับส่งข้อมูลที่มีให้ใช้บนอินเทอร์เน็ตทั้งหมดทีเดียว

หมายเหตุ

ในทางปฏิบัตินั้น ผู้ส่งอีเมลขยะที่ใช้ในการกระทำความผิดมักไม่ใช่ชื่อที่อยู่แท้จริง หรือไอพีแอดเดรสที่แท้จริง แต่จะปกปิดหรือปลอมแปลง เช่น อาจใช้อีเมลที่แท้จริงแต่ปลอมแปลงไอพีแอดเดรส เนื่องจากเกรงว่าหากถูกจับกุมได้ อีเมลดังกล่าวจะเป็นหลักฐานแสดงถึงการกระทำความผิดของตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 การส่งข้อมูลหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวต้องเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น โดยปกติสุข

หลักเกณฑ์และความหมายของการ “รบกวนบุคคลอื่นโดยปกติสุข” นั้นในข้อนี้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับในเรื่อง Nuisance ในมาตรา 1337 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 1337 บุคคลใดใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติ และเหตุอันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้นมา คำนึงประกอบไขว้ ทานว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อยุติความเสียหายหรือเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไป ทั้งนี้ ไม่ลบล้างสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทน

ข้อสังเกต

ประเด็นปัญหาที่น่าพิจารณา คือ

1. การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็น Commercial Junk mail ในลักษณะส่งเสริมการขายของบริษัทต่างๆ โดยระบุชื่อที่อยู่หรือแหล่งที่มาของข้อมูลชัดเจน ถือเป็นความผิดตามมาตรา 11 หรือไม่

ในชั้นกรรมาธิการฯ ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ว่า ในกรณีที่ผู้ส่งมีการระบุแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลชัดเจน (ระบุที่อยู่ผู้ส่ง และ IP Address ที่ถูกต้อง) จะไม่มีความผิดตามมาตรา 11 ผู้ที่ได้รับความเสียหายต้องไปฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งในลักษณะละเมิด เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายอาญา และการจะเป็นความผิดตามมาตรา 11 นั้น จะต้องมียุติการประกอบของความผิดอาญาคือ ต้องมีเจตนาชั่วร้ายในการหลอกลวงและปลอมแปลงข้อมูลแหล่งที่มาของข้อมูลหรือที่อยู่ของผู้ส่ง (Fraud) เช่นเดียวกับแนวของกฎหมาย Anti-CAN SPAM Act ของอเมริกาเหตุที่กฎหมายไม่ระบุให้เป็นความผิดกรรมาธิการฯ บางท่านที่มาจากสายสื่อสารมวลชนท้วงติงว่าไม่ควรระบุเป็นความผิดโดยชี้แจงว่าการส่งอีเมลล์ให้บุคคลจำนวนมากอาจเป็นลักษณะการสื่อสารให้กับมวลชนหรือบุคคลทั่วไปซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เช่น ข่าวทั่วไป ข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ดังนั้น หากส่งอีเมลล์ SMS ให้กับบุคคลจำนวนมากต้องขอความยินยอมจากผู้รับทุกครั้ง ย่อมเป็นการขัดต่อสิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ข่าวสารตามรัฐธรรมนูญ

ดังนั้นหากบริษัทมือถือ หรือบริษัทที่จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขยะไปยังลูกค้าของตนเอง โดยระบุชื่อที่อยู่และ IP Address ที่แท้จริงก็ไม่ผิดตามมาตรา 11 แต่หากแม้ระบุชื่อที่อยู่แท้จริง แต่กลับใช้ IP Address ปลอมก็ยังเป็นความผิดตามมาตรา 11 ของกฎหมายฉบับนี้ ยกตัวอย่างเช่น บริษัท AIS ส่ง SMS เพื่อเชิญชวนให้มีการใช้บริการดูวงผ่านมือถือให้กับลูกค้าจำนวน 100,000 ราย โดยใช้ชื่อที่อยู่แท้จริงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากลูกค้าก่อน กรณีนี้ไม่ผิดตามมาตรา 12 แต่อาจถูกฟ้องร้องฐานละเมิดได้

2. การส่ง Junk mail โดยใช้โปรแกรมพรางตัว (Anonymizer) ถือว่าผิดกฎหมายมาตรานี้หรือไม่

ในฐานะที่เป็นผู้ร่างมาตรา 11 ผู้เขียนมีความเห็นส่วนตัวว่า การใช้โปรแกรมพราง ตัวดังกล่าว ถือว่าเป็นการปกปิดปลอมแปลงแหล่งที่มาแล้วจึงเป็นความผิดตามกฎหมาย ฉบับนี้ เนื่องจากเข้าองค์ประกอบความผิดของคำว่า “ปลอมแปลงแหล่งที่มาของข้อมูล”

ความผิดฐานจัดจำหน่ายเผยแพร่ชุดคำสั่ง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดมาตรา 13 ผู้ใดที่จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 หรือ มาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

มาตรานี้ใช้เพื่อลงโทษผู้ที่สนับสนุนให้มีการกระทำความผิดในส่วนที่ 1 (มาตรา 5, 6, 7 และ 8) และในส่วนที่ 2 (มาตรา 9 และ 10) รวมถึงมาตรา 11 ตามมาตรา 5 ถึงมาตรา 11 โดยวิธีการจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่ง (Software) หรือ Application “ที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด”

องค์ประกอบความผิดของมาตรานี้ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด คือ “บุคคล”

องค์ประกอบที่ 2 การกระทำ คือ จำหน่าย หรือเผยแพร่ซึ่งชุดคำสั่ง (Software) โดยชุดคำสั่งดังกล่าวต้องจัดทำขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา 5-11 กล่าวคือ

ชุดคำสั่งดังกล่าวจำหน่ายหรือเผยแพร่เพื่อให้บุคคลอื่น ดักรับข้อมูลบุคคลอื่น แก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ รวมถึงการส่งอีเมลล์ขยะ

ข้อสังเกต

หากเป็นกรณีที่บุคคลทั่วไปคิดประดิษฐ์โปรแกรมหรือชุดคำสั่งทางคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในกิจกรรมของตนเอง หรือใช้ส่วนตัว แต่โปรแกรมดังกล่าวในส่วนชุดคำสั่งดังกล่าวบางส่วนมีความสามารถ (Functionality) ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา 5 ถึงมาตรา 11 ได้ เช่นเดียวกัน ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 13 โดยจะเป็นความผิดตามมาตรา 13 หรือไม่นั้นต้องนำองค์ประกอบในเรื่องเจตนาเรื่อง “ประสงค์ต่อผลและเล็งเห็นผล” ตามประมวลกฎหมายอาญารวมถึงพยานแวดล้อมในคดีมาปรับใช้ว่า ขณะที่มีการคิดประดิษฐ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์หรือคำสั่งเพื่อจำหน่ายหรือเผยแพร่นั้น ผู้ที่คิดประดิษฐ์ จำหน่ายหรือเผยแพร่ มีเจตนาประสงค์ว่าโปรแกรมดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้ในการกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ข้างต้นหรือไม่

มาตรา 17 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักรและ

(1) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้นหรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(2) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร

คำอธิบาย

มาตรานี้เป็นแนวคิดใหม่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรื่องการให้อำนาจศาลไทยให้สามารถรับพิจารณาคดีที่เป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ได้ แม้ว่าจำเลยจะมีได้เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และการกระทำความผิดไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศไทยก็ตาม (หลักการเดียวกันกับมาตรา 4 ตรีของ ป.วิ.พ) มาตรา 17 นี้เป็นมาตราที่เพิ่มขึ้นในขณะที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างกฎหมาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ โดยนำเอากรณีศึกษาในเรื่องเว็บไซต์ YouTube ที่เผยแพร่วิดีโอคลิปหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมาพิจารณา โดยหลักเกณฑ์การให้อำนาจศาลประเทศใดประเทศหนึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีต่อจำเลยที่กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรและไม่มีภูมิลำเนาใน

ประเทศ เป็นหลักทางกฎหมายที่เรียกว่า “Arm’s length doctrine” ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีระบุไว้ในต่างประเทศมากมาย โดยเฉพาะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 4 ตรี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา 4 ตรี คำฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ทวิ ซึ่งจำเลยมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรให้เสนอต่อศาลแพ่งหรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล คำฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์ก็จะเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้

ดังนั้นในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรโดยนิติบุคคลหรือนุคคลที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศและไม่มีสัญชาติไทย ศาลไทยก็มีอำนาจในการพิพากษาคดีความได้

ไทยปิดเว็บ YouTube ฐานหมิ่นเบื้องสูง

ภาพที่ 2.13 www.kapook.com

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย/ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย/ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
4. บันทึกข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้บริโภครุ่นที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 400 ตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งที่มาของข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่รู้กฎหมาย
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และไม่รู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

TNI

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ออกแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

ตอนที่ 3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 4 ทักษะคิดต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบไปทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม ประเภทกำหนดคำตอบให้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed-end) คำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 2 อายุ

ข้อที่ 3 สถานภาพ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. โสด
2. สมรส
3. แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย

ข้อที่ 4 การศึกษา ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท

1. ประถมศึกษา
2. มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
4. ปริญญาตรี
5. สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อที่ 5 อาชีพ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท

1. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา
2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน
4. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-end) มีจำนวน 4 ข้อ คำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกได้เพียงคำตอบเดียวและเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวน 9 ข้อ โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นวิธีการให้คะแนนรวม ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับการรับรู้
5	เข้าใจมากที่สุด
4	เข้าใจมาก
3	เข้าใจปานกลาง
2	เข้าใจน้อย
1	เข้าใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีจำนวน 4 ข้อ โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นวิธีการให้คะแนนรวม ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับความรู้สึก
5	สำคัญมากที่สุด
4	สำคัญมาก
3	สำคัญปานกลาง
2	สำคัญน้อย
1	สำคัญน้อยที่สุด

รายละเอียดแบบสอบถามสามารถดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการกำหนดดังกล่าวมาประเมิน เพื่อแปลความหมายหาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้วิธีดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

จากนั้นกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเข้าใจและความสำคัญ ดังนี้

<u>คะแนน</u>	<u>ระดับความรู้สึก</u>
4.21 – 5.00	เข้าใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	เข้าใจมาก
2.61 – 3.40	เข้าใจปานกลาง
1.81 – 2.60	เข้าใจน้อย
1.00 – 1.80	เข้าใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด แบ่งเป็นการกระจายแบบสอบถามแบบไปตามสถานที่สาธารณะ เช่น สถาบันการศึกษา บริษัท และสถานีรถไฟ และได้จากการกระจายแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างขึ้นจาก Google Documents ไปยังผู้ใช้เฟสบุ๊กโดยผ่านอีเมลล์และโพสต์บน Facebook Timeline

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และแยกแยะแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. การลงรหัสนำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงในโปรแกรมที่กำหนด เพื่อแยกประเภทและจัดระเบียบ
3. การประมวลผลข้อมูลที่ลงรหัสแล้ว นำมาบันทึกโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในลักษณะดังนี้

4.1.1 การหาค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบสอบถาม

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ตอนที่ 3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ
ตอนที่ 4 ทศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4.1.2 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
ตอนที่ 3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และตอนที่ 4 ทศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$p = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ p แทนร้อยละหรือ % (Percent)

f แทนความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทนจำนวนความถี่ทั้งหมด หรือจำนวนประชากร

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลวิเคราะห์ซึ่งแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยเรียงลำดับหัวข้อเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ
ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพ โดยนำเสนอในรูปแบบความถี่และร้อยละ โดยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ 400 คน จำแนกตัวแปรได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของเพศ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	201	50.00
ชาย	199	50.00
รวม	400	100.00

เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเป็นเพศชายมีจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ดังแสดงในตารางที่ 4.1.1

ตารางที่ 4.1.2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของอายุ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
15-20 ปี	48	12
21-25 ปี	280	70
26-30 ปี	29	7
31-35 ปี	6	2
36-40 ปี	11	3
41-45 ปี	5	1
46-50 ปี	8	2
51-55 ปี	9	2
มากกว่า 55 ปี	4	1
รวม	400	100.00

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-25 ปี มีจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือ 15-20 ปี มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 อายุ 26-30 ปี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7 อายุ 36-40 ปี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3 อายุ 51-55 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2 อายุ 46-50

ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 อายุ 31-35 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2 อายุ 41-45 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1 และอายุมากกว่า 55 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.1.2

ตารางที่ 4.1.3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของสถานภาพ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	368	92
สมรส	29	7
แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย	3	1
รวม	400	100.00

สถานภาพ พบว่าผู้สอบถามส่วนใหญ่สถานภาพโสด มีจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 92 สถานภาพสมรส มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7 สถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.1.3

ตารางที่ 4.1.4 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	16	4
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	14	4
ปริญญาตรี	348	87
สูงกว่าปริญญาตรี	22	6
รวม	400	100.00

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 87 รองลงมาคือสูงกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ระดับมัธยมศึกษา

หรือเทียบเท่าจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ดังแสดงในตารางที่ 4.1.4

ตารางที่ 4.1.5 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของอาชีพ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	289	72
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	3
รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	81	20
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	15	4
อื่นๆ	4	1
รวม	400	100

อาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษาจำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และอื่นๆจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ดังแสดงในตาราง 4.1.5

TNI

THAI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

ตารางที่ 4.2.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนชั่วโมง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์		
น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน	66	17
3-6 ชั่วโมงต่อวัน	219	55
มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน	115	29
รวม	400	100

จำนวนชั่วโมงการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3 – 6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งมีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17

ตารางที่ 4.2.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์		
คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Computer)	80	20
โน้ตบุ๊ก (Notebook)	99	25
แท็บเล็ต (Tablet)	26	7
สมาร์ทโฟน (Smartphone)	195	49
รวม	400	100

ประเภทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสมาร์ทโฟน (Smartphone) มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทโน้ตบุ๊ก (Notebook) มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ

(Computer) มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทแท็บเล็ต (Tablet) มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7

ตารางที่ 4.2.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแหล่งที่มาของการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งที่มา		
สิ่งพิมพ์ / ใบปลิว / ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์	122	16
สื่อวิทยุ	46	6
สื่อโทรทัศน์	226	30
เพื่อน / บุคคลที่รู้จัก	133	17
เว็บไซต์ / จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ / E-Newsletter	202	27
หนังสือราชการผ่านหน่วยงานต้นสังกัด	12	2
อื่นๆ	20	3
รวม	400	100

แหล่งที่มาของการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ซึ่งมีจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รับรู้ผ่านเว็บไซต์/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์/E-Newsletter จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 27 รับรู้จากเพื่อน / บุคคลที่รู้จัก จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 17 รับรู้ผ่านสิ่งพิมพ์ / ใบปลิว / ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 16 รับรู้ผ่านวิทยุ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 6 รับรู้ผ่านหนังสือราชการผ่านหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2 และรับรู้จากแหล่งที่มาอื่นๆจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 3

ตารางที่ 4.2.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริโภคต่อการรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้บริโภคต่อการรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์		
มากที่สุด	5	1
มาก	26	7
ปานกลาง	153	38
น้อย	161	40
น้อยที่สุด	55	14
รวม	400	100

ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38 มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อยที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7 และ มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1

TNI

THAI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.3.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้าใจต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	N Valid	ระดับความเข้าใจ		
		X	S.D.	ความหมาย
มาตรา 5 การใช้ชื่อประจำตัวผู้ใช้/รหัสผ่านของผู้อื่นในการเข้าระบบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	400	3.38	1.072660	ปานกลาง
มาตรา 9 การปล่อยไวรัสคอมพิวเตอร์ เมลล์บอมพ์ โทรจัน หรือสปายแวร์ เข้าไป ทำลายข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	400	3.52	1.135683	มาก
มาตรา 9 การทำฟิชชิง (Phishing) หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูล คอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	400	3.09	1.146666	ปานกลาง
มาตรา 10 การส่งอีเมลล์ขยะจำนวนมาก ทำให้เซิร์ฟเวอร์ของเว็บไซต์ไม่สามารถให้บริการได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	400	3.26	1.145074	ปานกลาง
มาตรา 14 การโพสต์หรือเผยแพร่ภาพลามกอนาจารทางเว็บไซต์ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	400	3.68	1.094349	มาก

มาตรา 14 การใช้คำพูดที่ไม่สุภาพในเชิงหมิ่นประมาทหรือหมิ่นเบื้องสูงทาง Web board ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

400 3.74 1.087382 มาก

มาตรา 14 การส่งภาพลามกอนาจารซึ่งทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเสียชื่อเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

400 3.69 1.051558 มาก

มาตรา 14 การส่งต่อคลิปวิดีโอที่เป็นลักษณะในทางลามกอนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

400 3.62 1.063297 มาก

มาตรา 16 การตัดต่อภาพและนำไปเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นเสียหายและเสียชื่อเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

400 3.73 1.087244 มาก

โดยภาพรวม

400 3.52 1.098213 มาก

TNI

THAI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.4.1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำคัญของทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

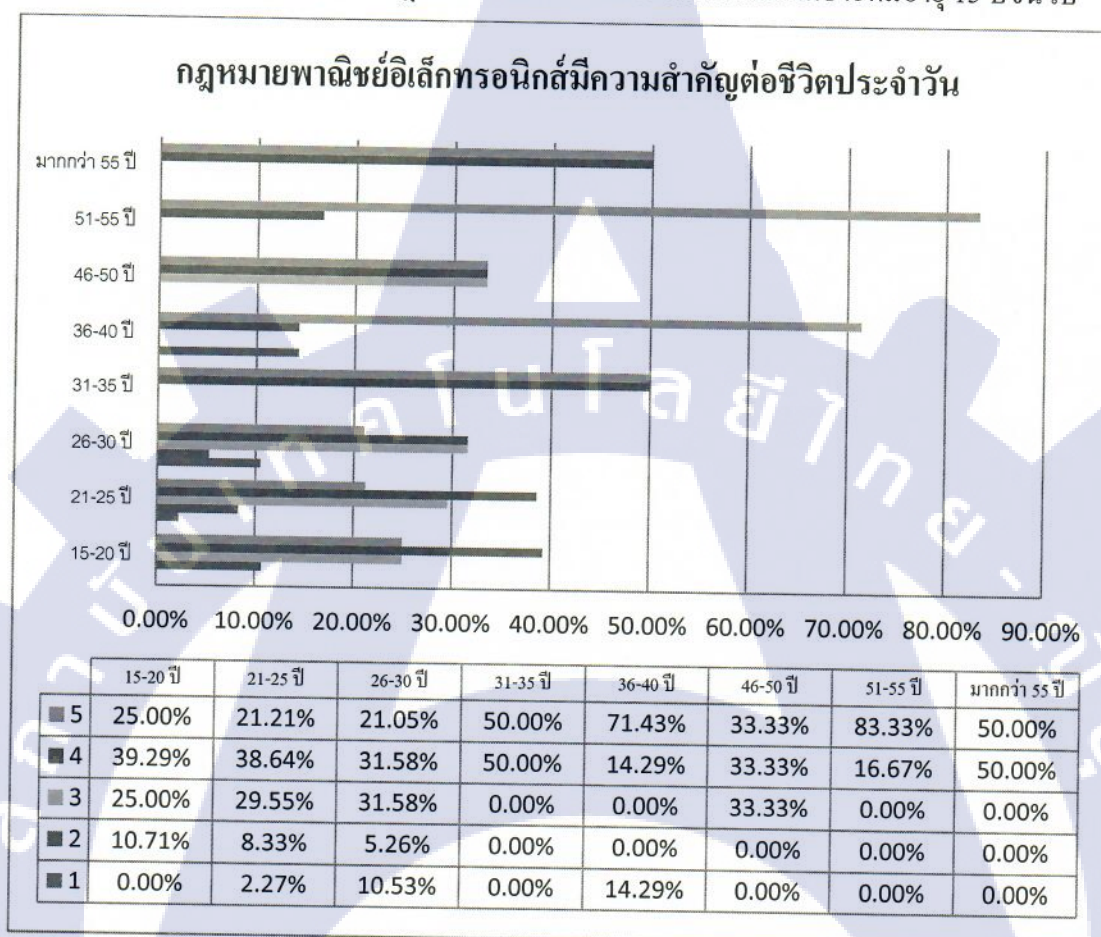
ทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	N	ระดับความสำคัญ		
		Valid	X	S.D.
1.กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน	400	3.88	0.948999	มาก
2.ความเข้าใจในกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น	400	3.57	0.984937	มาก
3.กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค	400	3.66	1.011728	มาก
4.การประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างทั่วถึง	400	3.42	1.240239	มาก
โดยภาพรวม	400	3.63	1.046476	มาก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลกับทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน

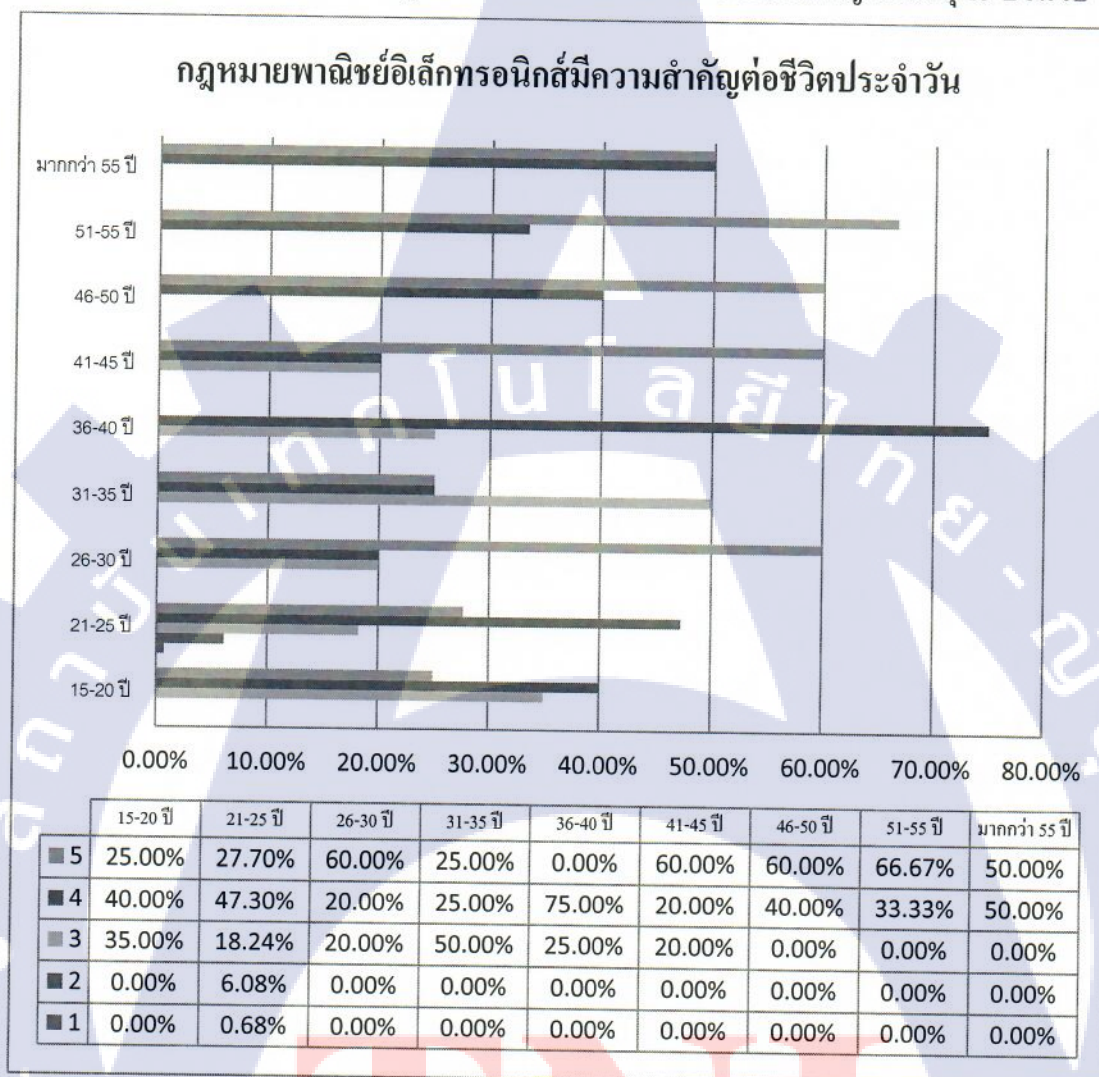
5=สำคัญมากที่สุด 4=สำคัญมาก 3=สำคัญปานกลาง 2=สำคัญน้อย 1=สำคัญน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.5.1 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

เพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.29 อายุระหว่าง 21-25 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.64 อายุระหว่าง 26-30 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.58 อายุระหว่าง 31-35 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุดและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 อายุระหว่าง 46-50 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลางถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุมากกว่า 55 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุดและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

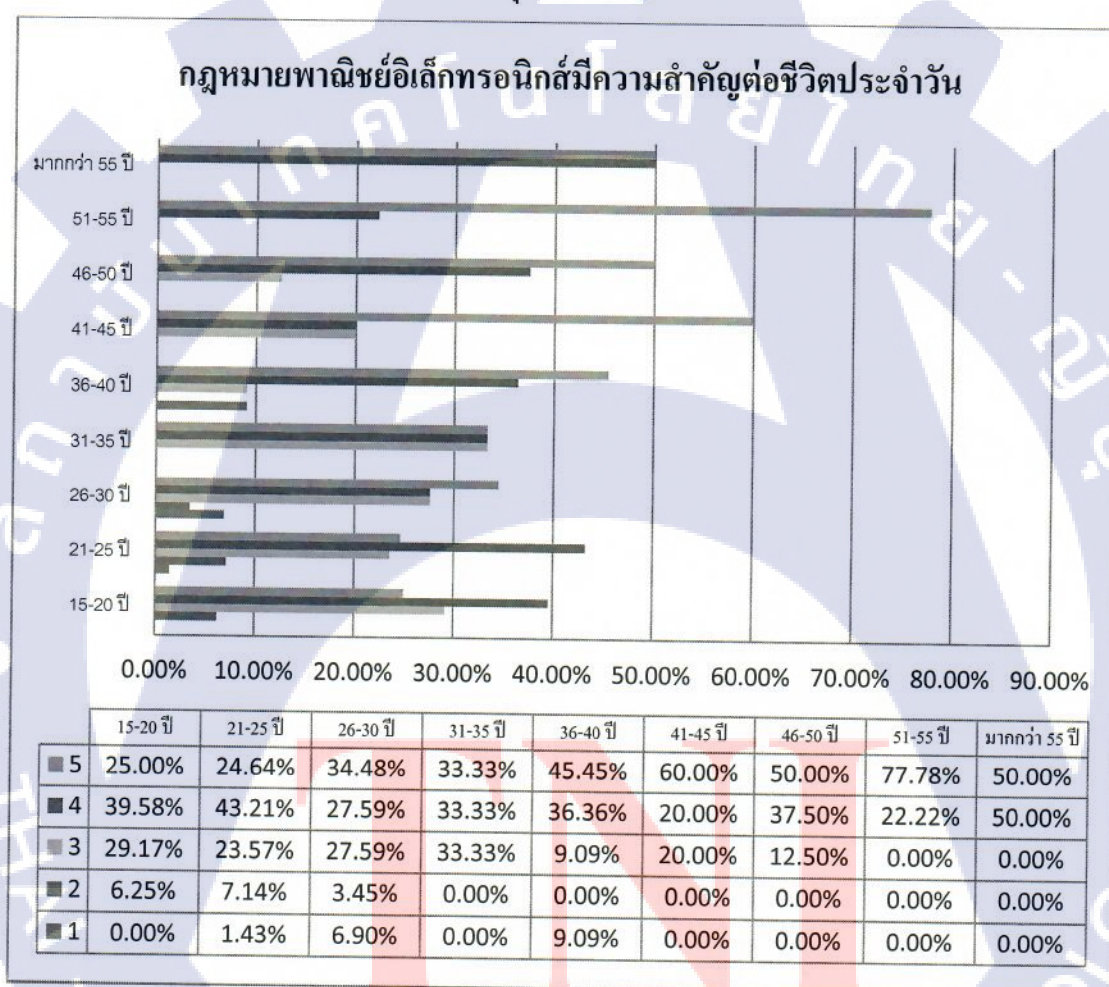
ตารางที่ 4.5.2 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

เพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 40.00 อายุระหว่าง 21-25 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 47.30 อายุระหว่าง 26-30 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 31-35 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 อายุระหว่าง 41-45 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 46-50 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญ

ต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 51-55 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุมากกว่า 55 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

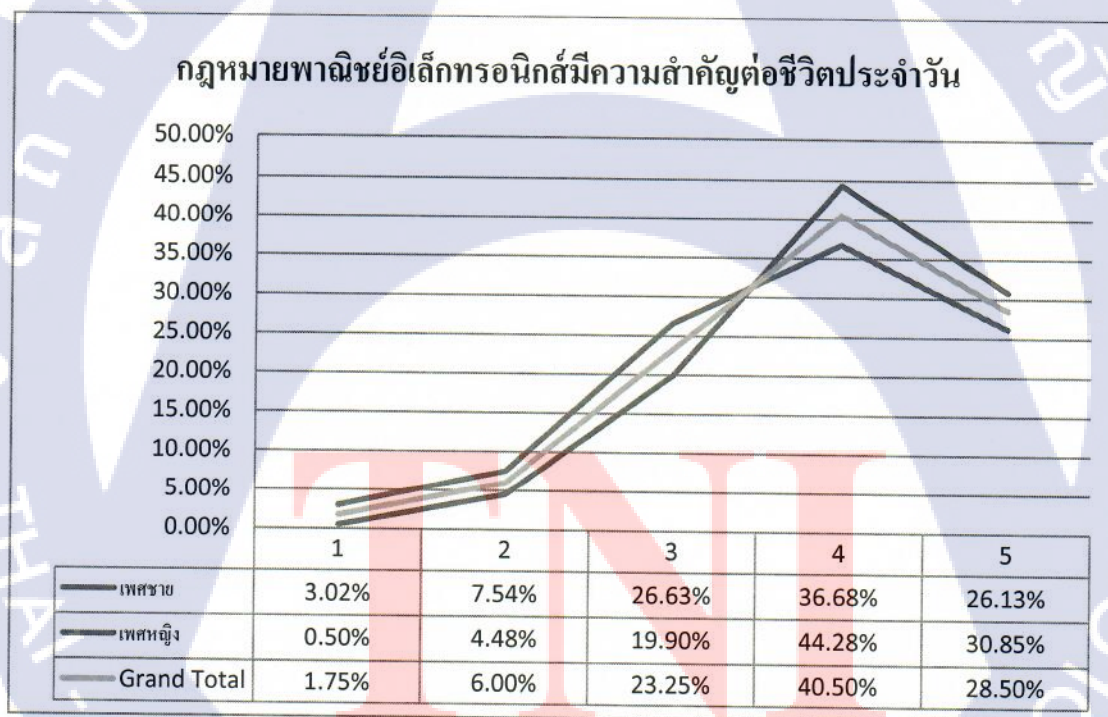
ตารางที่ 4.5.3 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

เพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.58 อายุระหว่าง 21-25 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.21 อายุระหว่าง 26-30 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.48 อายุ

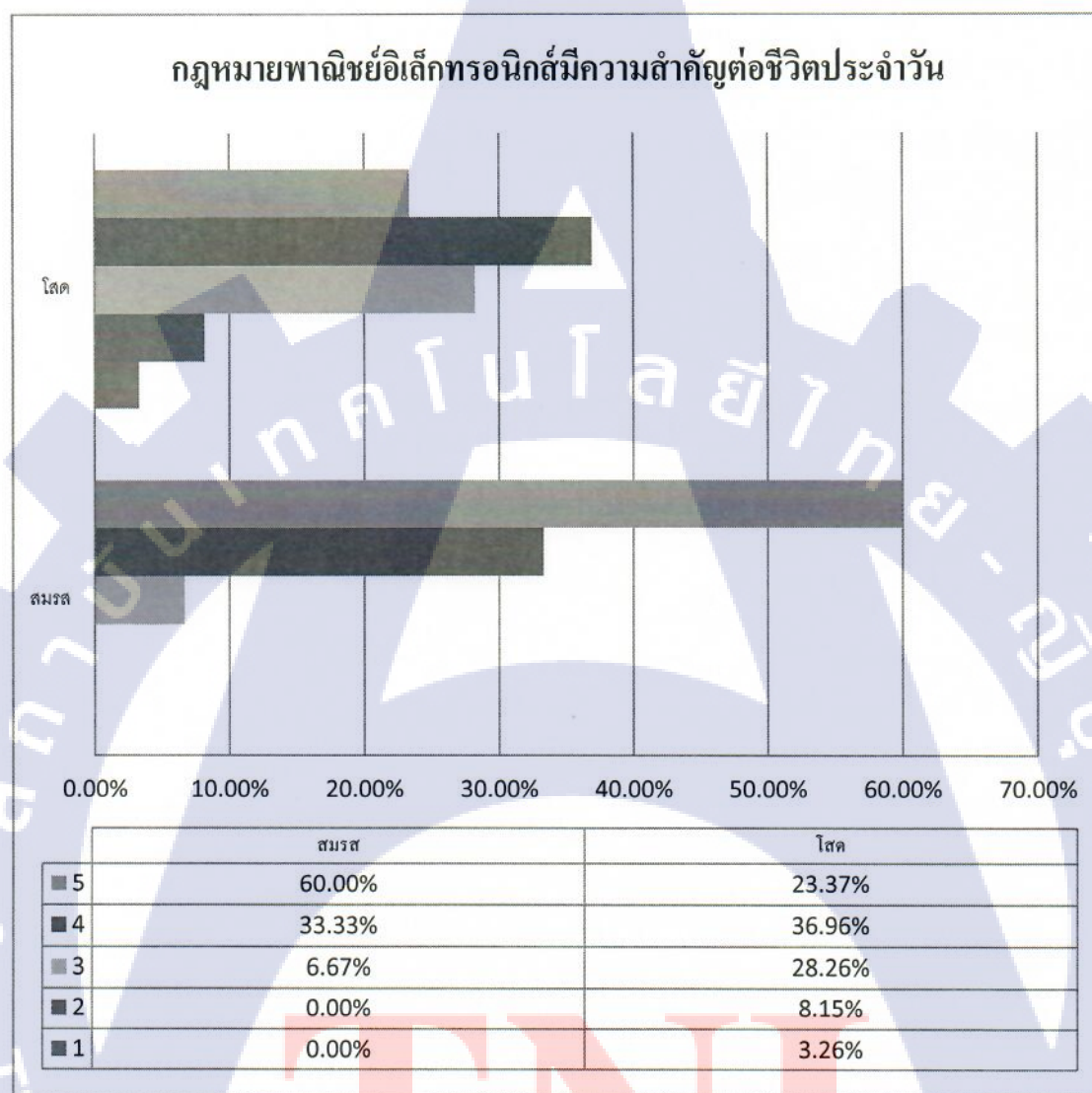
ระหว่าง 31-35 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลางถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 อายุระหว่าง 41-45 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 46-50 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 51-55 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.78 อายุมากกว่า 55 ปี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 4.5.4 แสดงผลสรุปทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

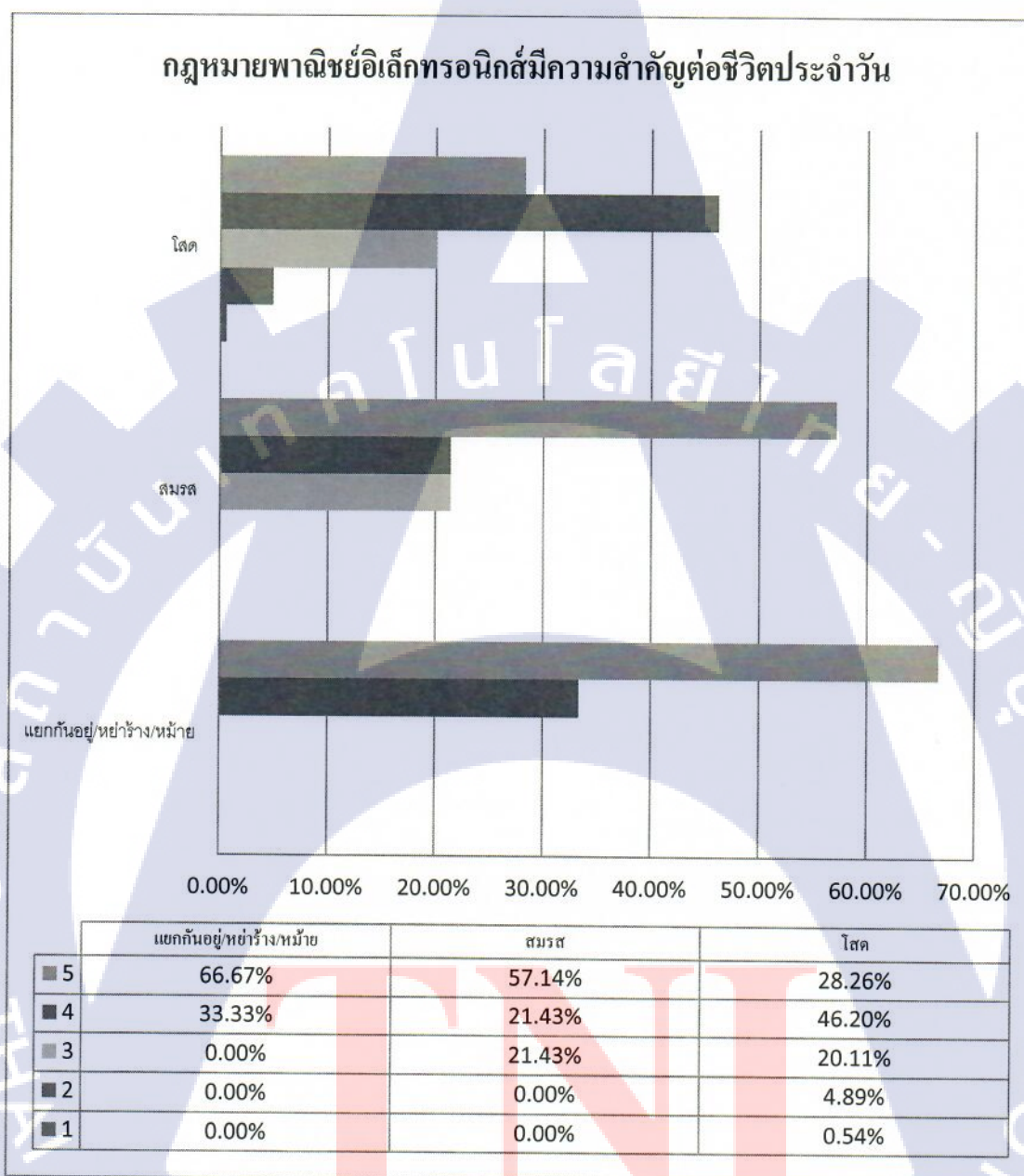
เพศชาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.68 เพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.28 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.50

ตารางที่ 4.5.5 แสดงทัศนคติของเพศชายต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ

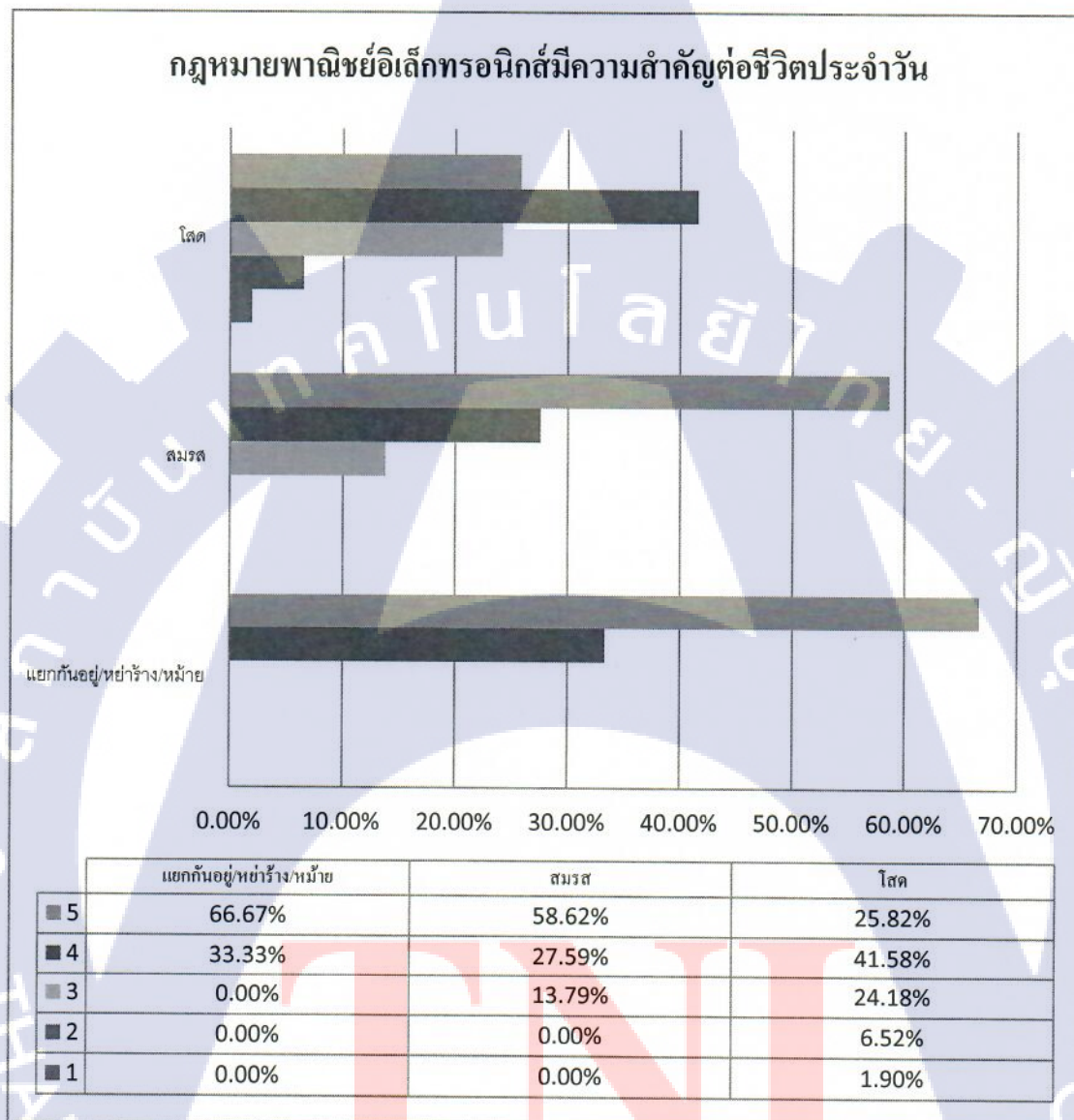
เพศชาย ที่มีสถานภาพสมรส คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 สถานภาพโสด คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.96

ตารางที่ 4.5.6 แสดงทัศนคติของเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ

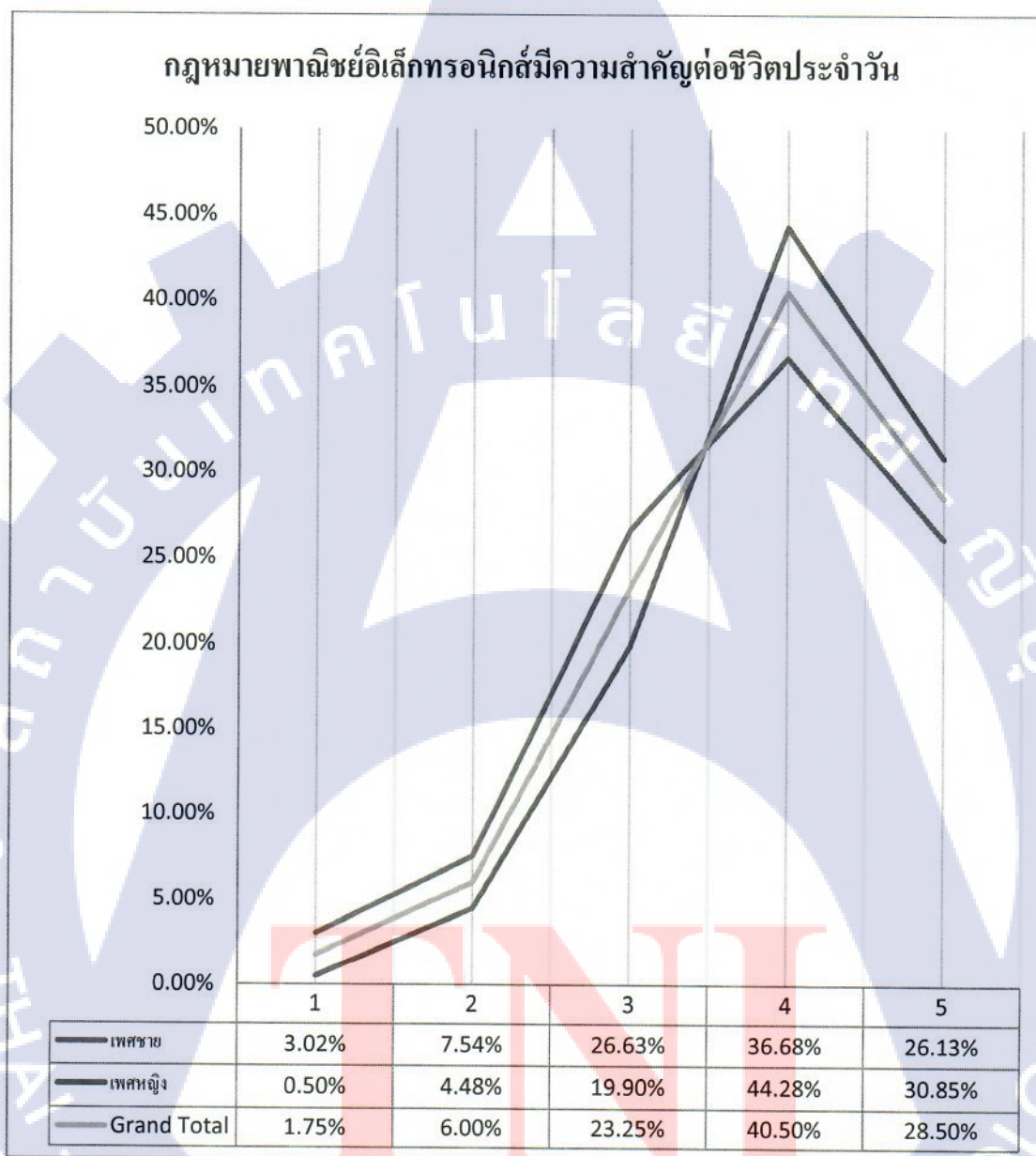
เพศหญิง ที่มีสถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 สถานภาพสมรส คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.14 สถานภาพโสด คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.20

ตารางที่ 4.5.7 แสดงทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ

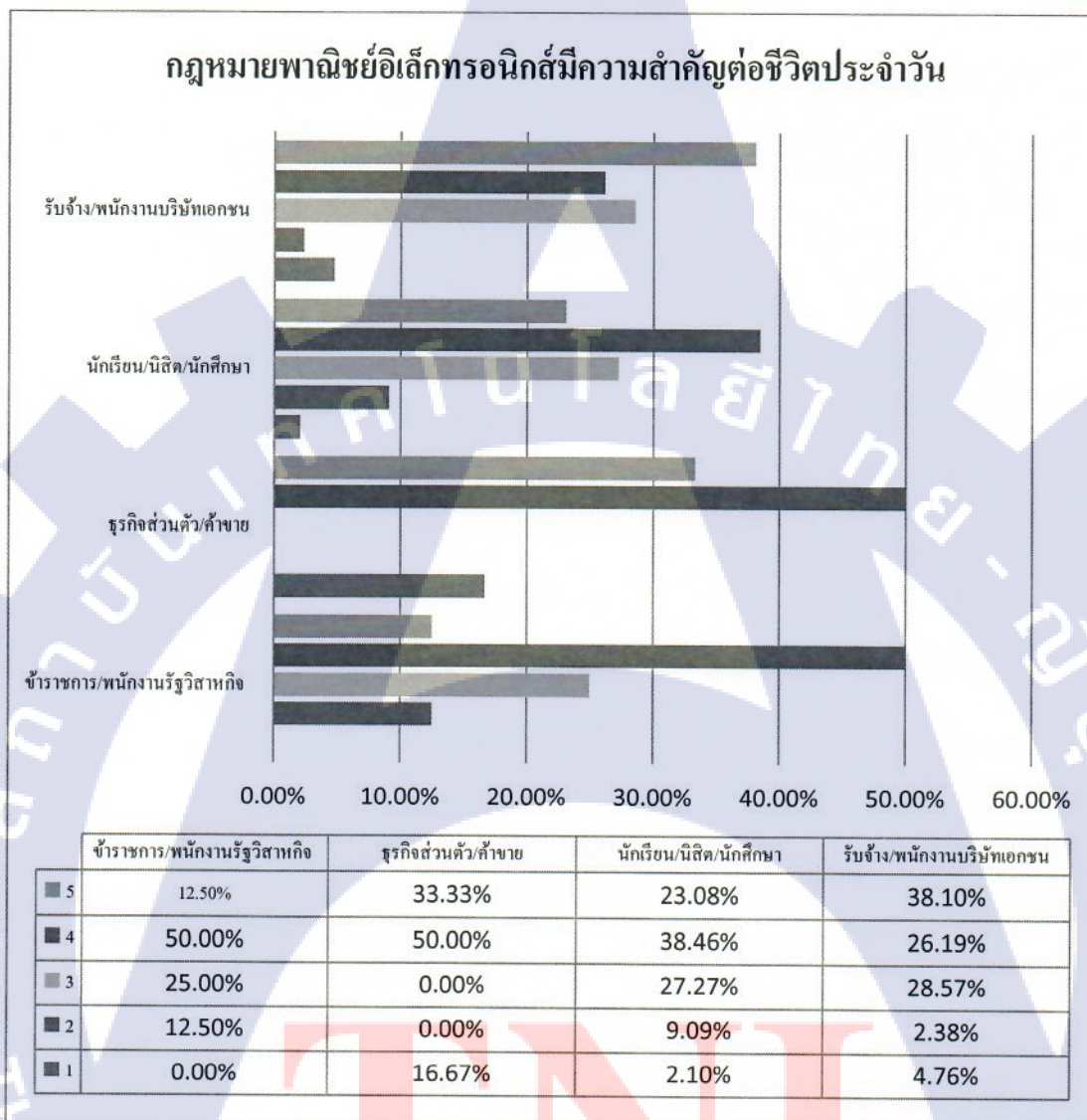
เพศชายและเพศหญิง ที่มีสถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 สถานภาพสมรส คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.62 สถานภาพโสด คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.58

ตารางที่ 4.5.8 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพ

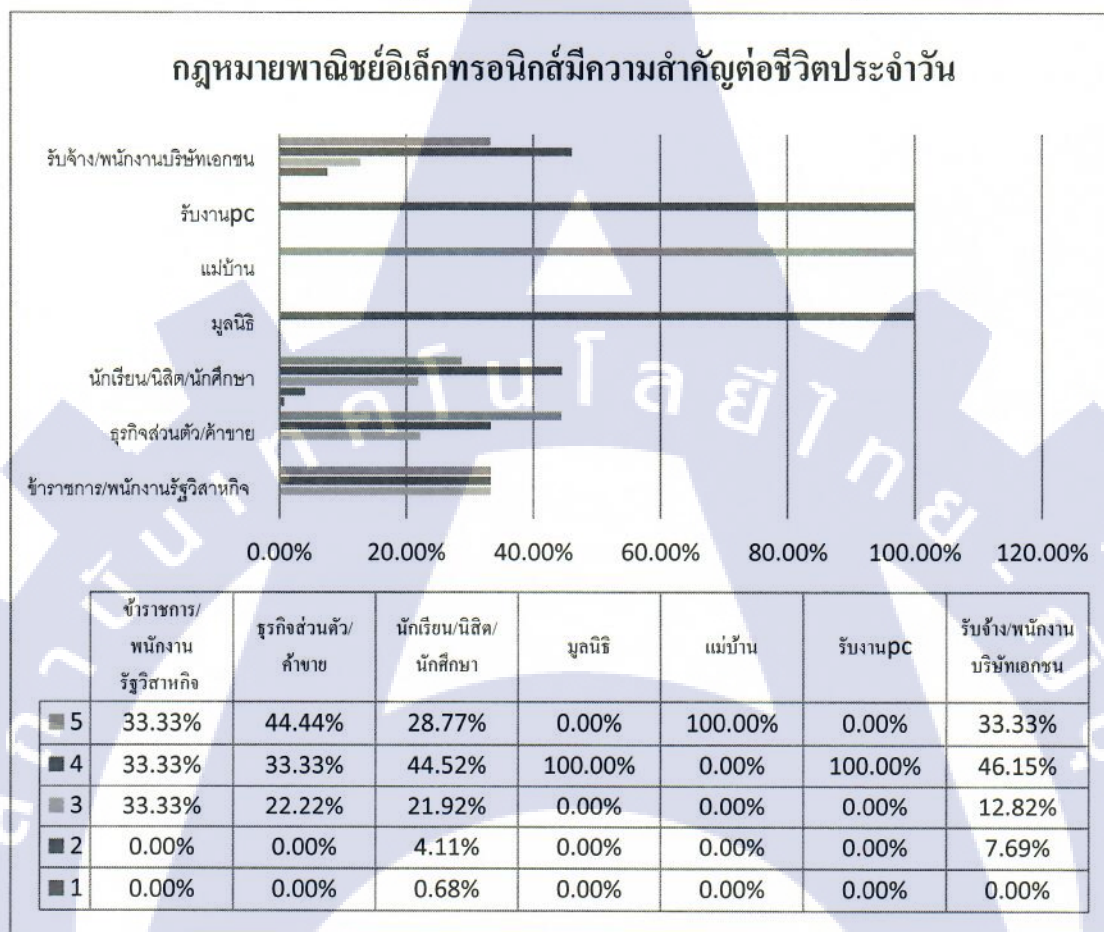
เพศชาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 36.68 เพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 44.28 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 40.50

ตารางที่ 4.5.9 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายแต่ละอาชีพ

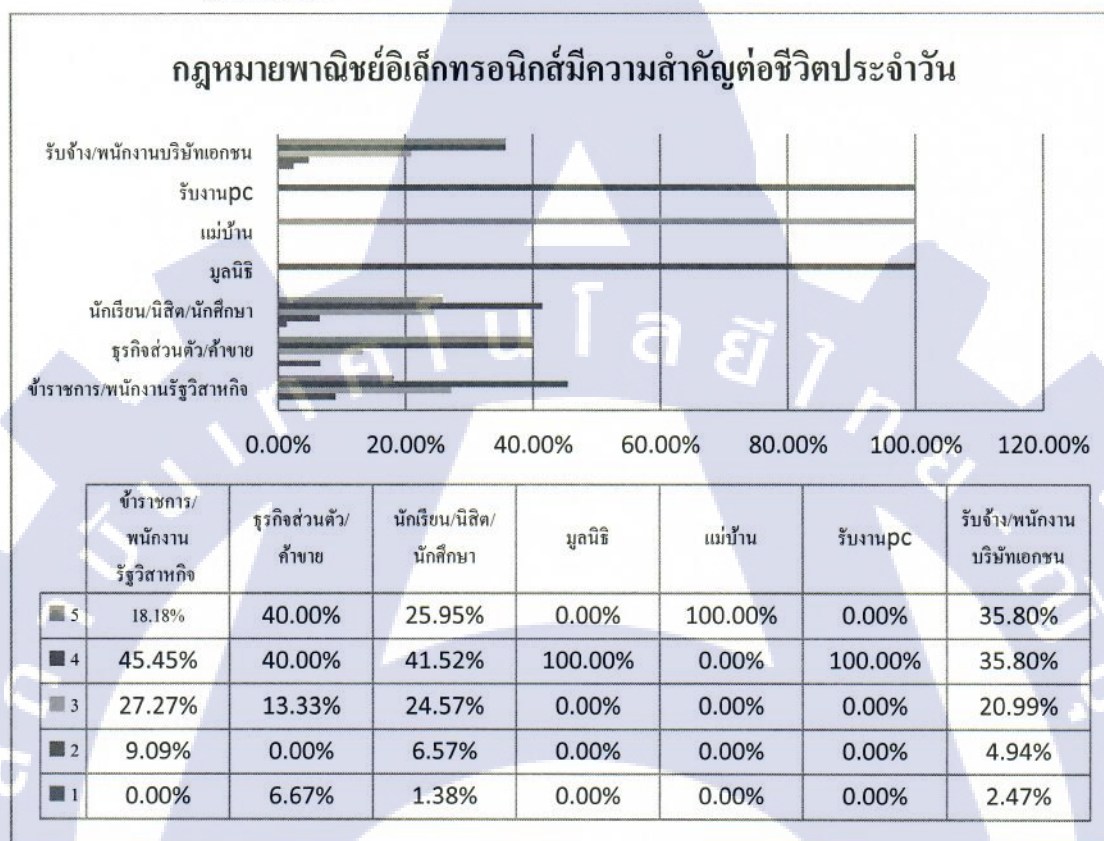
เพศชาย ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.46 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.10

ตารางที่ 4.5.10 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงแต่ละอาชีพ

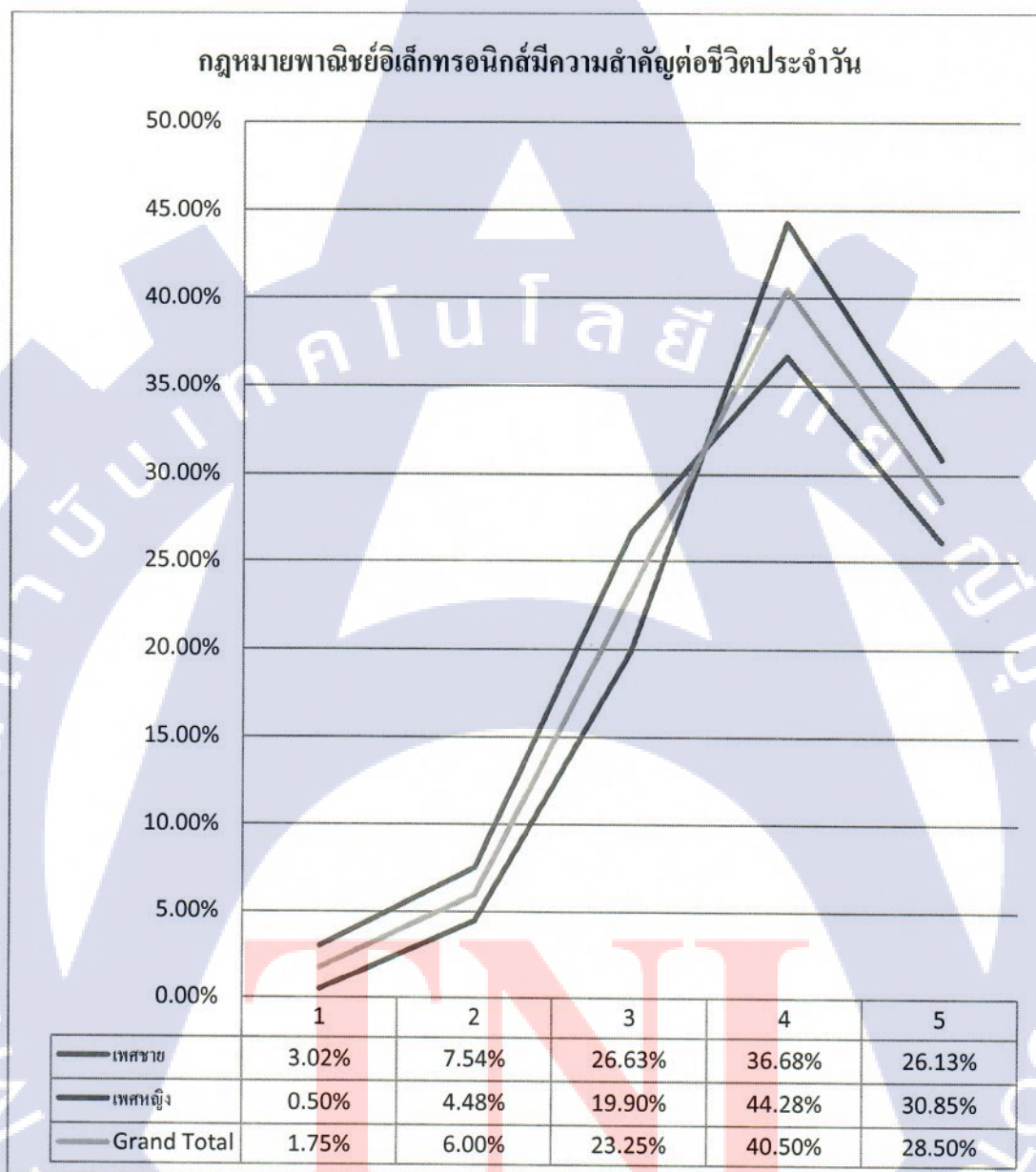
เพศหญิง ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลางถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.44 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 44.52 อาชีพมุลนิธิ คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพแม่บ้าน คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับงานPC คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.15

ตารางที่ 4.5.11 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง
แต่ละอาชีพ

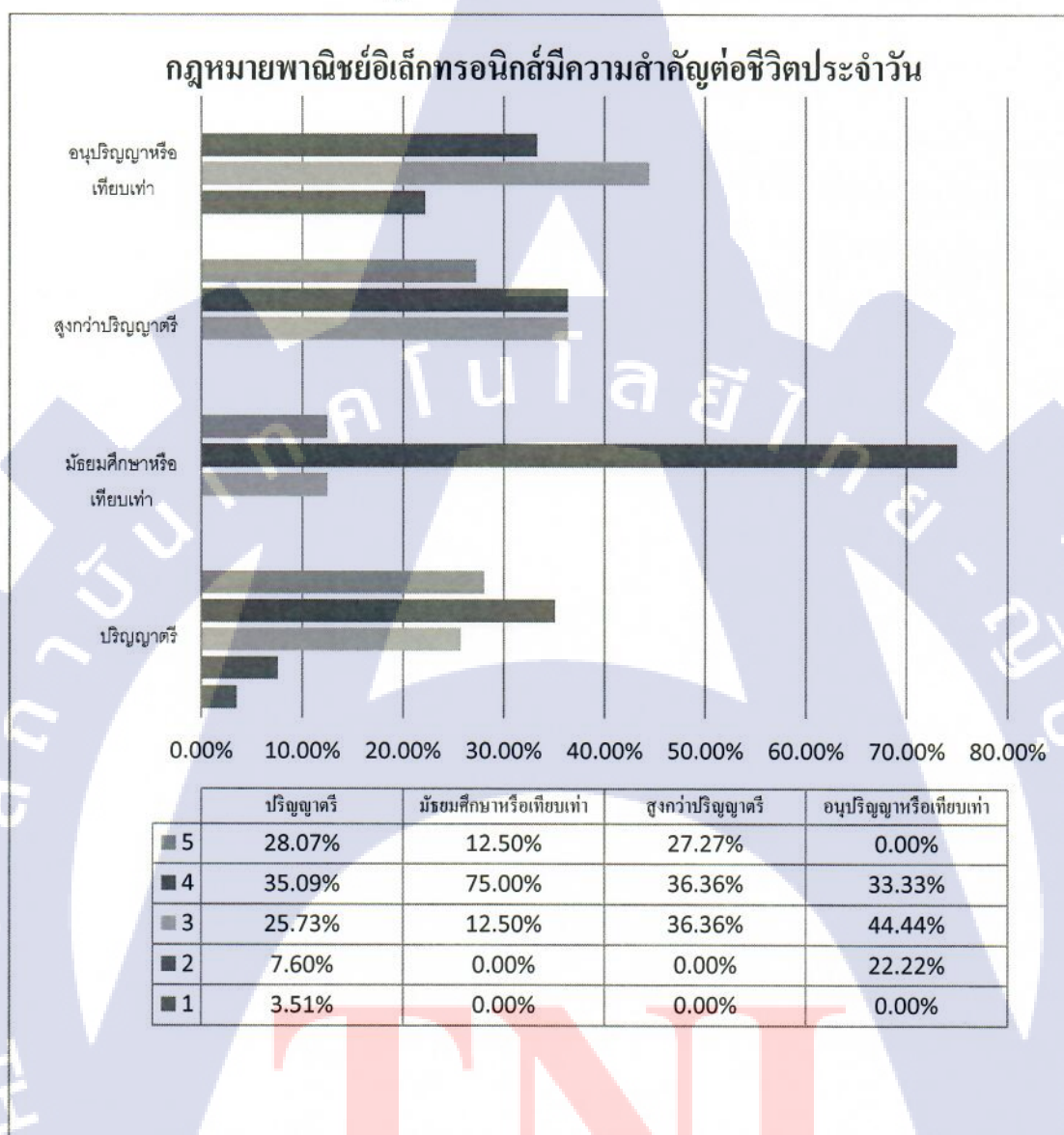
เพศชายและเพศหญิง ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 45.45 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 41.52 อาชีพมูลนิธิ คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพแม่บ้าน คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับงานPC คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.80

ตารางที่ 4.5.12 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละอาชีพ

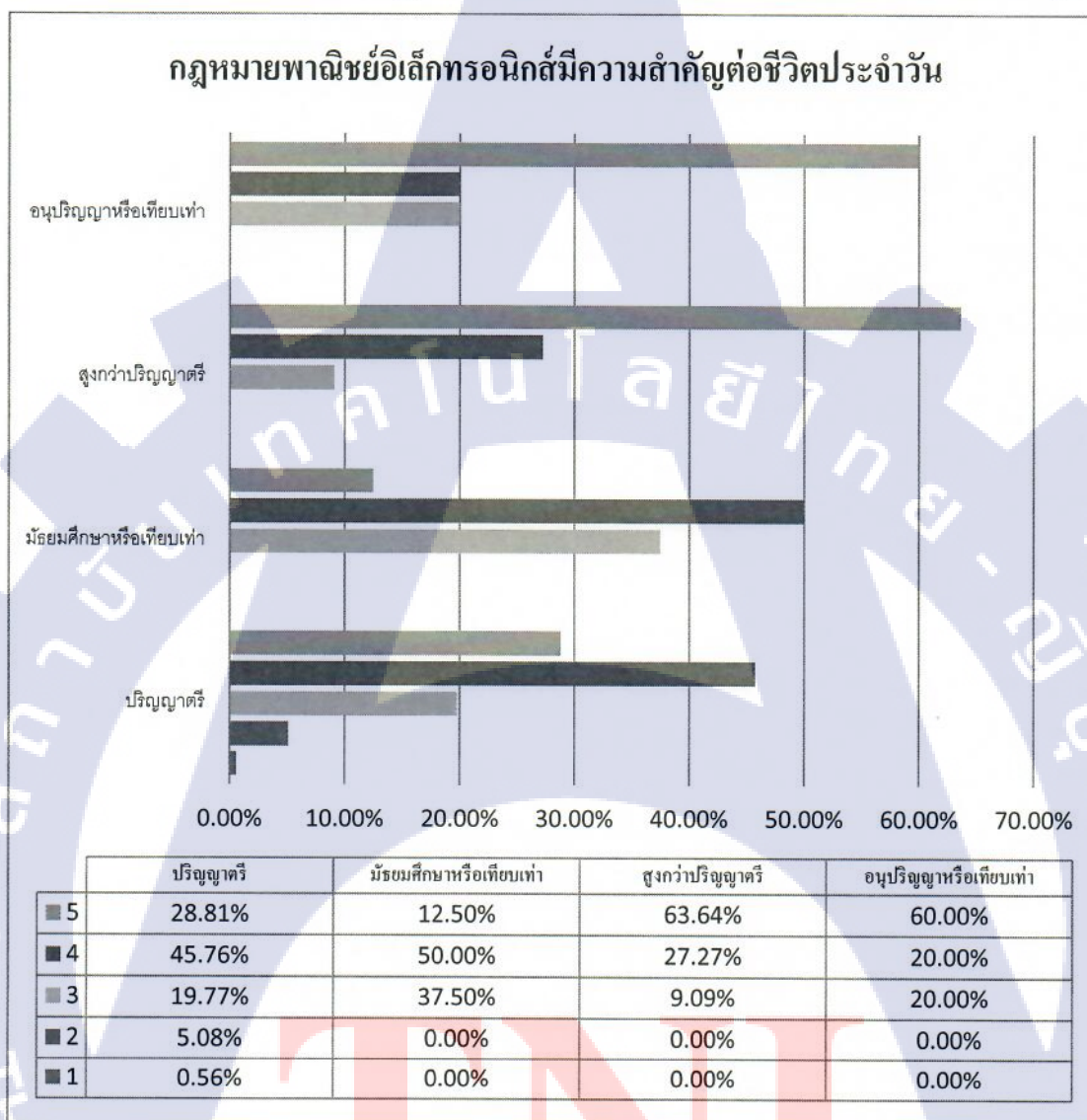
เพศชาย คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 36.68 เพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 44.28 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 40.50

ตารางที่ 4.5.13 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาของเพศชาย

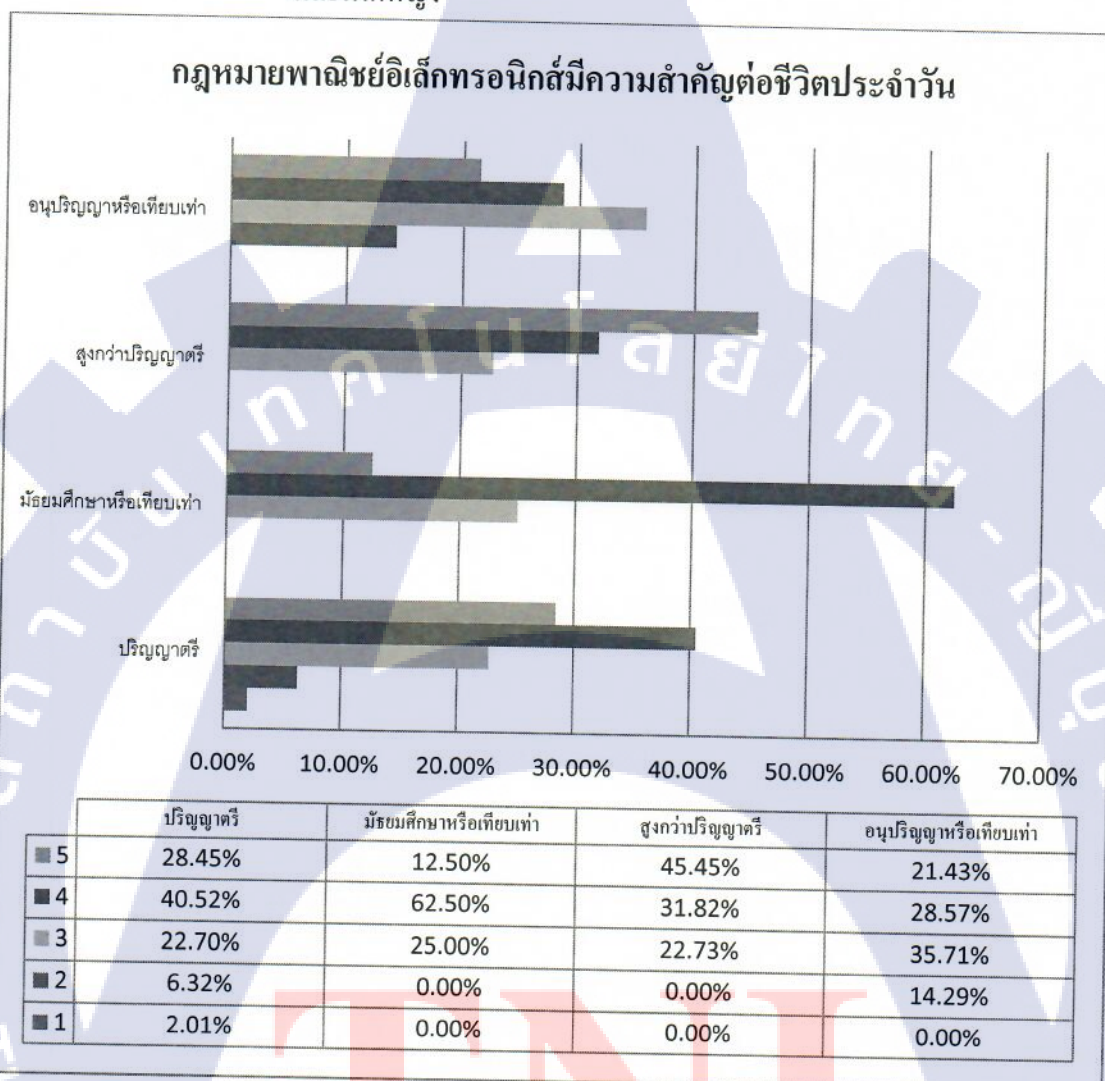
เพศชาย ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 35.09 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลางและมาก คิดเป็นร้อยละ 36.36 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.44

ตารางที่ 4.5.14 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาของเพศหญิง

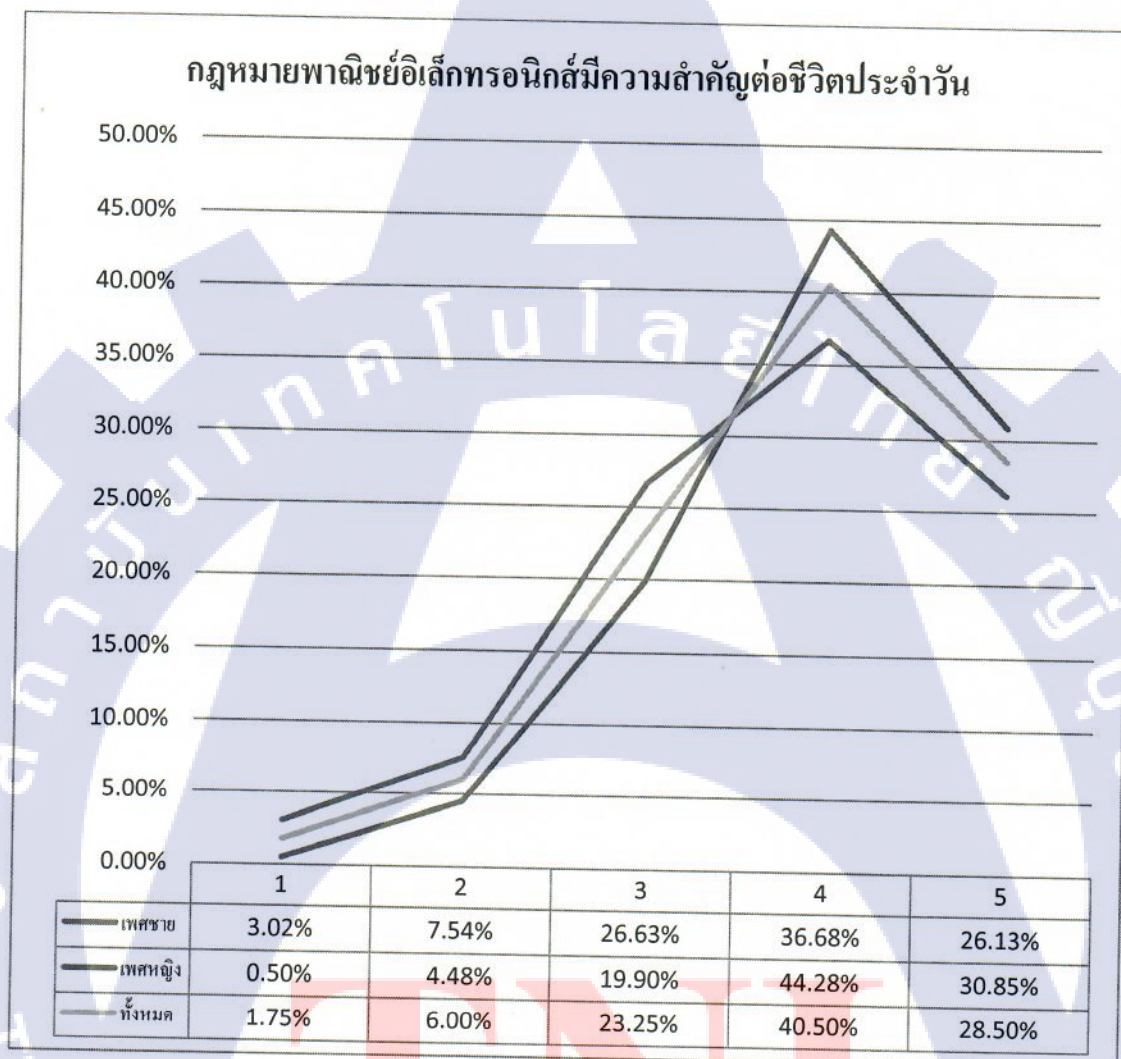
เพศหญิง ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 45.76 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 50.00 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.64 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 4.5.15 แสดงทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับระดับการศึกษาทั้งเพศชาย และเพศหญิง

เพศชายและเพศหญิง ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 40.52 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 62.50 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.71

ตารางที่ 4.5.16 แสดงผลสรุปทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมายพินัยซ์อิเล็กทรอนิกส์
ของระดับการศึกษา

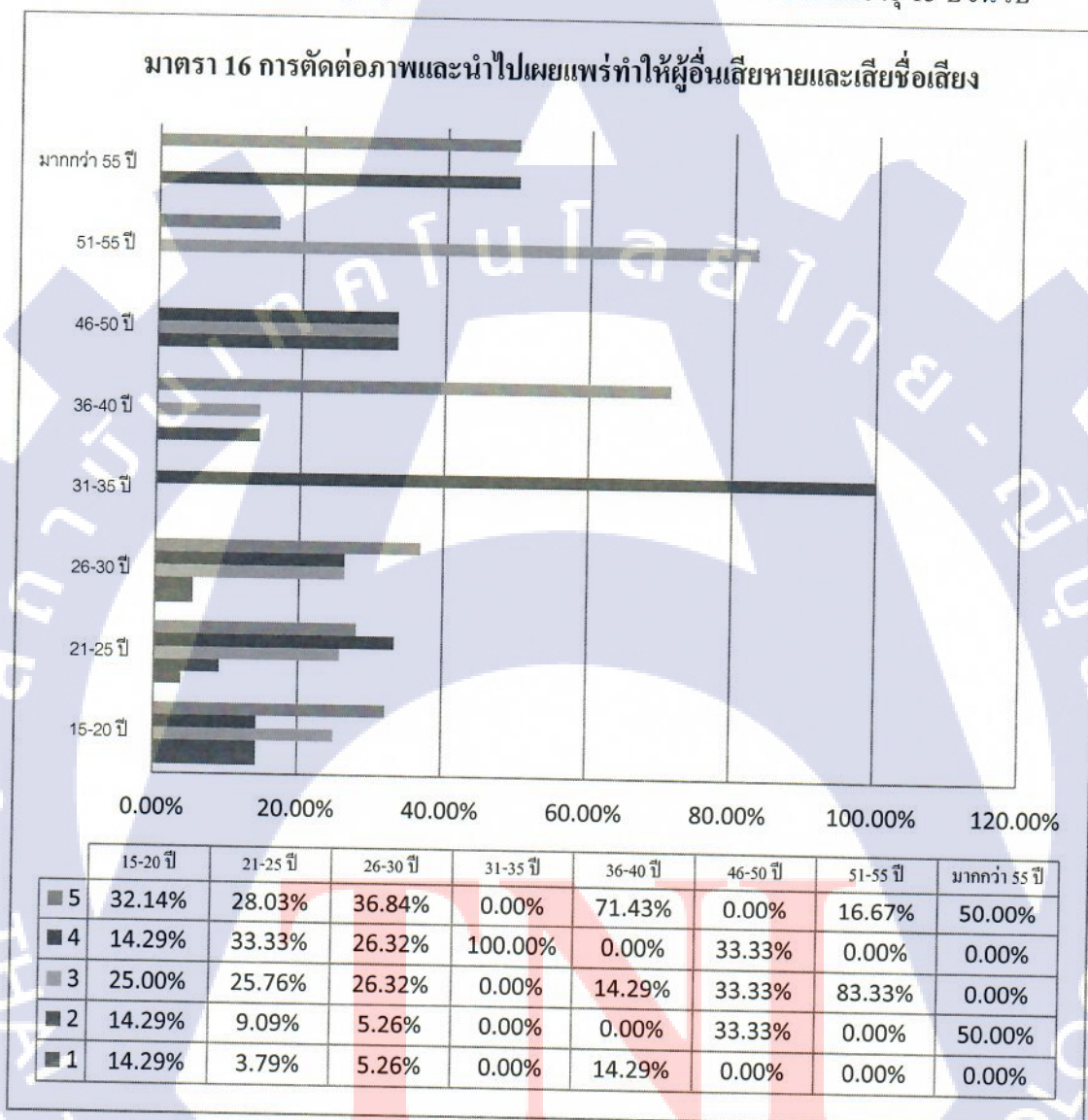
เพศชาย คิดว่ากฎหมายพินัยซ์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 36.68 เพศหญิง คิดว่ากฎหมายพินัยซ์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 44.28 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง คิดว่ากฎหมายพินัยซ์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 40.50

จากกราฟจะเห็นได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลกับทัศนคติต่อกฎหมายพินัยซ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน

5=รับรู้มากที่สุด 4=รับรู้มาก 3=รับรู้ปานกลาง 2=รับรู้น้อย 1=รับรู้น้อยที่สุด

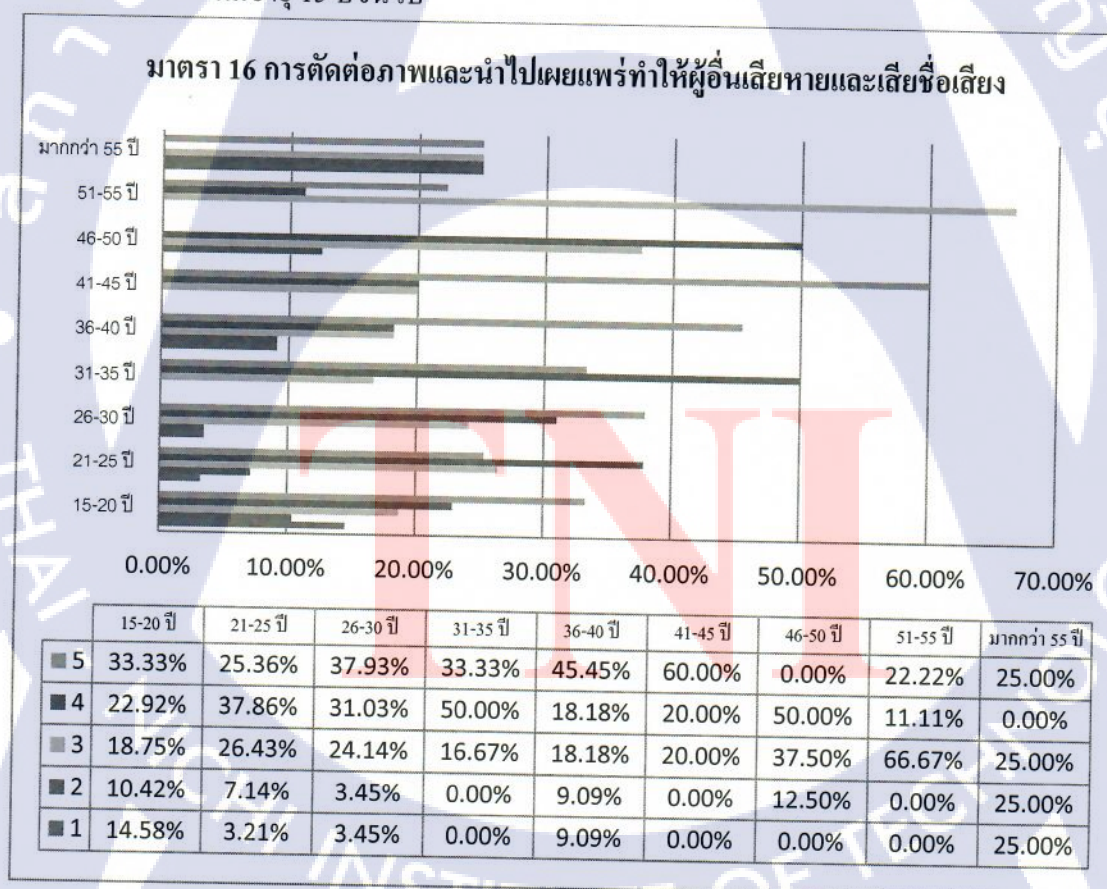
ตารางที่ 4.5.17 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

เพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.14 อายุระหว่าง 21-25 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุระหว่าง 26-30 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.84 อายุระหว่าง 31-35 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 อายุระหว่าง 36-40 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 อายุระหว่าง 46-50 ปี รับรู้กฎหมาย

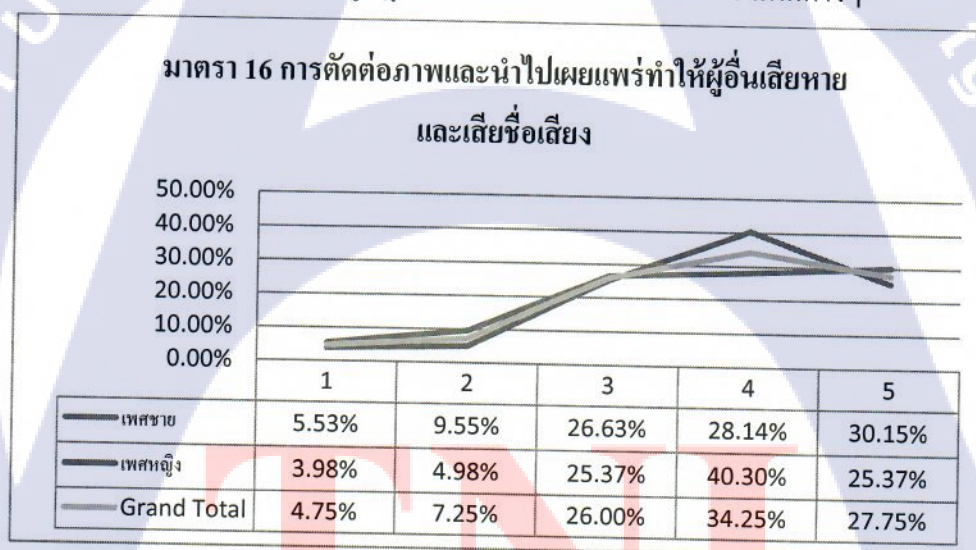
เพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 อายุระหว่าง 21-25 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.89 อายุระหว่าง 26-30 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 อายุระหว่าง 31-35 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 36-40 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 41-45 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 46-50 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 51-55 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุมากกว่า 55 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากและน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 4.5.19 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

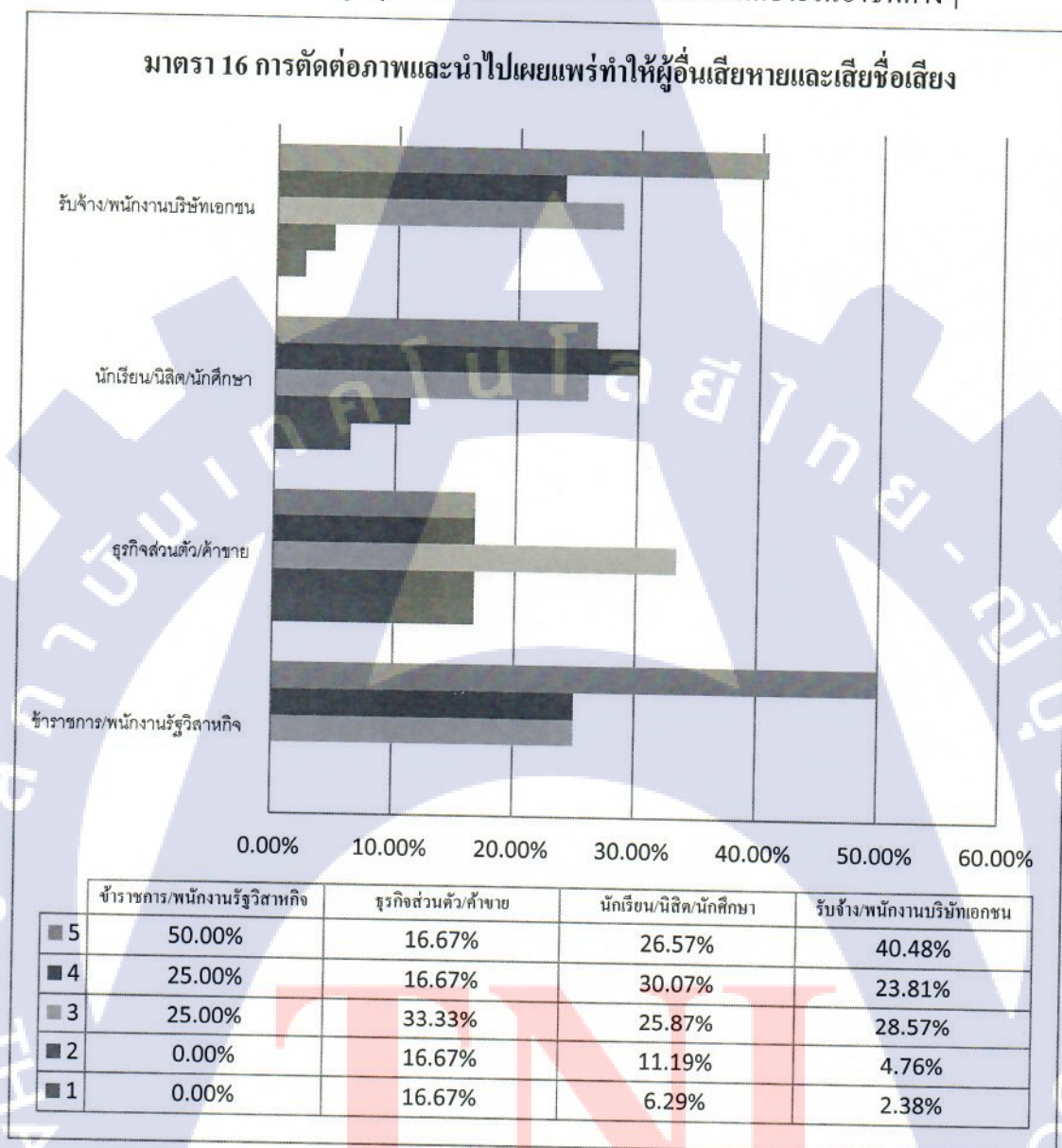
เพศหญิงและเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุระหว่าง 21-25 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.86 อายุระหว่าง 26-30 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.93 อายุระหว่าง 31-35 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 36-40 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 อายุระหว่าง 41-45 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 46-50 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 46-50 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ปานกลางถึงน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุระหว่าง 51-55 ปี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.67

ตารางที่ 4.5.20 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศต่างๆ

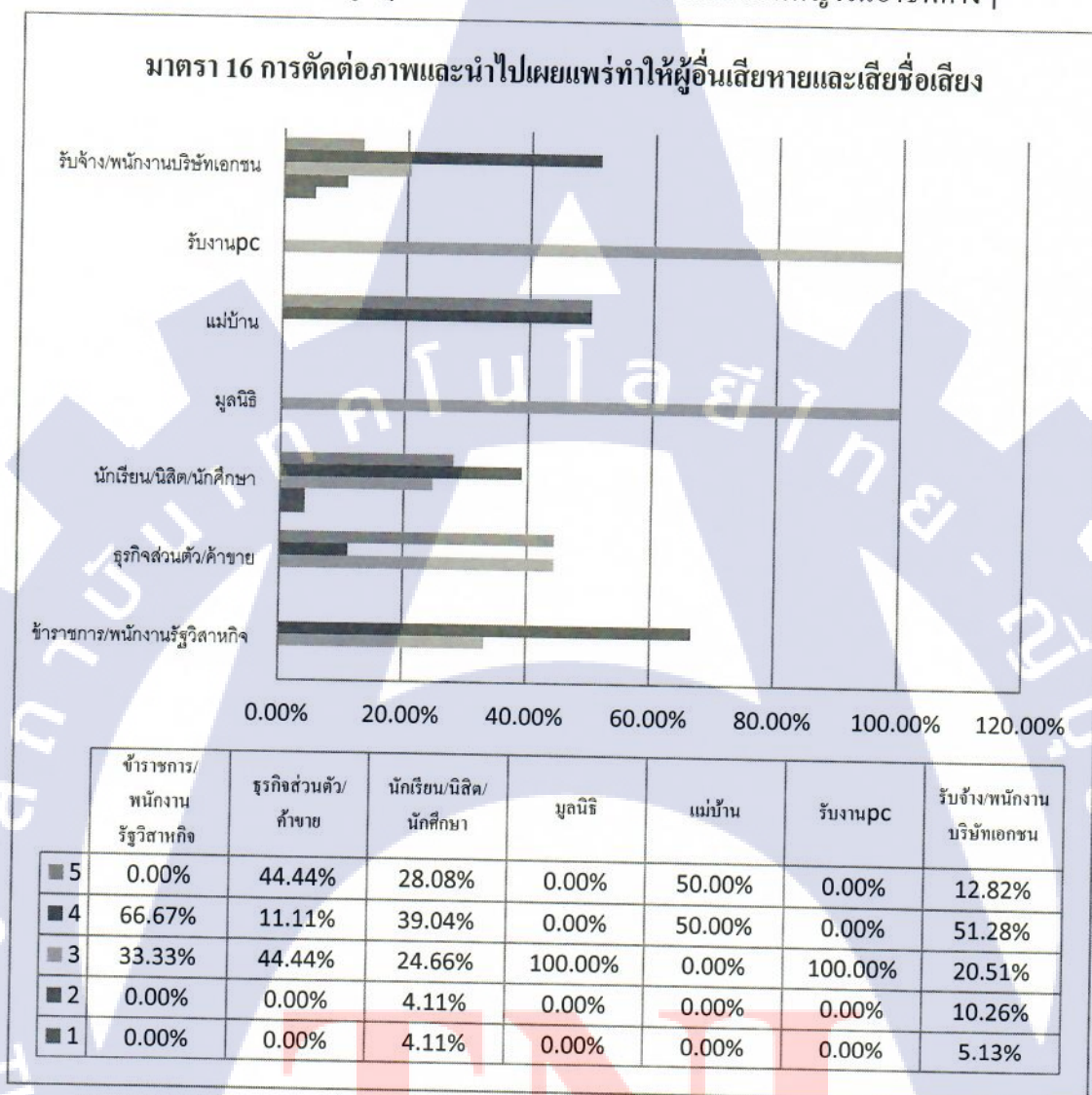
เพศชาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.15 เพศหญิง รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.30 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.25

ตารางที่ 4.5.21 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายในอาชีพต่างๆ

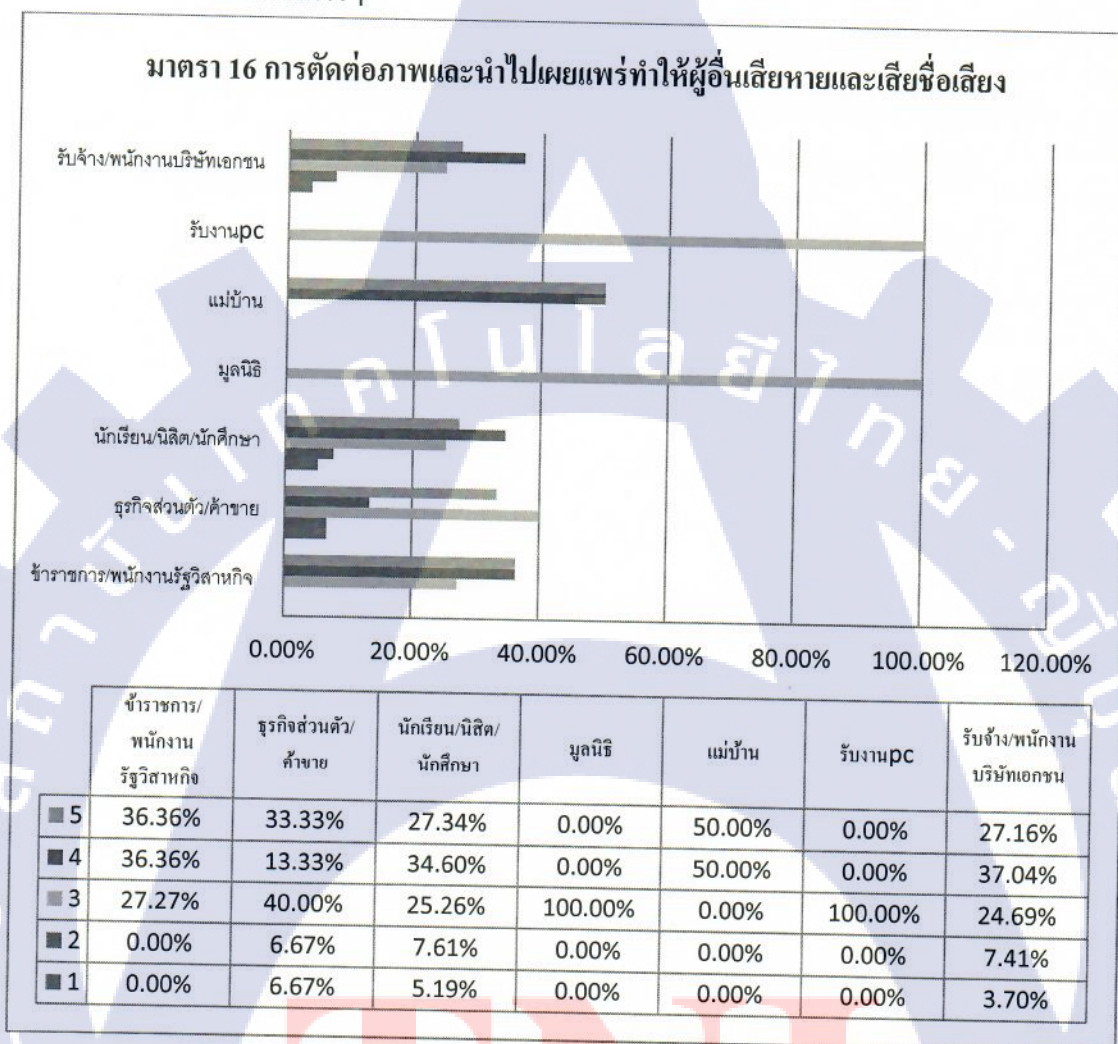
เพศชาย ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.33 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.07 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.48

ตารางที่ 4.5.22 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงในอาชีพต่างๆ

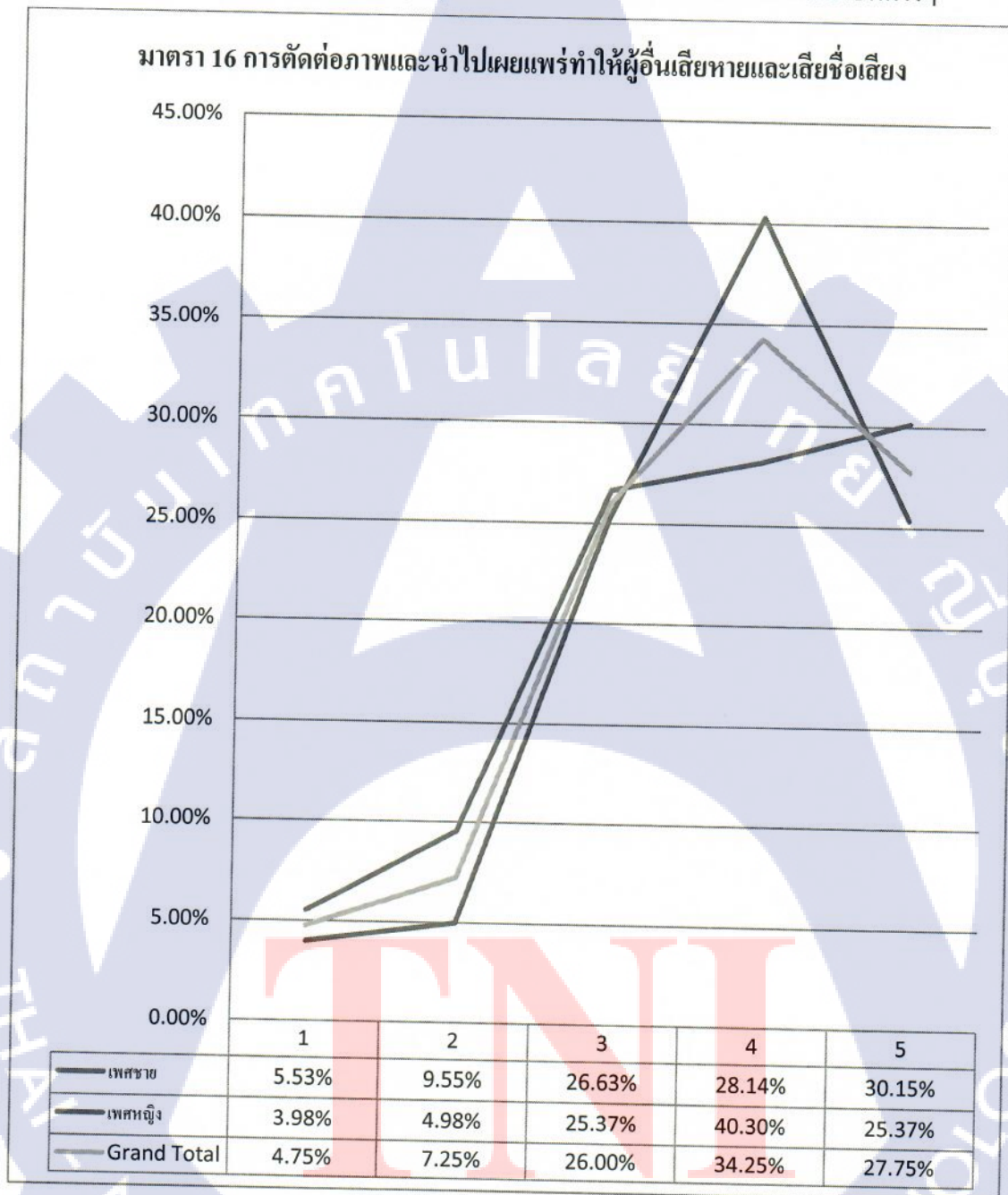
เพศหญิง ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากและปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.44 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.04 อาชีพมุลนิธิ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 100.00 อาชีพแม่บ้าน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาชีพรับงานPC รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.28

ตารางที่ 4.5.23 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง
ในอาชีพต่างๆ

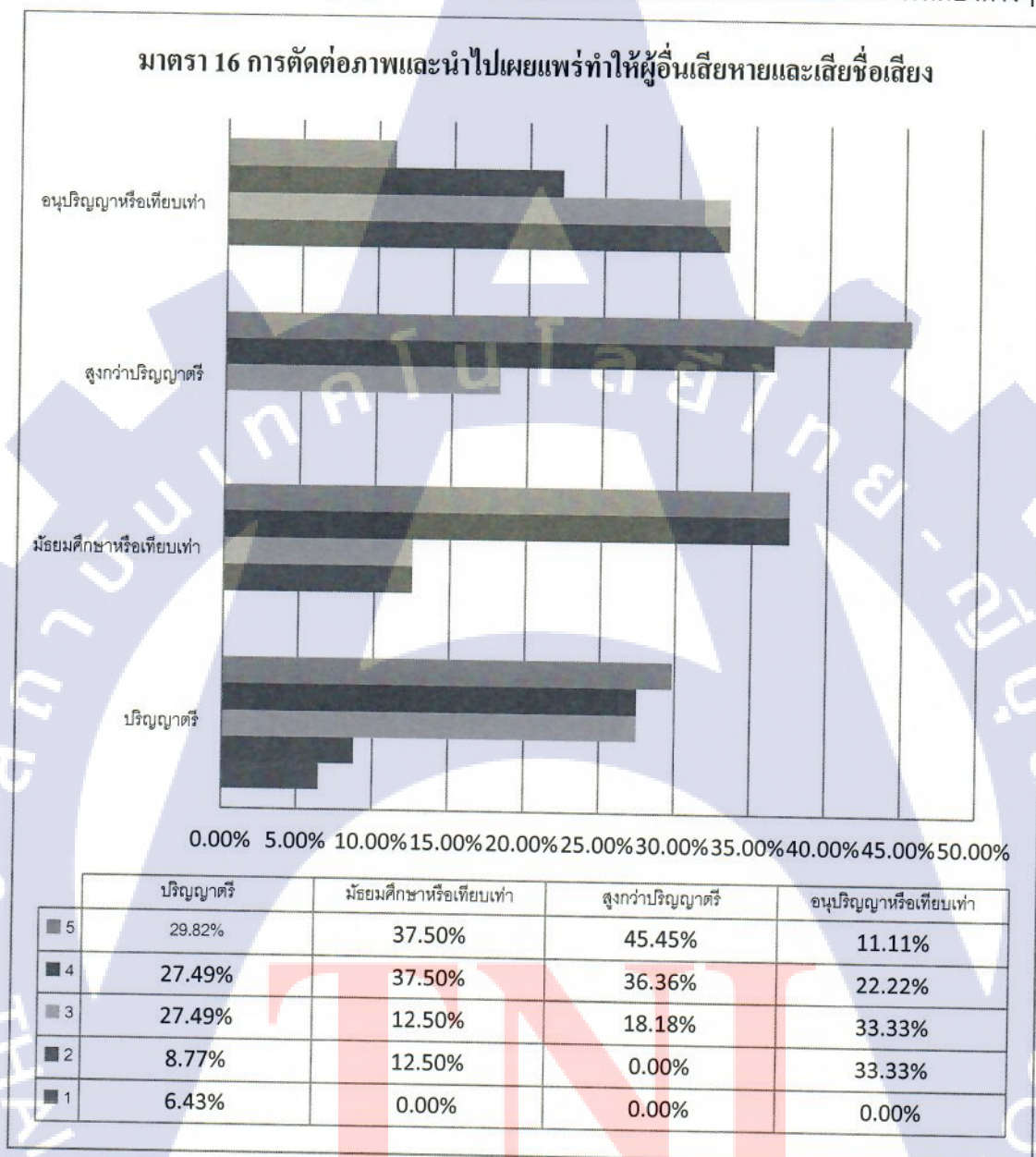
เพศชายและเพศหญิง ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.36 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากและปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.00 อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 34.60 อาชีพมุลนิธิรับ รู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพแม่บ้านรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาชีพใช้งานPC รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 100.00 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 37.04

ตารางที่ 4.5.24 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละอาชีพต่างๆ

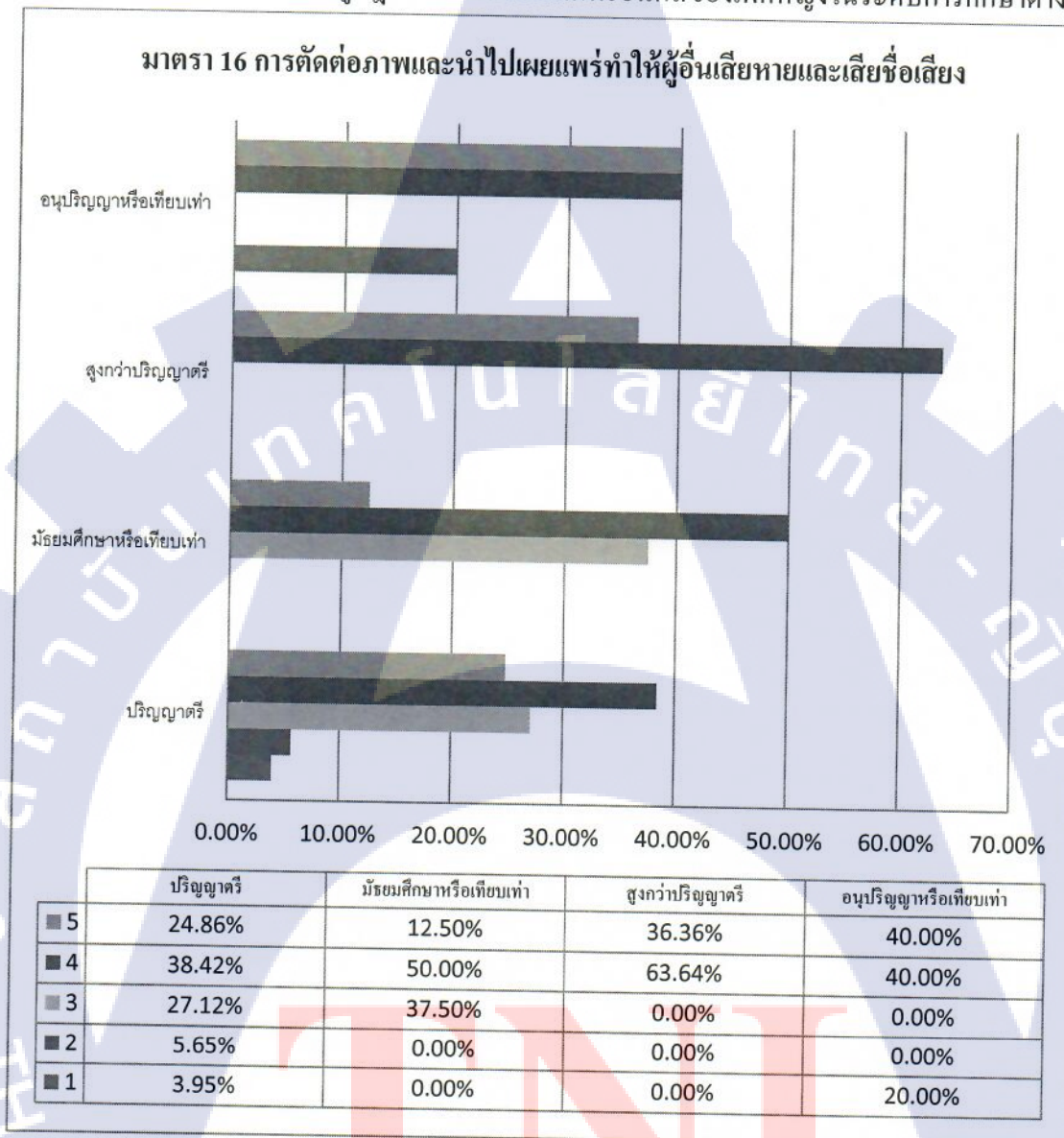
ทนาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.15 แพทย์ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.30 โดยสรุป ทนายและแพทย์ รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.25

ตารางที่ 4.5.25 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายในระดับการศึกษาต่างๆ

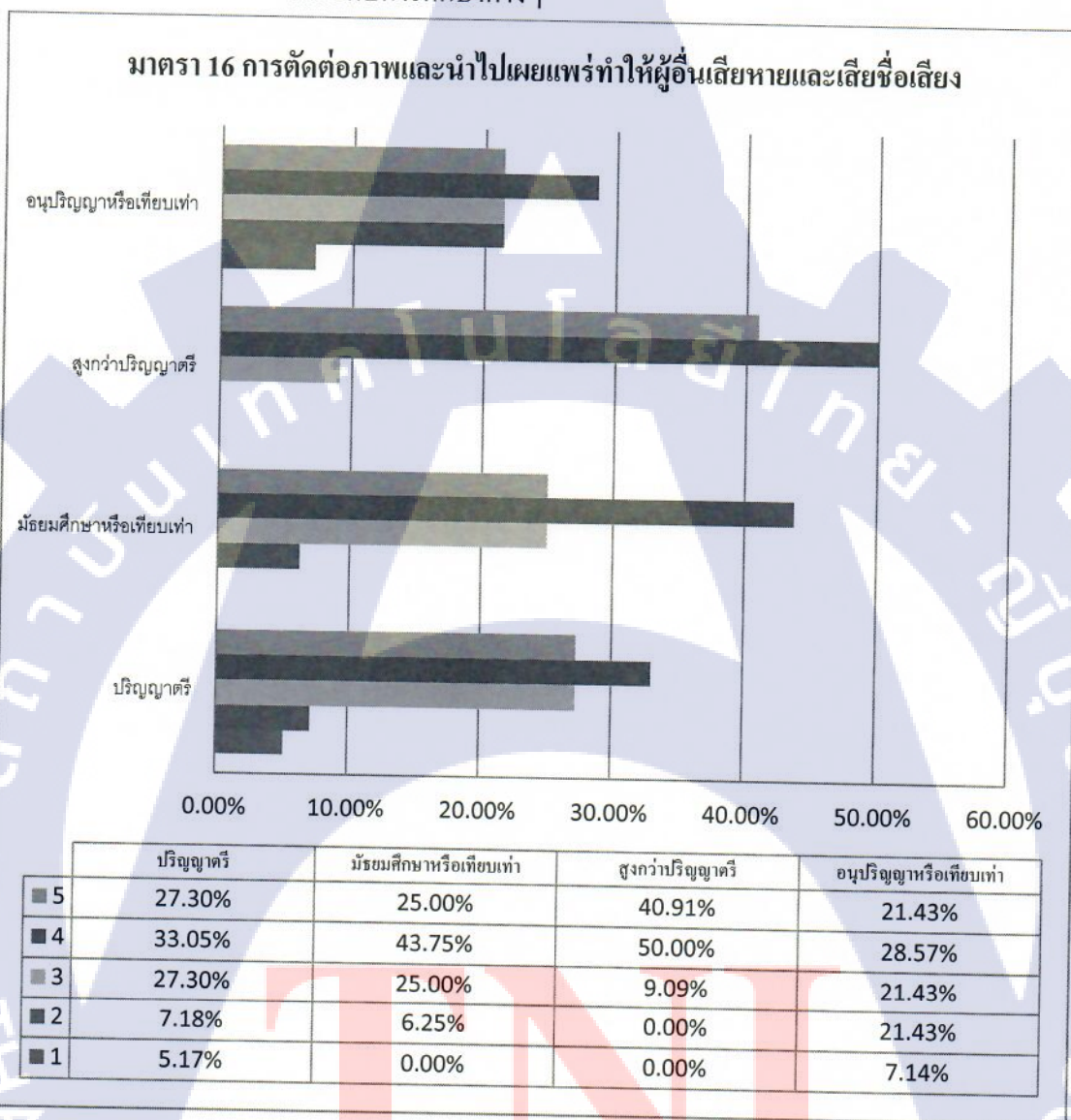
เพศชาย ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.82 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อยและน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.5.26 แสดงการรับรู้กฎหมายวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงในระดับการศึกษาต่างๆ

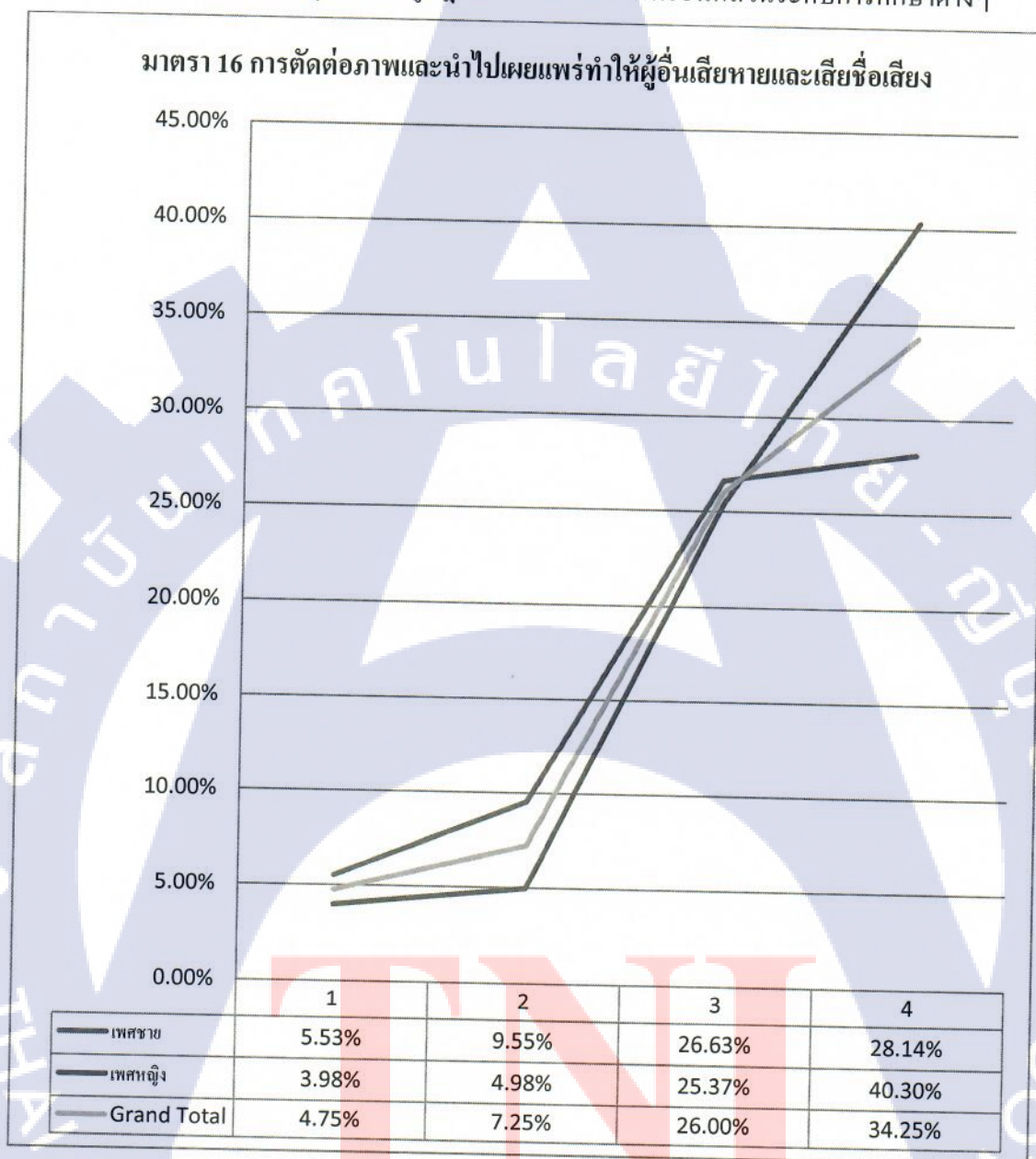
เพศหญิง ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รับรู้กฎหมายวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.42 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้กฎหมายวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.64 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตารางที่ 4.5.27 แสดงการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิง
ในระดับการศึกษาต่างๆ

เพศชายและเพศหญิง ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดเป็นร้อยละ 33.05 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดเป็นร้อยละ 43.75 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.57

ตารางที่ 4.5.28 แสดงผลสรุปการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในระดับการศึกษาต่างๆ

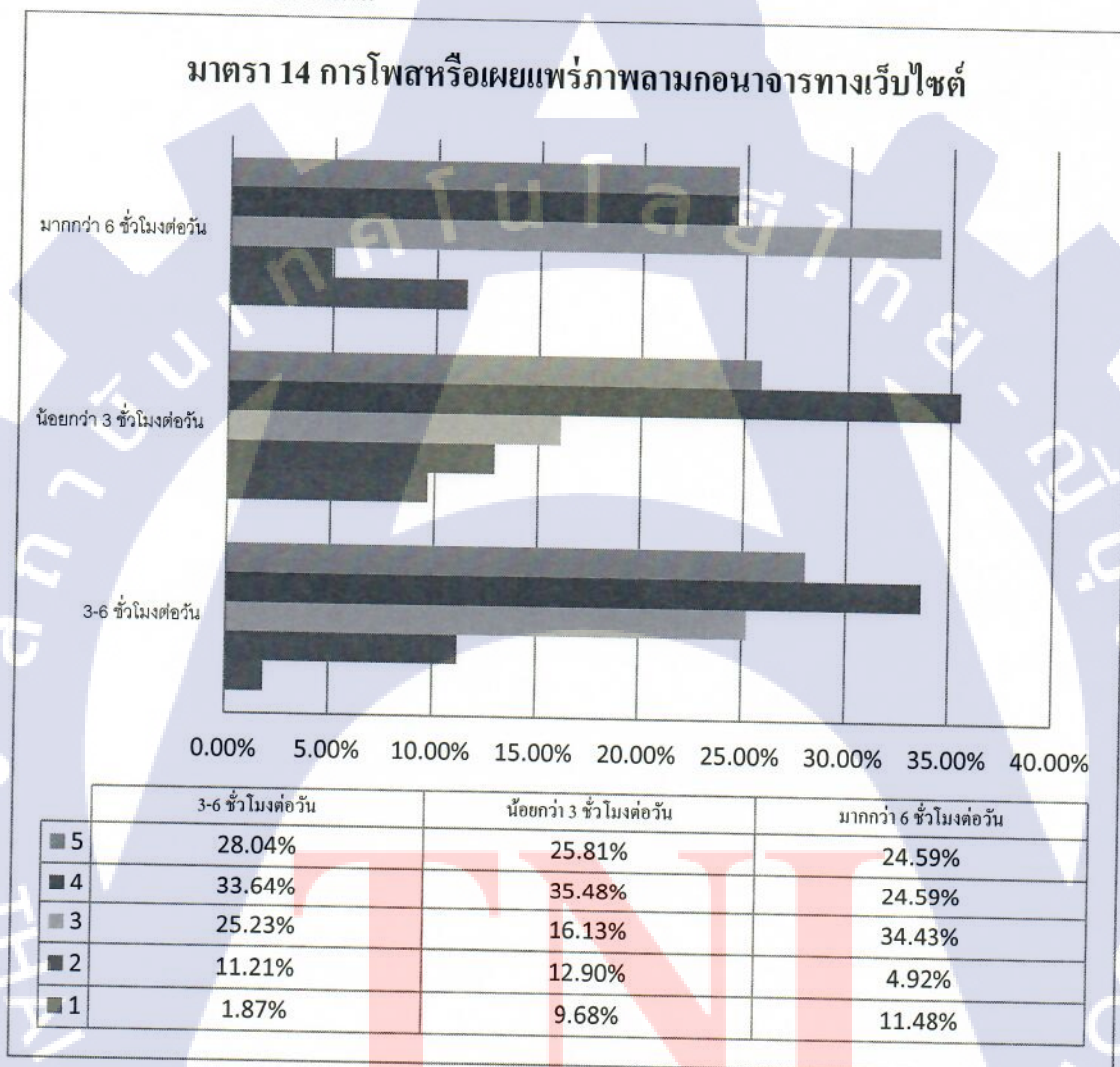
เพศชาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.14 เพศหญิง รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.30 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.25

จากกราฟจะเห็นได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ระยะเวลาที่แตกต่างกันทำให้รู้กฎหมายแตกต่างกันหรือไม่

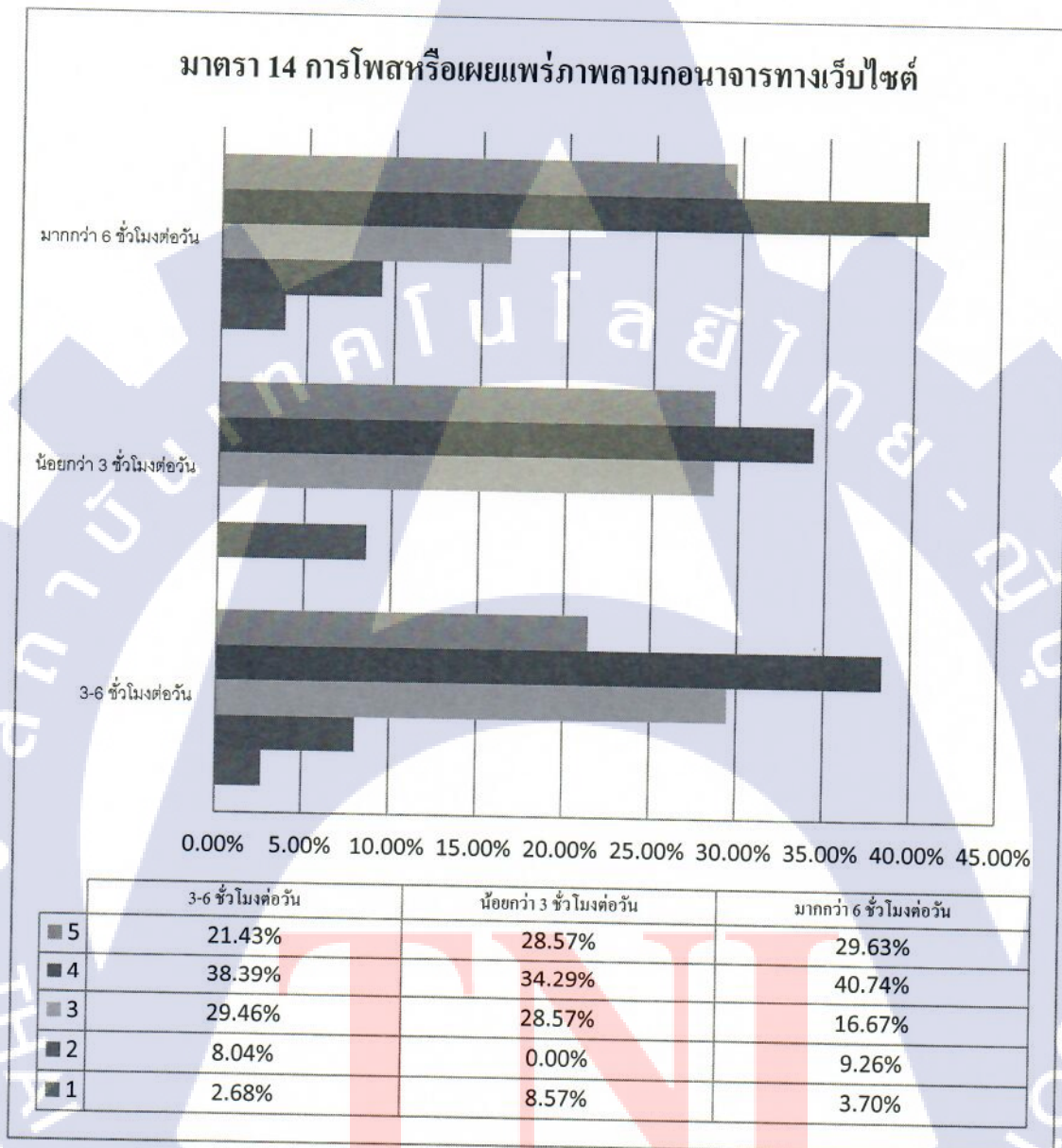
5=รับรู้มากที่สุด 4=รับรู้มาก 3=รับรู้ปานกลาง 2=รับรู้น้อย 1=รับรู้ที่น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.5.29 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

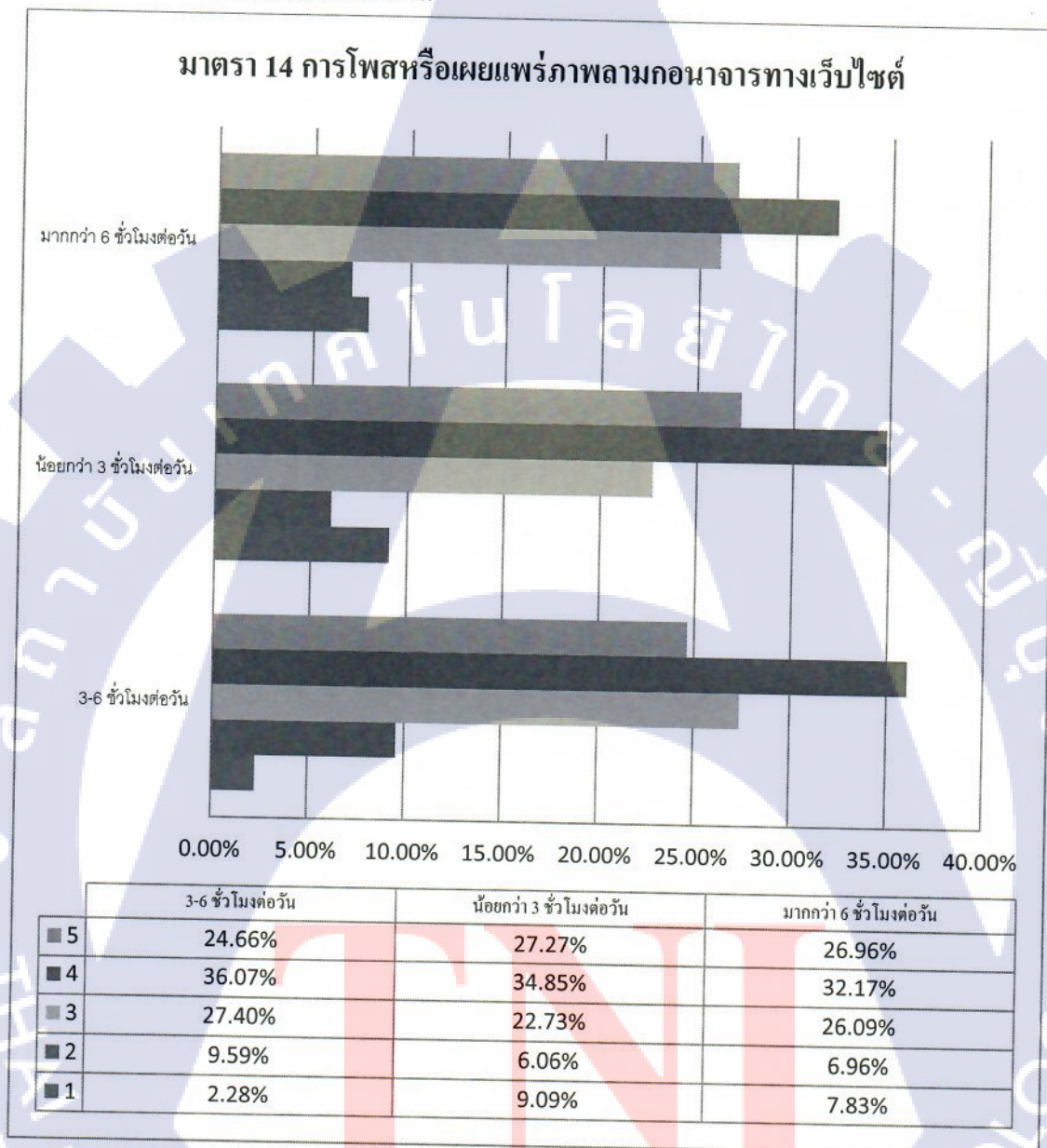
เพศชาย ที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 33.64 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 35.48 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.43

ตารางที่ 4.5.30 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศหญิงต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

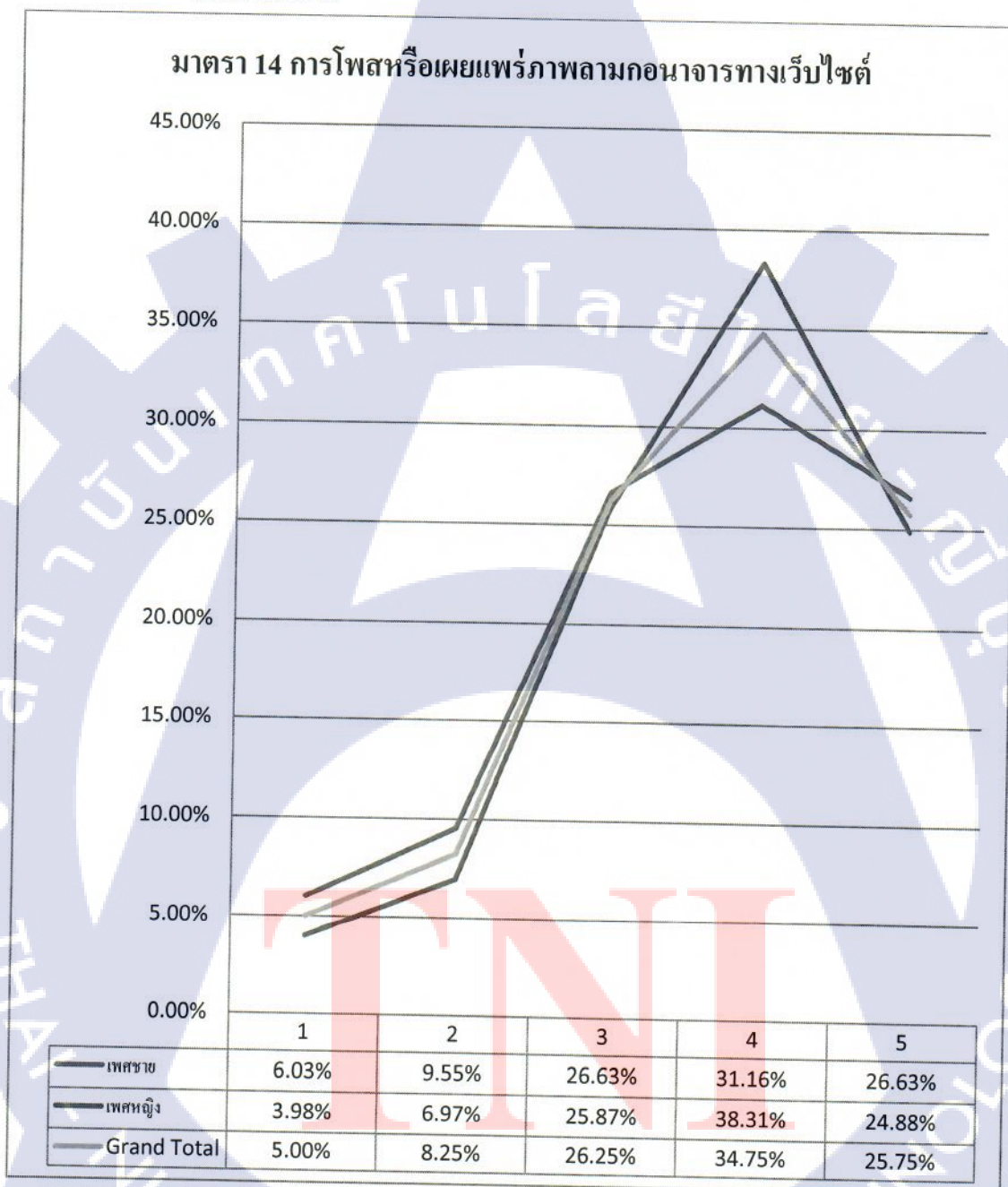
เพศหญิง ที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.39 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.29 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.74

ตารางที่ 4.5.31 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศชายและเพศหญิงต่อกฎหมาย
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

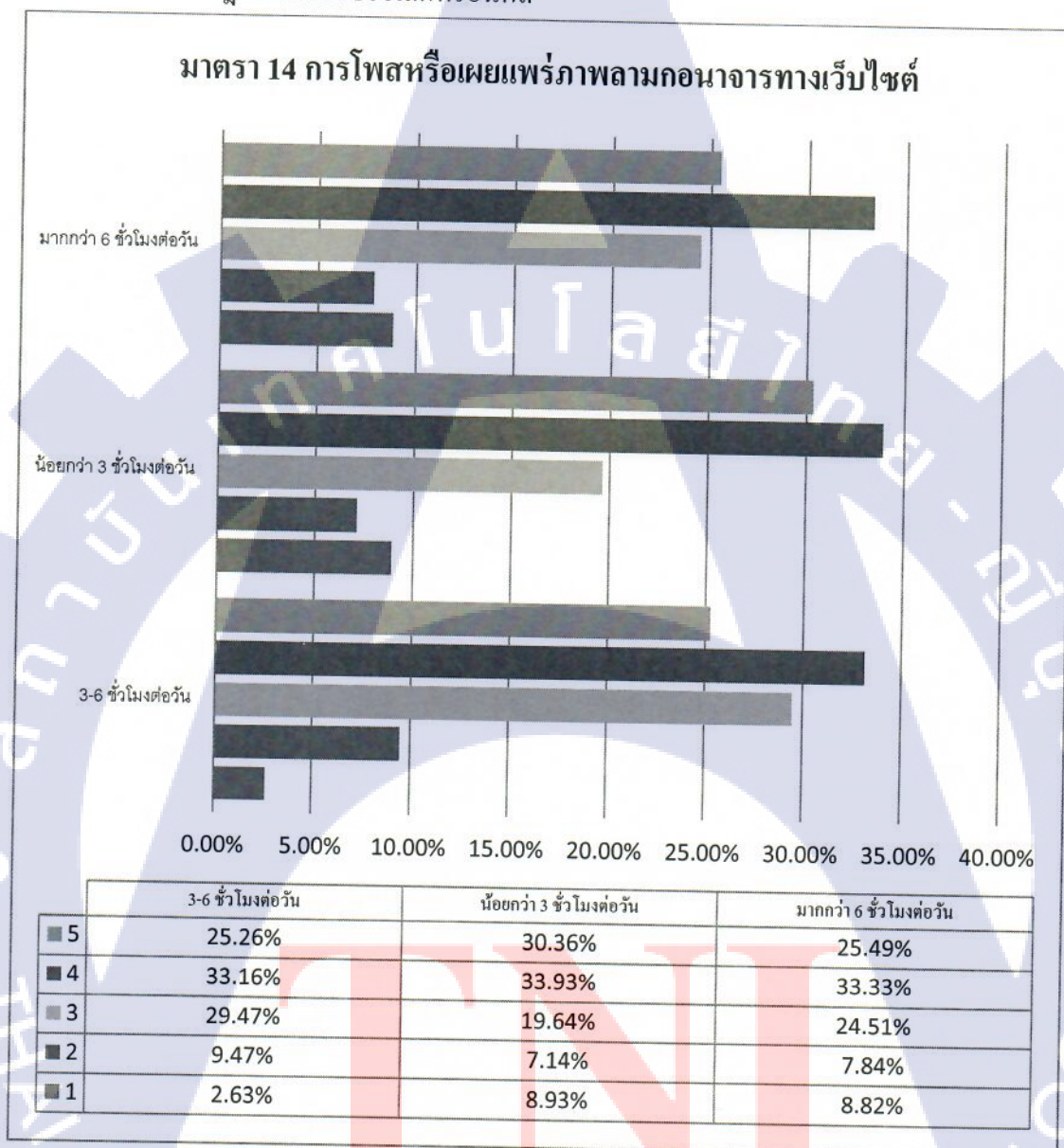
เพศชายและเพศหญิง ที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.07 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.85 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.17

ตารางที่ 4.5.32 แสดงผลสรุประยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเพศต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

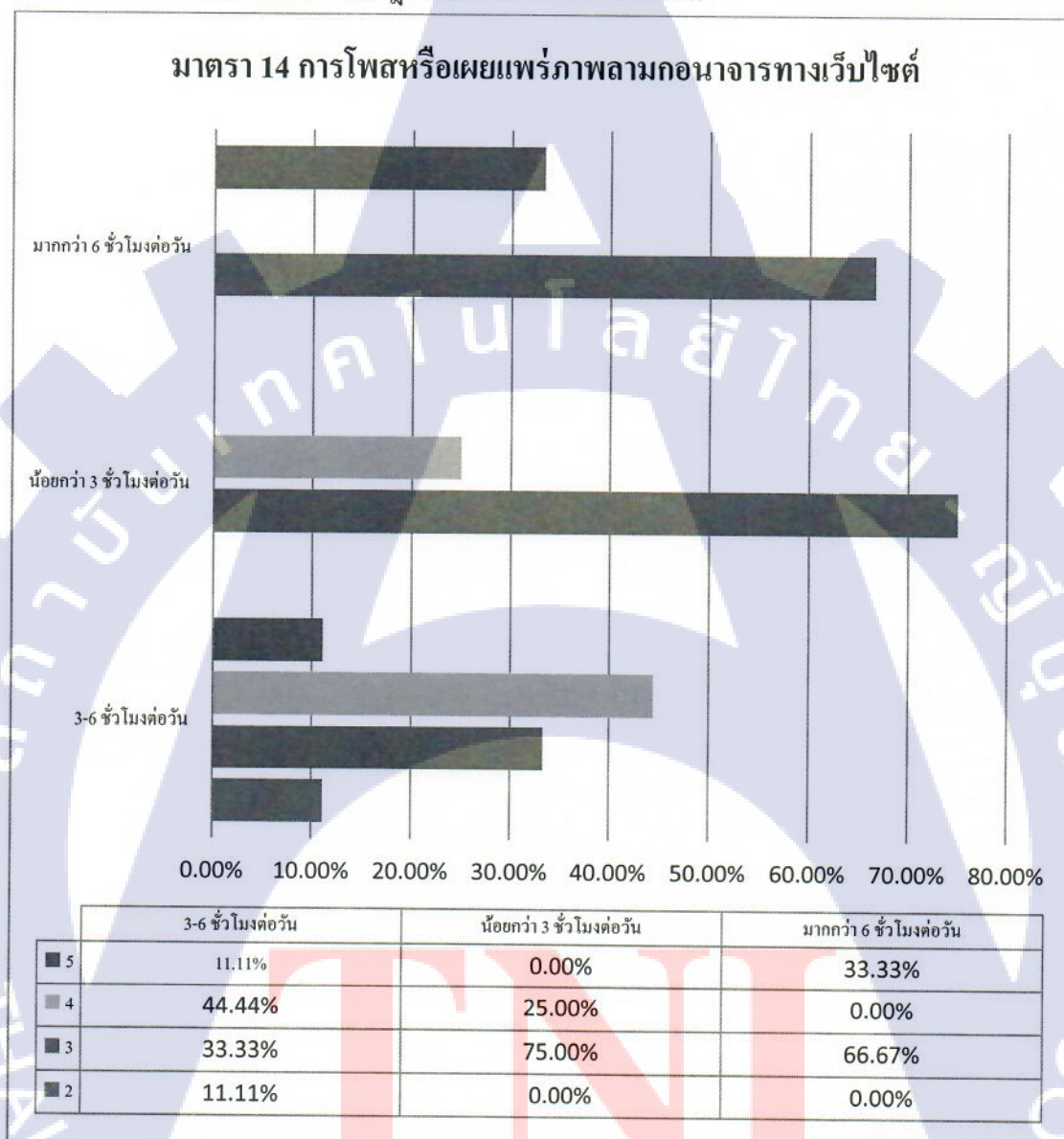
เพศชาย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 31.16 เพศหญิง รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 38.31 โดยสรุป เพศชายและเพศหญิง คิดว่ากฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 34.75

ตารางที่ 4.5.33 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อ
กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

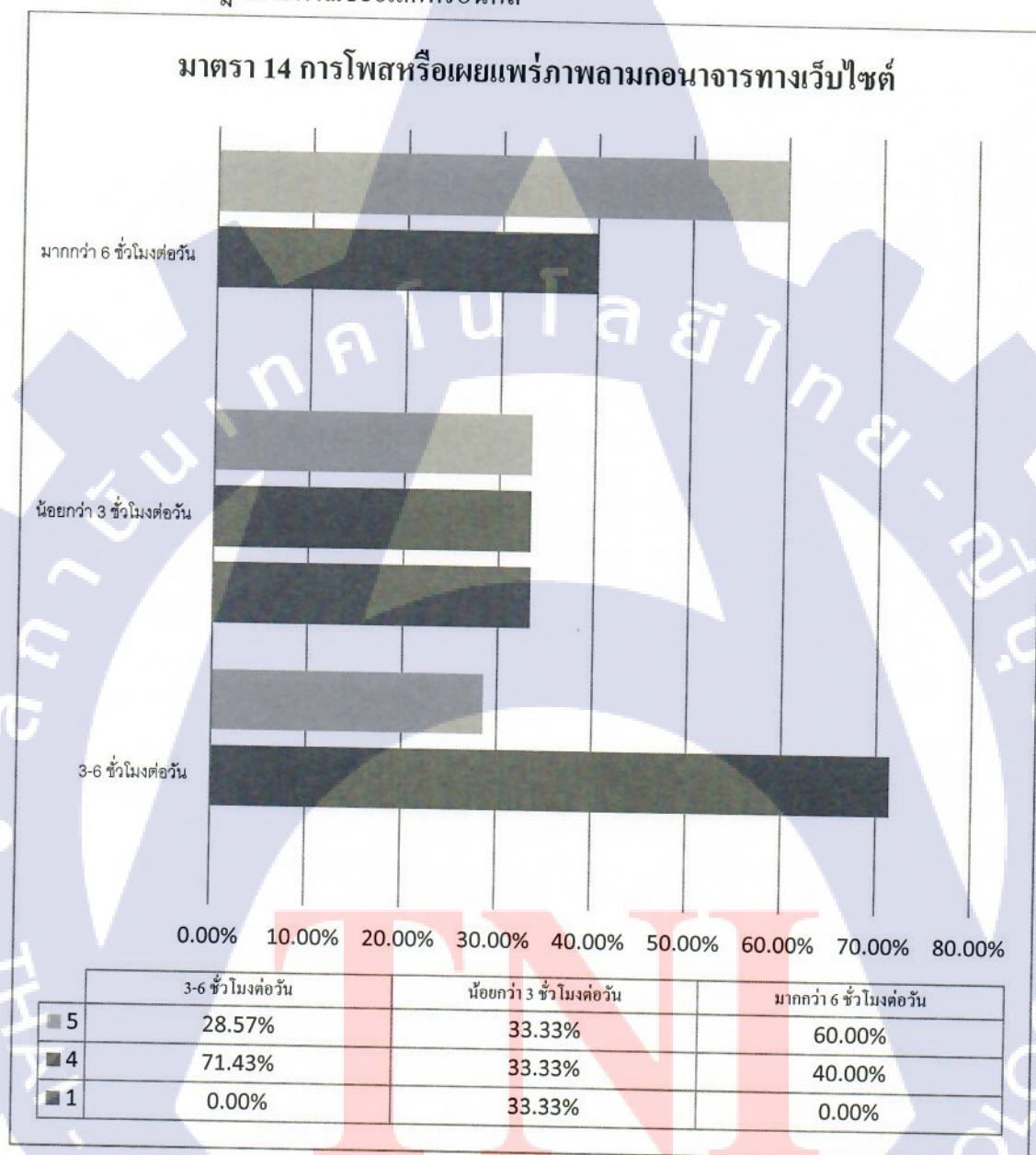
การศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.16 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.93 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.5.34 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
หรือเทียบเท่าต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

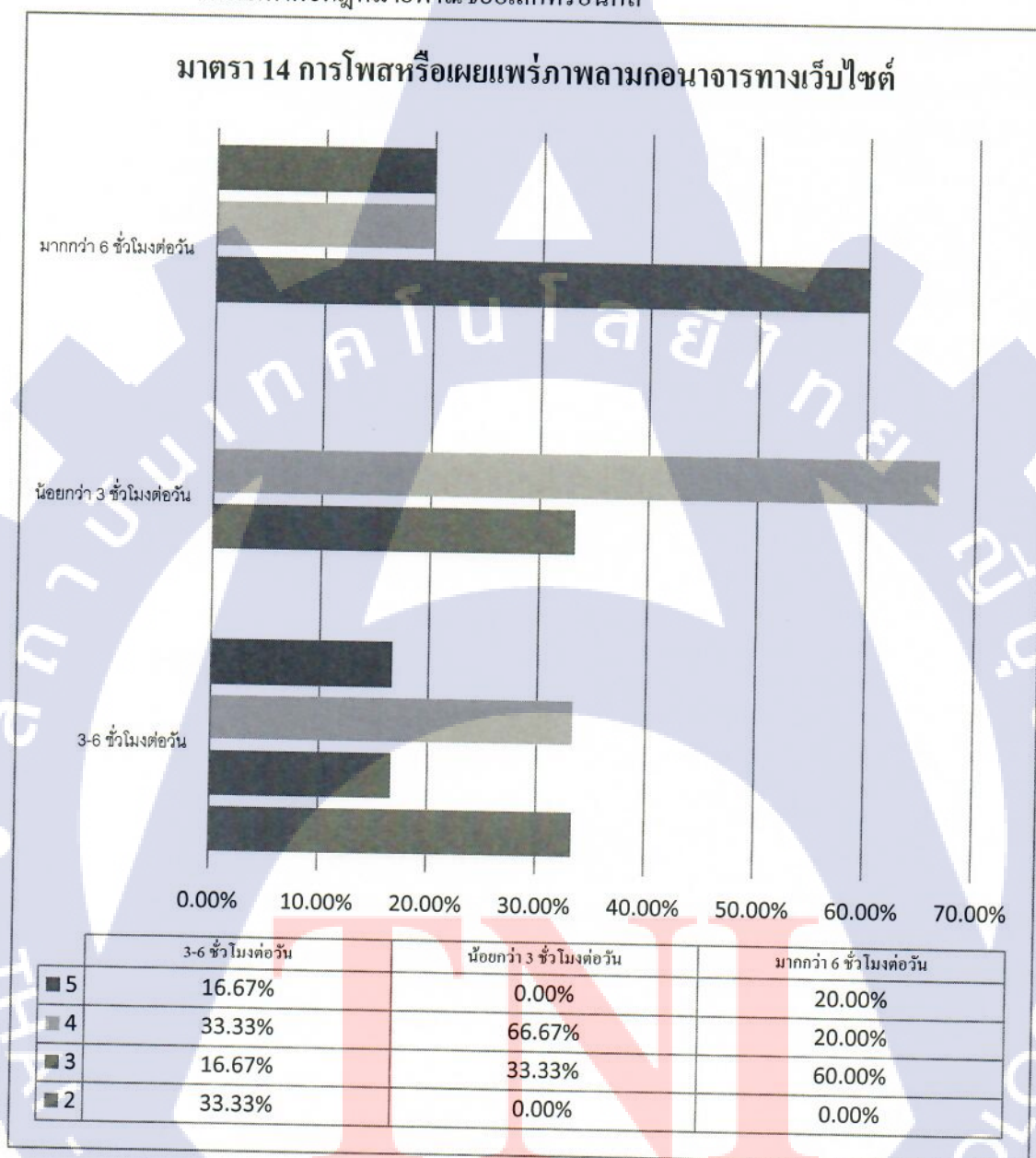
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 44.44 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.00 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.67

ตารางที่ 4.5.35 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีต่อ
กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

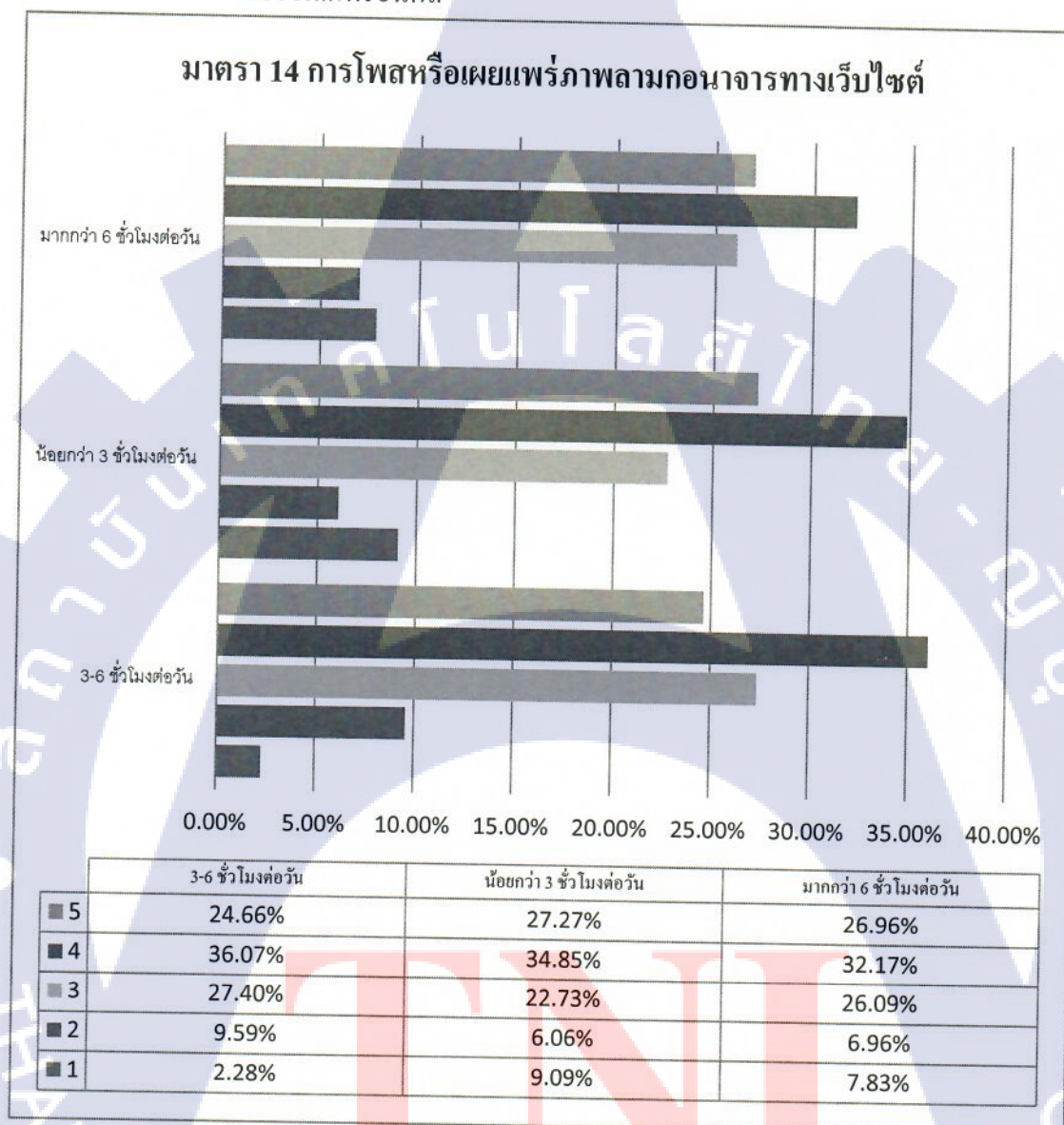
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อยที่สุด มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 4.5.36 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่าต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

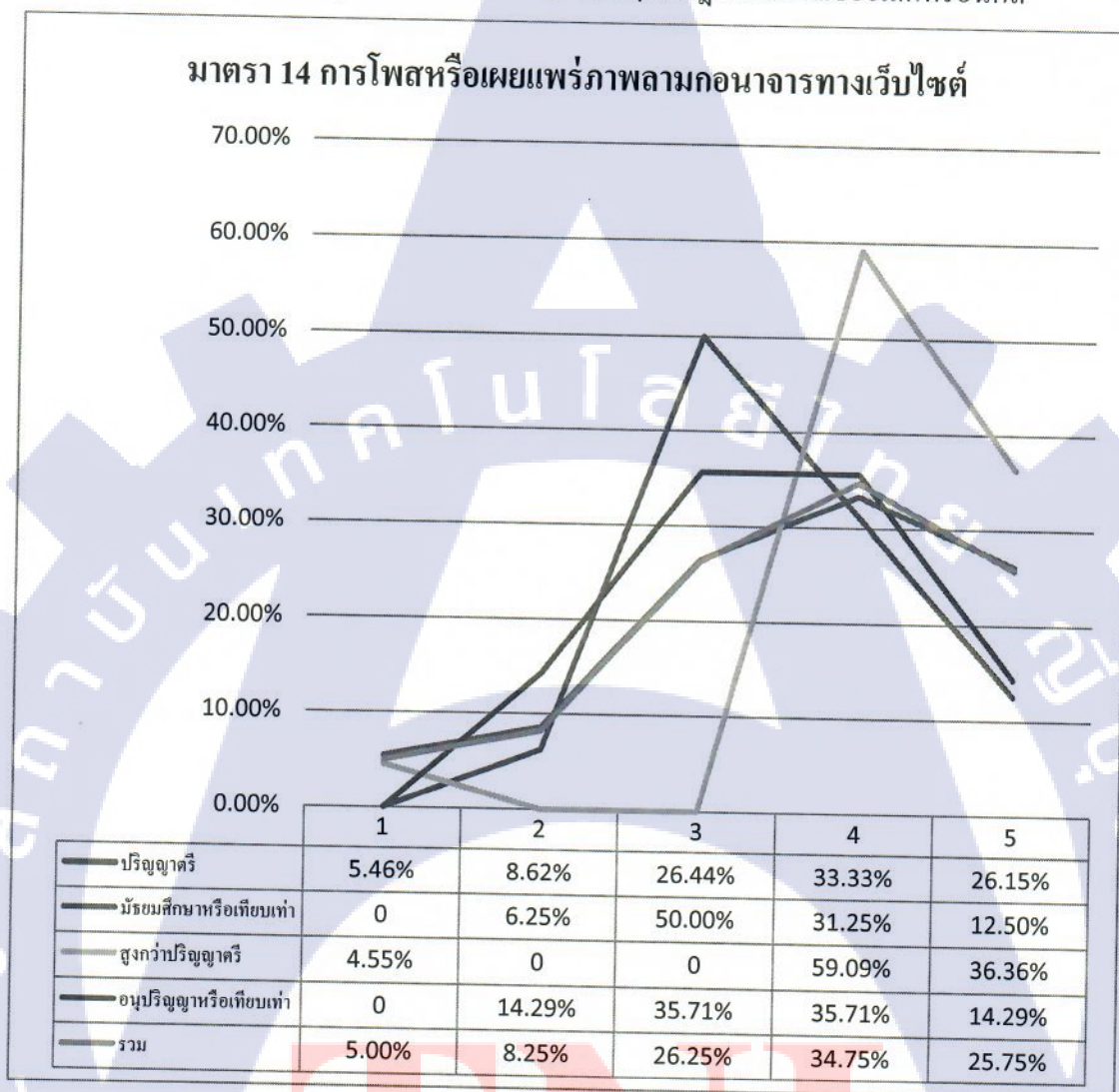
การศึกษาระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่า ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 33.33 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อยและมาก คิดเป็นร้อยละ 66.67 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 4.5.37 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของการศึกษาระดับต่างๆต่อกฎหมาย
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

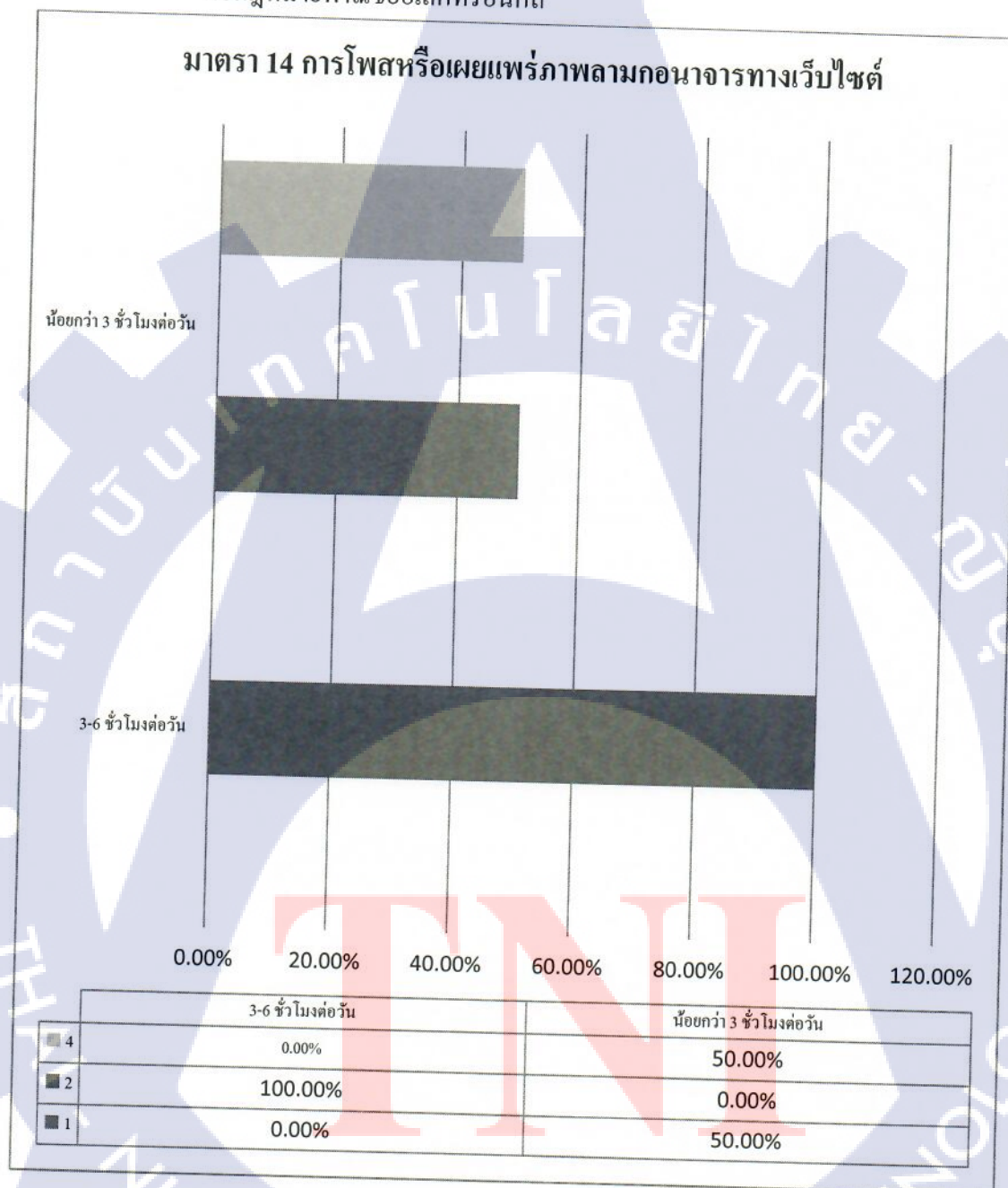
การศึกษาระดับปริญญาตรี, มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า, สูงกว่าปริญญาตรีและอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.07 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.85 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.17

ตารางที่ 4.5.38 แสดงผลสรุปของระดับการศึกษาต่างๆต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

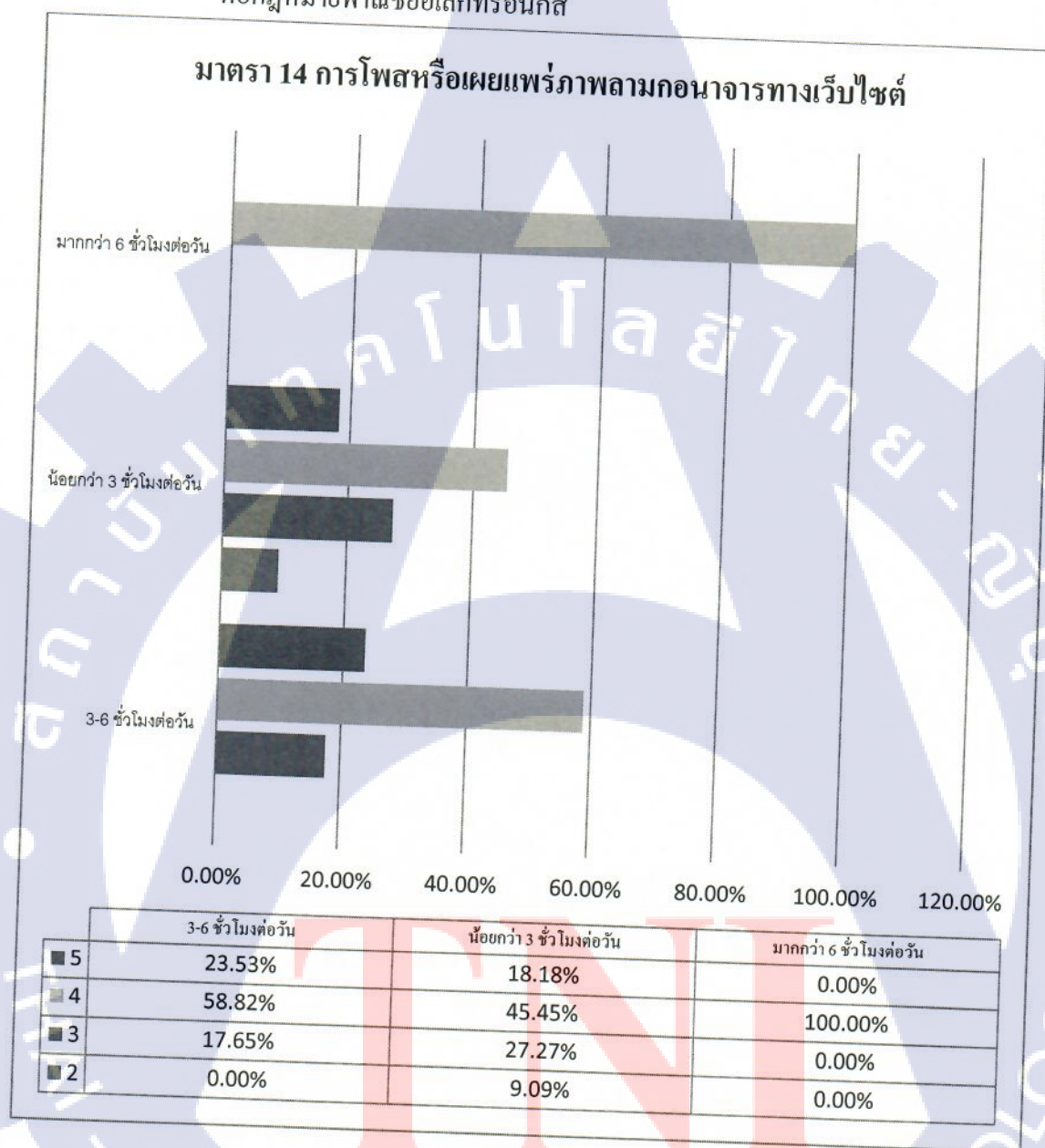
การศึกษาระดับปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 33.33
 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.00
 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 59.09
 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 35.71
 โดยสรุป การศึกษาระดับปริญญาตรี, การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า, การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 34.75

ตารางที่ 4.5.39 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย
ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

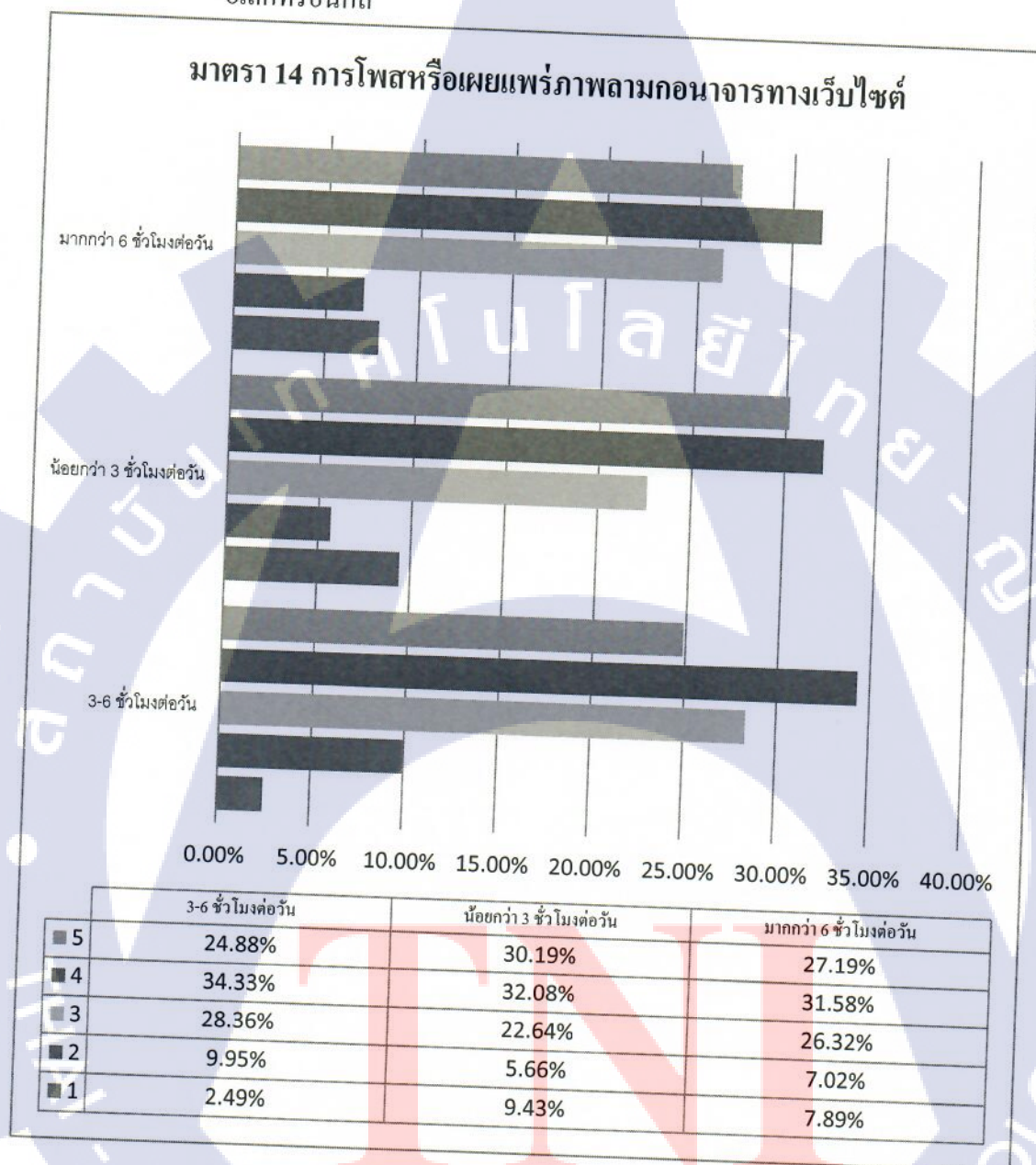
สถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อยที่สุดและมาก คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 4.5.40 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพสมรส
ต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

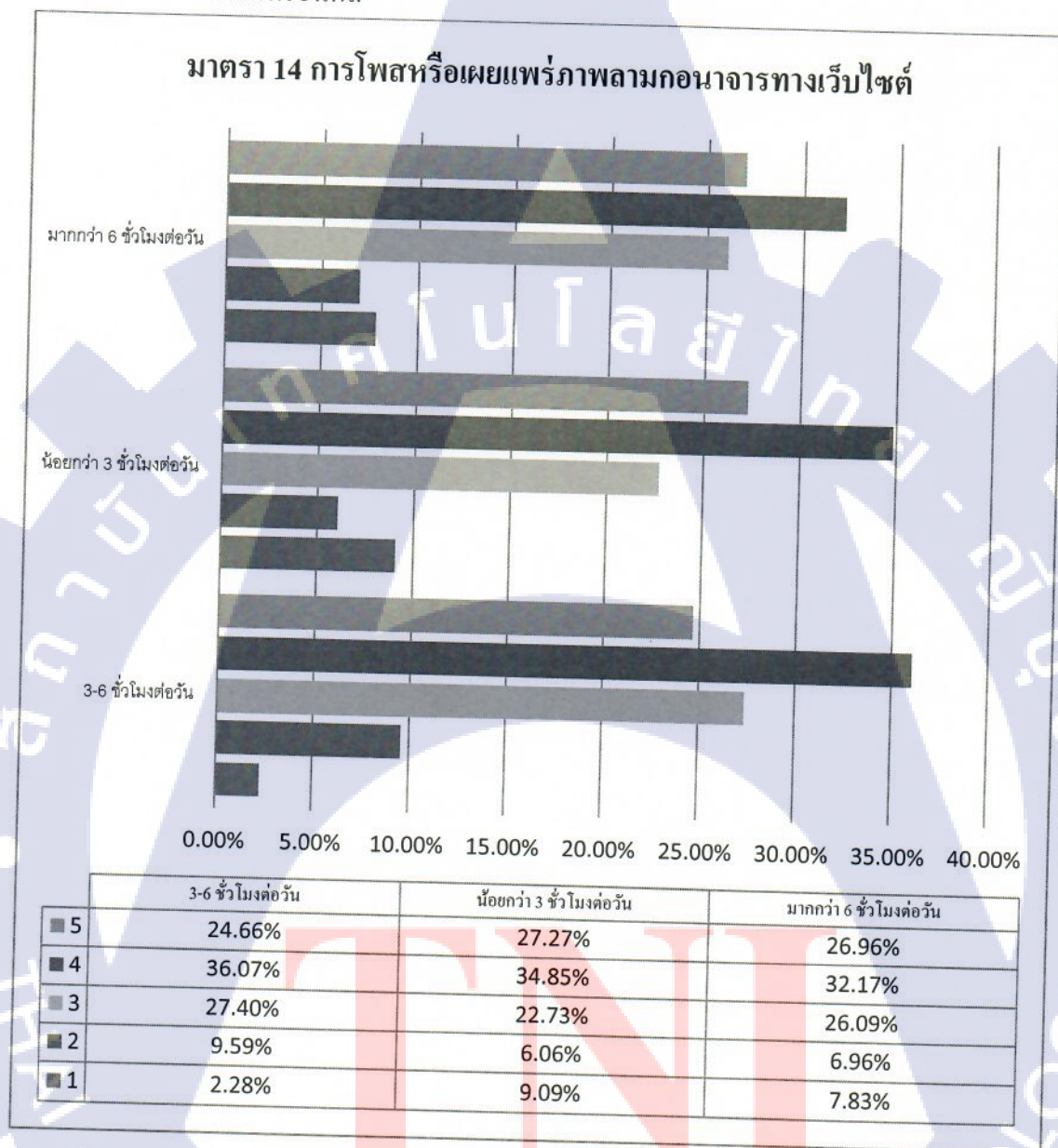
สถานภาพสมรส ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มาก คิดเป็นร้อยละ 58.82 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 45.45 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาก คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.5.41 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพโสดต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

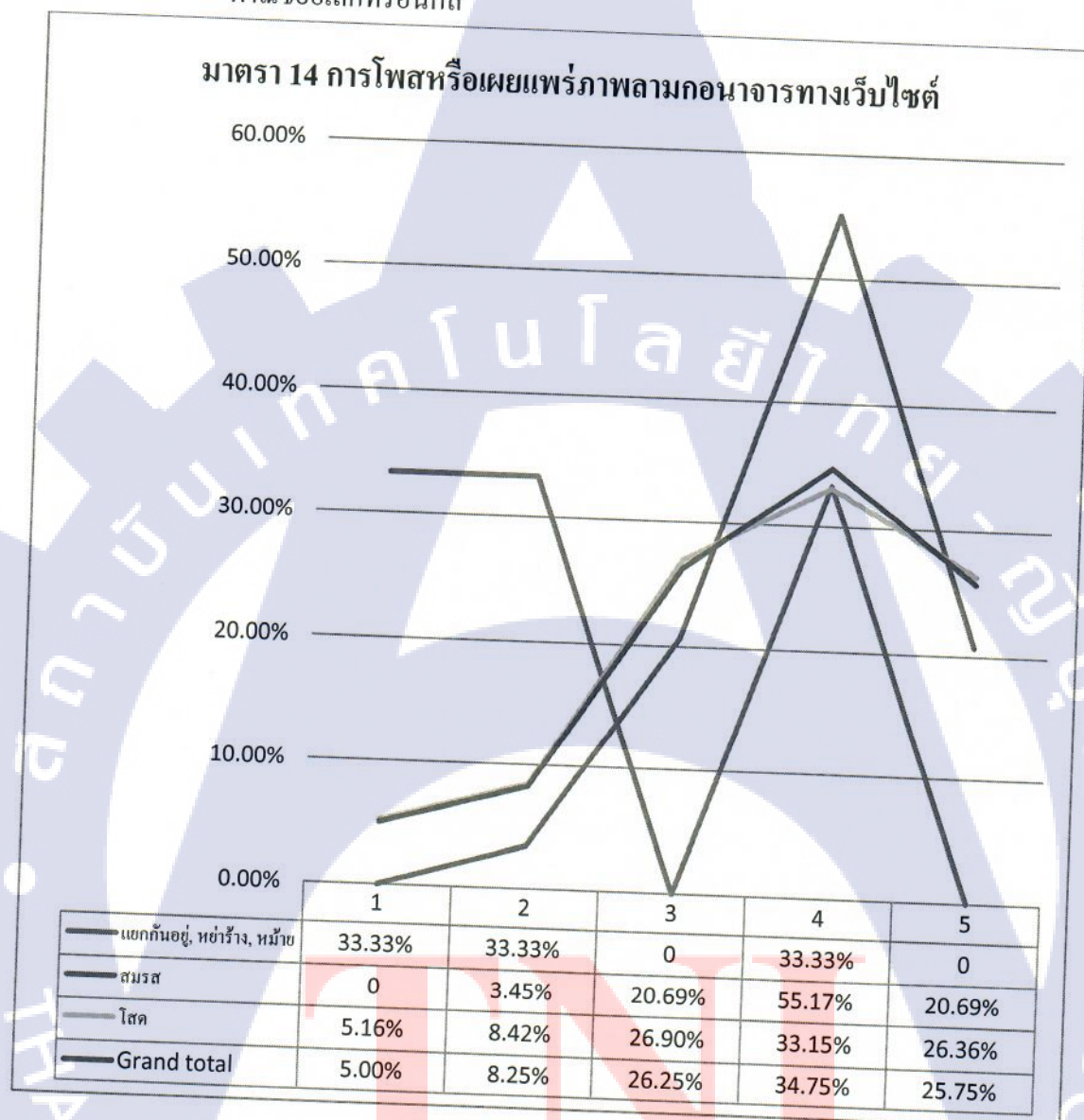
สถานภาพโสด ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.33 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.08 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.58

ตารางที่ 4.5.42 แสดงระยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสถานภาพต่างๆต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

สถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย, สมรสและโสด ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.07 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.85 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.17

ตารางที่ 4.5.43 แสดงผลสรุประยะเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานภาพต่อกฎหมาย
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

สถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33
 สถานภาพสมรส รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.17
 สถานภาพโสด รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.15
 โดยสรุป สถานภาพแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย, สมรสและโสด รับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.75

จากกราฟจะเห็นได้ว่าระยะเวลาที่แตกต่างกันมีแนวโน้มที่ทำให้รู้กฎหมายไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน รวมถึงกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์มาตราต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย คำถามประเภทกำหนดคำตอบให้ และประเภทตอบได้อย่างเสรี เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ตอนที่ 3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตอนที่ 4 ทัศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สุ่มสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่รู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และผู้ที่ไม่รู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง 201 คน เป็นชาย 199 คน อายุผู้ตอบแบบสอบถาม 21-25 ปี มี 280 คน 15-20 ปี มี 48 คน 26-30 ปี มี 29 คน 36-40 ปี มีจำนวน 11 คน 51-55 ปี มี 9 คน 46-50 ปี มี 8 คน 31-35 ปี มี 6 คน 41-45 ปี มี 5 คน และมากกว่า 55 ปี มี 4 คน มีสถานภาพโสด จำนวน 368 คน สมรส จำนวน 29 คน แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย จำนวน 3 คน ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรีจำนวน 348 คน สูงกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 22 คน ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าจำนวน 16 คน ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 14 คน ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษาจำนวน 289 คน อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 81 คน อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายจำนวน 15 คน อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 11 คน

5.1.2 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3 – 6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งมีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17 โดยส่วนใหญ่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสมาร์ทโฟน (Smartphone) มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ประเภทโน้ตบุ๊ก (Notebook) มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ประเภทคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Computer) มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และประเภทแท็บเล็ต (Tablet) มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7 แหล่งที่มาของการรับรู้กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ซึ่งมีจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รับรู้ผ่านเว็บไซต์/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์/E-Newsletter จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 27 รับรู้จากเพื่อน / บุคคลที่รู้จัก จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 17 และความรู้เกี่ยวกับข้อมูลกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์น้อย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40

5.1.3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จากการวิจัยนี้พบว่า ผู้บริโภคมีความเข้าใจในกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวมระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาตรา 9, 10, 14 และ 16 เป็นต้น

5.1.4 ทักษะติดต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จากการวิจัยนี้พบว่า ผู้บริโภคมีทักษะติดต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวมระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) ซึ่งเหตุผลที่ให้ความสำคัญคือ มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน มีความเข้าใจเบื้องต้น มีความเหมาะสมและเป็นธรรม และควรมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากทัศนคติของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง จึงควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหรือจัดอบรมต่างๆแก่ผู้บริโภค

THAI

TNI

NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

บรรณานุกรม

- กริชศรี สุภากิจ. 2547. **ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้ผ่านบัตรเครดิต** ศึกษากรณีพนักงานธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- เบญจพร บัวสำลี. 2555. **ทัศนคติของนักศึกษาต่อร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัยและสุขภาวะของนักศึกษา.** ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ. 2552. **การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce).** กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- พรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์. 2528. **จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย.** กรุงเทพมหานคร: สยามศึกษา.
- ไพบูลย์ อมรบุญโญเกียรติ. 2553. **พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.** พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : อักษรทัศน์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2538. **กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด.** กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2552. **การบริหารการตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมสกล ใจโกศลกิจปกรณ. 2546. **การศึกษาอุปสงค์ส่วนบุคคลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.** ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิรัตน์ เจริญรัตน์. 2543. **พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Assael, Henry. 1998. **Consumer Behavior and Marketing Action.** 6th ed. Ohio: South-Western College.
- Hanna, Nessim and Wazniak, Richard. 2001. **Consumer Behavior an Applied Approach.** New Jersey: Prentice Hall.

Schiffman, Leon G. and Kanuk, Leslie L. 2007. **Consumer Behavior**. 9th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Fishbein, M. and Ajzen, I. 1975. **Belief, Attitude, Intention and Behavior: an Introduction to Theory and Research**. London: Addison-Wesley.

ภาคผนวก

TNI

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

ทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

TNI

แบบสอบถาม

ทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของผู้บริโภคต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 15-20 ปี

☐ 21-25 ปี

☐ 26-30 ปี

☐ 31-35 ปี

☐ 36-40 ปี

☐ 41-45 ปี

☐ 46-50 ปี

☐ 51-55 ปี

☐ มากกว่า 55 ปี

3. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย

4. ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

☐ นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน

☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

6. โดยเฉลี่ยคุณใช้เวลาเท่าใด ในการเล่นอินเทอร์เน็ตต่อวัน

☐ น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน

☐ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน

☐ มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน

7. คุณใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทใดมากที่สุด

☐ คอมพิวเตอร์ (Computer)

☐ โน้ตบุ๊ก (Notebook)

☐ แท็บเล็ต (Tablet)

☐ สมาร์ทโฟน (Smartphone)

8. คุณเคยได้ยื่นกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สิ่งพิมพ์/ใบปลิว/ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์

☐ สื่อวิทยุ

☐ สื่อโทรทัศน์

☐ เพื่อน/บุคคลที่รู้จัก

☐ เว็บไซต์/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์/E-Newsletter

☐ หนังสือราชการผ่านหน่วยงานต้นสังกัด

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. คุณรู้ถึงข้อกำหนดอิเล็กทรอนิกส์มากน้อยเพียงใด

☐ มากที่สุด

☐ มาก

☐ ปานกลาง

☐ น้อย

☐ น้อยที่สุด

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตอนที่ 3 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงตามการรับรู้ของท่านมากที่สุด

10. ท่านทราบและรับรู้ถึงมาตรา 5 การใช้ชื่อประจำตัวผู้ใช้รหัสผ่านของผู้อื่นในการเข้าระบบ ต้อง/หรือทั้งจำทั้งปรับ ระวัง โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

11. ท่านทราบและรับรู้ถึงมาตรา 9 การปล่อยไวรัสคอมพิวเตอร์ เมลล์บอมพ์ โทรจัน หรือสปายแวร์ เข้าไป ทำลายข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

12. ท่านทราบและรับรู้ถึงมาตรา 9 การทำฟิชชิง (Phishing) หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

13.ท่านทราบและรับรู้ถึงมาตรา 10 การส่งอีเมลล์ขยะจำนวนมาก ทำให้เซิร์ฟเวอร์ของเว็บไซต์ไม่สามารถให้บริการได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

14.ท่านทราบและรับรู้มาตรา 14 การโพสต์หรือเผยแพร่ภาพลามกอนาจารทางเว็บไซต์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

15.ท่านทราบและรับรู้มาตรา 14 การใช้คำพูดที่ไม่สุภาพในเชิงหมิ่นประมาทหรือหมิ่นเบื้องสูงทาง Web board ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

16.ท่านทราบและรับรู้มาตรา 14 การส่งภาพลามกอนาจารซึ่งทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเสียชื่อเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

17.ท่านทราบและรับรู้มาตรา 14 การส่งต่อคลิปวิดีโอที่เป็นลักษณะในทางลามกอนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

18.ท่านทราบและรับรู้มาตรา 16 การตัดต่อภาพและนำไปเผยแพร่ทำให้ผู้อื่นเสียหายและเสียชื่อเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ☐ รับรู้มากที่สุด
- ☐ รับรู้มาก
- ☐ รับรู้ปานกลาง
- ☐ รับรู้น้อย
- ☐ รับรู้น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ทศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
 5=สำคัญมากที่สุด 4=สำคัญมาก 3=สำคัญปานกลาง 2=สำคัญน้อย 1=สำคัญน้อยที่สุด

ทศนคติต่อกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	5	4	3	2	1
1.กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน					
2.ความเข้าใจในกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น					
3.กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค					
4.การประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างทั่วถึง					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล วิษณุ เพ็ชรไทย
วัน เดือน ปี เกิด 17 กุมภาพันธ์ 2527
สถานที่ทำงานปัจจุบัน คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ประวัติการศึกษา บธ.ม. (วิสาหกิจสำหรับผู้บริหาร) สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
 วท.บ. (วิทยาการคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร
งานวิจัยในอดีต ปัญหาการสื่อสารภายในกับความพึงพอใจของพนักงาน
 กรณีศึกษา บริษัท ตัวอย่าง จำกัด

TNI

THAI

NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY